

BİZİM ŞEHİR

Yıl: 5 Sayı:45 ,Mayıs 1993

HABERLERİ

FİYAT 10.000.- TL. (KDV Dahil)

"LÂİK,DEMOKRATİK,HUKUKA SAYGILI, SİVİL TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN BEKÇİLERİYİZ."

Onyedinci Nisanda kaybettiğimiz sekizinci Cumhurbaşkanımız Turgut Özal'ı İstanbul'a gömdük

Cumhuriyet tarihimizin son on yılına damgasını vurmuş olan sekizinci Cumhurbaşkanımız Turgut Özal'ı,vasiyeti üzerine Vatan Caddesi'nde yeni yaptırılan anıt mezarın yanına gömüldü. Özal için İstanbul'da bir anıt mezar yapılacaktır.

ULUSUMUZUN
BAŞI
SAĞOLSUN

YIL 3 SAYI 22
HAZİRAN 1991

BAŞYAZI

Thank You
Mr. President

Bundan on yıl öncesinin Amerika Birleşik Devletleri'ne baktığımızda çoğu insan Türkiye'nin haritadaki yerini bilmez, orada ne giyinilip, hani dilin konuşulduğunu bile merak etmezdi. Türk pasaportunun az uğradığı bu ülkelerde, pasaportunuzun hangi ülkeye ait olduğunu anlamak için memur sizi ister istemez bekletirdi sınır kapısında. Şimdi durum öyle değil. Türkiye'den hangi yöne giderseniz gidin sokaktaki insanlar

DEVAMI OTUZ YEDİ'DE

Bedensel özürlülerin çözülemez ikilemi

Şeker Bayramı nedeniyle bedensel özürlülere tekerlekli sandalye dağıtıldı, ama özürlülerin bu sandalyelerle dolaşmaları olanaksız! KH Haber Merkezi: Şeker bayramı öncesinde basında

DEVAMI OTUZDÖRT'DE

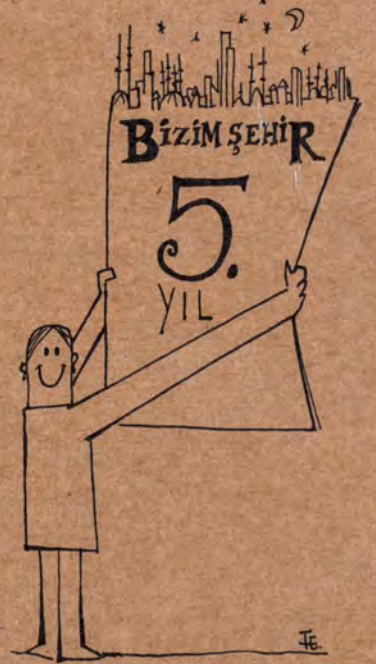

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin garip kampanyaları sürüyor

BU
SAYIDA

DEMİR ÖZLÜ
HULKİ AKTUNÇ
HİLMİ YAVUZ
TANER VİDİNLİGİL
ORHAN DURU
İLKER SARIER

İstanbulluları afişler yoluyla eğitmeye çalışan belediye ilçe belediyelerinin çöpleri toplayamamasına karışmıyor, denizi kirletenlerle yeterince uğraşmıyor, İstanbullu yavaş yavaş zehirleniyor... KH Haber Merkezi... "İSTANBULLU UYGARDIR DEVAMII OTUZ DÖRT"TE

Üstün zekalar yardım bekliyor

■ Üstün zekalı çocuklara yardım etmek istiyorsanız eğer YKB 56135-7 numaralı hesaba para yatırın. KH Haber Merkezi: Yeni Ufuklar Koleji'nde eğitim gören üstün zekalı çocukların plastik sanatlar ürünleri Kadıköy Belediyesi Merkez Sanat Galerisi'nde Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Nurettin Sözen

DEVAMI OTUZDÖRT'DE

English

Summary

INSIDE

Eşcinseller İstanbulda toplanıyor!

Her yıl New York, San Francisco, Berlin ve Amsterdam gibi büyük kentlerde düzenlenen GAY PAREDE bu yıl İstanbul'da da düzenlenecek.

KH Haber Merkezi..... Haftalık AKTÜEL Dergisi'nden Gönül Kıvılcım ve Nevzat Basım'ın verdikleri habere göre özellikle Berlin'de örgütlenmiş

olan Türkiye'li eşcinsellerin öncülüğü ile uluslararası eşcinseller festivali bu yıl 4-6 Temmuz günleri arasında İstanbul'da da yapılacaktır.

Özellikle batı dünyasının büyük kentlerinde kalabalık festival yürüyüşleri ile düzenlenen festivalin İstanbul'daki ilk yılında kapalı salonda düzenleneceği

bildiriyor, hali hazırda yerli eşcinsel grupları ile tam bir anlaşmaya varamadıkları

DEVAMI HOMDİSTAN'DA

Olay filmin olaylı galası

KH HaberMerkezi... Sinan Cetin'in Berlin in Berlin filminin galası 29 Mart akşamı İstanbul Fitaş Sineması'nda yapıldı. Çağdaş Gazeteciler Derneği İstan-

bul Şubesi'nin katkıları ile gerçekleştirilen galanın başlangıcında derneklerinin tanıtımı için uzun uzun konuşmalar yapmak isteyen dernek yöneticilerine Sinan

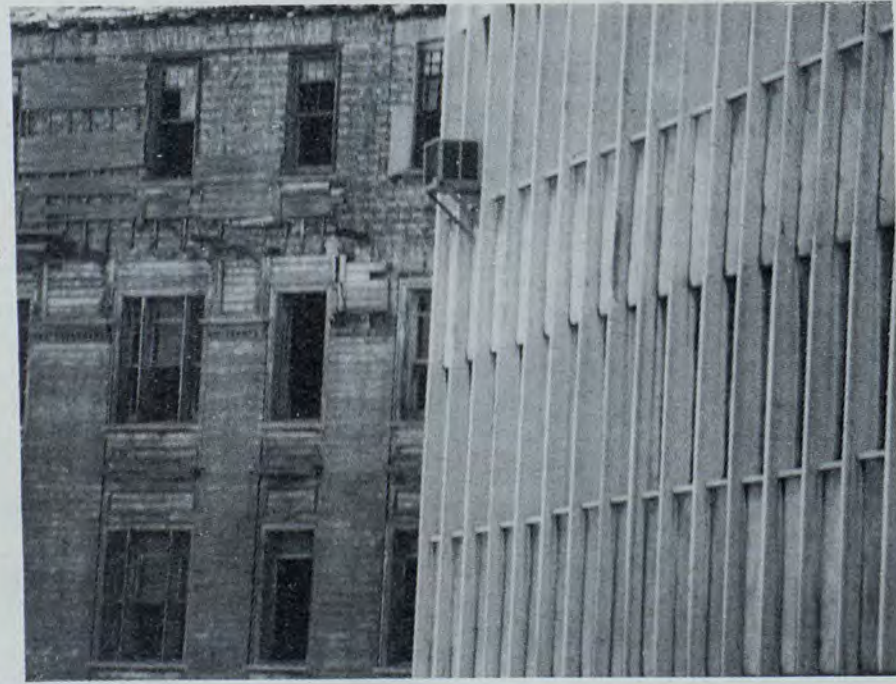
Cetin "artık filmi başlatın" diye müdahale etti. Starlık yarışından ötürü, afişte-ki yerini beğenmeyen filmin baş kadın oyuncusu Hulya Afşar galaya gelmeye-

rek yönetmeni protesto etti. Yardımcı kadın oyuncu Aliye Rona'nın sahneye çıkması ile sevgi gösterisi yapıldı ve **DEVAMI OTUZBEŞ'DE**

SOSYAL DEMOKRATLARIN DA ORTAK OLDUĞU HÜKÜMET RADYOLARI KAPATTI

KH Haber Merkezi... Sosyal Demokrat olduğu savında olan iktidar ortağı SHP özel radyoların kapatılmasına göz yumdu, DYP'li TBMM Başkanı H. Cindoruk ise radyo yaşağı yüzünden partisi ile ters düşüp tek başına çare üretmeye başladı. Gazetemiz yayına hazırlandığı sıralarda kapatılan ve siyah kordela eylemine neden olan radyoların kapatılmasına dur demeyi beceremeyen SHP İstanbul'daki panolara "Sosyal Demokrasi Çağımızın Düşüncesidir" yazılı afişleri astı afişin kenarına ise "Türkiye'de yeniden yasaklar ve anti-demokratik uygulamalar döneminin başladığı, baskının artacağını radyolara konulan yasaklama belgeliyordu ve SHP'de bu işe ortak olduğunu belgelemiş ol-

du.KH Haber Merkezi... Sosyal Demokrat olduğu savında olan iktidar ortağı SHP özel radyoların kapatılmasına göz yumdu, DYP'li TBMM Başkanı H. Cindoruk ise radyo yaşağı yüzünden partisi ile ters düşüp tek başına çare üretmeye başladı. Gazetemiz yayına hazırlandığı sıralarda kapatılan ve siyah kordela eylemine neden olan radyoların kapatılmasına dur demeyi beceremeyen SHP İstanbul'daki panolara "Sosyal Demokrasi Çağımızın Düşüncesidir" yazılı afişleri astı afişin kenarına ise "Türkiye'de yeniden yasaklar ve anti-demokratik uygulamalar döneminin başladığı, baskının artacağını radyolara konulan yasaklama belgeliyordu ve SHP'de bu işe ortak olduğunu belgelemiş ol-

İstanbul günden güne bir çirkinlikler diyarına dönüşüyor kimse şikayetçi değil ki bir düzelten de çıkmıyor .İşte her iktidarın gözbebeği Taksim'in hali pür melali...

2000 YILINDA İSTANBUL OLİMPİYATI YA DA OLİMPİYAT ŞEHİRİ İSTANBUL'UN ÇILDIRTAN TELEFON FATURALARI

Kemal ÇAĞIN

2000 yılında, İstanbul'da Olimpiyat düzenlemeye çalışan bürokratların gelecekte ciddi bir iletişim sorunu yaşayacaklarını hiç düşündünüz mü?

Eldeki verilere bakılırsa böyle bir sorun görünürde yok! Teorik olarak ise durum bambaşka. Örneğin 1989 verilerine ba-

kılırsa Türkiye'de 7.467.000 telefon mevcut. Yine aynı yıl verilerine göre telefon başına 8 kişi düşüyor ülkemizde! Bu demektir ki henüz AT standartlarına uygun abone sayısına ulaşmış değiliz! Örneğin Ekim 1992'den bu yana PTT faturalarını ısrarla adresime göndermiyorlar!

Sürekli yazdığım şikayet mektuplarına rağmen korkunç bir duyarsızlık örneği veren PTT 5 aydan bu yana faturalarımı göndermemeye devam ediyor. Faturaların son ödeme tarihlerini öğrenmek için yaşadığım stres ne-redeyse çıldırıcı boyutlara ulaş-

OLİMPİKPTT

Orhan Duru

KÖŞEBAŞI

Bürokrasinin labirentlerinde

Ençok kullanılan sözcükler arasında girdi: Bürokrat ve bürokrasi... Bu iki sözcüğün türevleri ya da yansımaları da var: Üst düzey bürokrat, (Alt düzey bürokratlar daha ilginç kişiler), teknokrat, teknisyen, uzman, yazman...

Bürokrasinin Prusya'dan çıktığını öne sürüyorlar. Prusyalılar, kısacası Bismark dönemi Almanya'sı. İmparatorluk düşleri içinde, önce askerlik sanatında sonra kırtasiyecilik sanatında ilerledi ve çağına damgasını vurdu. Bir Prag musevisi olan zavallı Franz Kafka kendini bu bürokratik çarkın dişlileri arasında bulup insanın ezilmişliğini dile getirdi "Duruşma", "Şato" gibi yapıtlarında. Belki de tüm yapıtlarında aynı konuyu işledi.

Aynı bunalım, ulaşılmayan yöneticiler, kişiyi yok eden suçlayan gizli bir el ve gizli bir mekanizma, devlet dairelerinin sarmal koridorlarında dolayarak yaşamının sonuna erişenler, tozlu dosyalarda çizilen insan alın yazısı, acımasız hükümler, içinden çıkılmayan, yasalar, yasaklar, yönetmelikler, genelgeler ve yönergeler...

Bürokrasi deyince akla Prusya geliyor nedense... Oysa her yerde ve her düzende bir bürokrasi var kendine göre. Özel şirketlerde bile. Bunun eski adı "Kırtasiyecilik"di ülkemizde. Bürokrasi diyerek çağa ayak uyduruyoruz...

Kırtasiyecilik ya da bürokrasi aslında güvensizlik, kuşku ve korku temeline dayanıyor. Ayrıca sorumluluktan kurtulmanın ya da sorumluluğu başkalarının üzerine atmanın bir yöntemi.

Ürkütücü bir olay. Sadece Prusya'ya haksızlık etmeyelim bürokrasi konusunda. Osmanlı devletinin de bir bürokrasisi vardı kendine göre ve Prusya'yı aratmayacak biçimde. Enderun Okulları'ndan yetişenler yönetirlerdi ülkeyi ve Sultanları... Cumhuriyet dönemi de ondan geri kalmadı. Bu nedenle Kafka'yı çok iyi anlıyoruz.

Bürokratik kafayı daha iyi kavrayabilmek anlayabilmek için "Gizli Anayasa" maddelerinden örnekler verelim en iyisi:

1-İnsanlar genellikle kötüdür ve şeytanca şeyler tasarlarsın. Onları bu eğilimlerinden kurtarmak gerekir.

2- Her vatandaş, en yurtsever görüneni bile bir casus ya da hain olabilir.

3- Aydınlar devlet ve rejim düşmanıdır. Düzeni bozmaya çalışırlar.

4- Özel girişimler hep soygun ve hırsızlık düşündür. Zenginliğe fırsat vermemek gerekir.

5- Toplumı zapt-ı rapt altına almazsanız ne yapacağı belli olmaz.

6-Toplum genellikle hep seks düşündür, bu nedenle muzırlık yaparlar.

7-Alışılmışın dışına çıkanlar sakıncalıdır.

8-Ülke dışına çıkanlar kötü etkiler altında kalabilir. O nedenle çıkışları engellemeli, ya pasaport vermemeli, ya da konut fonu almalıdır.

9- Yurt dışından gelenlerin üstü başı sıkıca aranmalıdır. Ne olur ne olmaz ülkeyezarlı şeyler getirebilirler.

10-Ozgürlükler yasalar çerçevesinde sınırlı olmalıdır. Yasalar da içinden çıkılmaz olmalı ki kimse soluk almasın.

Bu gizli yasanın maddeleri çoğaltılabilir ve başkaları da eklenebilir üstüne. Biz en belirginlerini sıraladık.

Hükümetler değişir ama bu "Gizli Anayasa" değişmez.

DEVAMI OTUZALTİ'DA

Semtten semte İstanbul

Halil İbrahim Göktürk'ün radyo konuşmalarından derleyen
Taner Vidinligil

Halil İbrahim Göktürk'ün radyo konuşmalarından derleyen Taner Vidinligil

ÜSKÜDAR Kuzeyde Küçüksu Deresi, güneyde Kadıköy, doğuda Alemdağı, batıda İstanbul Boğazı arasında kalan bölgede yer alır. Üsküdar'ın en yüksek tepeleri Çakıl Dağı, Büyük Çamlıca (256 metre ve küçük Çamlıca (229 metre)'dir.

1965 yılında 26 olan merkez mahallelerinin sayısı 1985'te 37 olmuştur. Bunlara ilave olarak, Alemdağı, Yukarı Dudullu, Sultan Çiftliği, Sarı Gazi, Aşağı Dudullu, Reşadiye, Çekme ve Yeni Doğan köyleri vardır. Altı ünlü içme suyu kaynağı vardır.

TARİHÇESİ:

Öncelikle Üsküdar adını nereden kaynaklandığına bir bakalım. Yazılı belgelere göre en eski adı "Altın Şehir" anlamına gelen "Khrisopolis" idi. Agamenon'un oğlu Khrisen, kardeşi İfagenyaya ziyaret için Toros'a giderken burada konakladığı sırada ölmüştür. İşte o Khrisen'in mezarı sebebiyle kente, Hriso Şehri (Khrisopolis) denmiştir. Bir başka söylentiye göre, Bizansın Kalkanlı askeri birliklerine Skutariler denirdi. Bu askerlerin Skutario denen kışkılları bu bölgede bulunduğu için de, bölgenin adı Üsküdar olarak bugüne gelmiştir.

Yine başka bir söylentiye göre; Türk-İslam belgelerinde Haberci-Ulak anlamına gelen "Eskidar" kelimesi Üsküdar'ın isminin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Aynı zamanda Üsküdar kelimesi de Konak-Durak anlamında olup, Battal Gazi'nin konaklama yeri olan bölgeye adını vermiş olabilir.

Bilindiği üzere, Avrupa-Asya kıtaları arasında çok uygun bir geçit yeri olan İstanbul'un, fethi konusu Arap orduları için, Hz. Muhammed'in buyruğu üzerine, çok önem kazanmıştır. Nitekim Arap saldırıları içinde Arap-Emevi ordularının, efsaneleşmiş kahramanı Seyit Battal Gazi'nin askerleri burada cadırlı ordugah kurmuşlardır. Bundan dolayı bu bölgeye Eskidar (Eski ev-yer) denildiği söylenir.

Üsküdar topraklarının üstünden Roma, İran, Arap ve Bizans ordularının yıllar süren kavgaları ard arda gelip

geçmişlerdir. Daryüs M.O. 626, Alkibiades Kostantiniyemoy M.S 323, yine İranlılar 626'da, Araplar (Battal Gazi ile) 728'de Haçlılar 1101'de, Farnas Kralı Lui 1147'de de Alman İmparatoru Konrad ve daha nice meşhurlar, ölçsüz zaman aralıklarıyla Üsküdar da konaklayıp geçmişlerdir. Türklerin bu toprakları sahiplenmeleri Osmanlı Pa-dışahı Sultan Orhan Gazi dönemine rastlar. (1320) Onun torunu Yıldırım Beyazıt ise, Üsküdar'ı ülkesinin tapu haritasına katmıştır. İstanbul'un Fatih Sultan Mehmet tarafından fethinde, bazı hazırlıkların burada yapıldığı bilin-mektedir.

Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde, Üsküdar'da 70 Müslüman, 11 Rum, Yahudi ve Ermeni mahalleleri bulunduğundan bahsetmektedir. Üsküdar, birincisi Meşrutiyet'in 1876'da ilanına kadar Bancak Mutasarrıflığı ile yönetil-miştir. Ondan sonra Avrupa modelleri-ne uyularak Vilayet Şehremaneti sınırları içine alınmıştır. 1926'da Cumhuri-yet yönetimi ile ilçe haline getirilmiştir.

ÇEŞİTLİ YÖNLERİ:

Varsın yabancılar bu yöreye hâlâ SKUTARI diye dursunlar. İstanbul'un ünlü koca şairi Yahya Kemal baki-n Üsküdar'a nasıl sesleniyor!...

"Nice yüzbin senedir şarkın ışık mi-marı,

Böyle mamur eder, ettikçe hayal Üsküdar'ı.

Kaybolur hepsi de bir anda karar-makla batı,

Az sürer gerçi fakir Üsküdar'ın saltanatı..."

Acaba hangi şair hangi dizeleriyle böylesine tablo çizmiş, yüceltmiş ki bir kenti?... Hele üçbin yıllık bir geçmişle köprü kurup, ilahların canlan-an renkli resimleriyle süsle-miştir. Her gün Batı'nın da, ye-niden yinelenir dururlar. Kent Bizans döneminde pek önemli bir yer değilmiş.

Birkaç taş işaret kalmış-tır o zamanlarda, Ağu-lu, Yılanlı, Aşık efsa-nelerine karışan, hem beyaz gelin-likle tıpkı, baki-re görünüşlü

Kız Kulesi gibi. Khrisen'in bile mezarı belli değil. Ancak fetihtensnraiki eser-ler ayakta kalabilmiştir. Mehmet Akif başka bir perdeden seslenir ve Sefa-hat'ında Karaca Ahmed'in koyu nefiti yeşili selviliklerini şöyle anlatır:

"Ademle varlığın serhaddi, Ey İk-lim-i Salah" yani "ölümle varlığın sını-rı, ey kurtuluş iklimi, güzel bir benzet-me. Oysa bir yabancı düşünür ne de-miştir:

"Bir şehrin asıl sahipleri,üstünde ya-şayanlardan ziyade toprak altındaki ölüleridir. Karaca Ahmed'in sonsuz dek kalacak taşları beldenin zengin ta-rihisel kişiliğini, ne kadar anlamlı olarak belirlemektedir.

Camiler, türbeler, kışlalar, çeşmeler söyle sıram sıram sıralanır! Rumi Mehmet Paşa Camisi 1470'de, İske-rine'deki Mihrimah Sultan Camisi 1547'de, eski Valide Camisi 1577'de, yeni Valide Sultan Camisi 1710'da, II. Ahmed Çeşmesi 1728'de inşa edilmiş-tir.

Ayrıca kıyıda bir yüzük taşı gibi sa-hili süsleyen, Mimar Sinan'ın zarif ese-ri, üç padişahın Müsahibi Şemsi Pa-şa'nın camisi 1580'de yapılmıştır.

Özellikle yenilikçi padişah III. Se-lim'in yaptırdığı Selimiye Kışlası'nı belirtmeden geçmek mümkün değildir. Kışlanın 228 odası ve 3000 penceresi ile dört köşesinde dört şirin kulesi var-dır. Üsküdar'ın koynunda bulunduru-ğu Beylerbeyi Sarayı, Kuleli Lisesi, Küçüksu Kasrı v Kız Lisesi olarak kul-lanıldığı sırada bir ihmal yüzünden ya-nan, Kandilli'deki Adile Sultan Yalı-sı'nı içimiz yanarak amıyor ve zavallı Ata Yadigarları diyoruz. Dünden bugü-ne korunabilmiş bu önemli eserler, bir milletin temelinin oluşturan kültürel ve tarihsel kimlik kartlarına benzerler. Canlılar, o ölmeden dirilerin koynunda yaşarlar aslında...

İlçenin önemli semtlerinden bazıları şunlardır:

DEVAMI OTUZALTİ'DA

GİZLİ ANAYASA

İSTANBUL'U
DİNLIYORUM
Hilmi YAVUZ

Güzel öfkeli adam

İnce, bilenmiş, Bursa bıçakları! Söğüt yaprağı mı denirdi? Belki, evet! Orhangazi'de geçen çocukluğumda, meşin kılıfıyla hep yanımda oldu, hep yanımda oldu Bursa bıçağı!..

Emil Galip Sandalcı ince, bilenmiş ve ışıktaki değil yalnızca, parlıtsı kör karanlıkta bile duyumsanan bir Bursa bıçağıydı. Öfke, o bıçağı bilemek için vardı ve o öfkesini bilemek için... Öfkesi, kendisiydi...

Emil Galip Sandalcı için söylenebilecek olan, onun var oluşunun öfke demek olduğudur: Öfkeleniyorum, böyleyse varım! Vatan gazetesinde birlikte çalıştığımız o yıl yüzüyle meş'um, öteki yüzüyle avare yıllarımda Emil Galip her şeye, her yere bakarak kendini bileirdi; -ve, Turgut Uyar'ın o güzelim dizesindeki gibi, kendi kendini bileyerek tükendi! Bilene bilene tükenen bıçak! Bir Bursa bıçağı; söğüt yaprağı mı deniyordu? belki, evet!

Demokrat Parti'nin 1955'den sonrakı iktidar yılları Emil Galip'in öfkesini haklılıkla eş anlamlı kıldı. 'İspat hakkı mı, İsmail Hakkı mı?' tartışmalarıyla kurulan Hürriyet partisi'ne girmişti ve bıçak gibi muhalefet yapıyordu. Dünyanın en sevimli iki kekemesinden biri olan

Güner Sanlı ile (öteki, Özer Öztep) çıkardıkları bir mizah gazetesi, Emil Galip'in Vatan'da yayımlama olanağı bulamadığı bu haklılık yazılarıyla bilenmişti. Ve Emil Galip 'yanık elle'yle ateşin doğası üzerine yazan' bir Ingeborg Bachmann kahramanı (Malina) gibiydi o yıllarda... Uğursuz Tahkikat Komisyonu'nun gölgesinin uzadığı kederli yazışları odalarının tütün ve tereddüt kokan akşam saatlerinde, Emil Galip yazı açılmış bir pencereydi.

Ama, Emil Galip'in öfkesini, dolayısıyla da kendisini asıl bileyen 12 Mart günleri oldu. Cezaevinden çıktığında, 1974 ilkbaharı olmalı, Harbiye'den Nişantaşı'na doğru yürürken, işkenceye ilişkin sorularını yanıtlamıyordu, ama şöyle dedi: 'Bu işkenceciler bazen ne kadar şirin olabiliyorlar! Bana her elektrik verdiklerinde 'Allah!' diye bağırıyordum ve her 'Allah' deyiminde de, işkenceci, 'senin Allah'ın Lenin!' diyordu...'

Emil Galip Sandalcı, bana bu yanıyla hep, Ömer Seyfeddin'in 'Kaç Yerinden?' öyküsündeki İhtiyat Zabiti Ferhat Ali Bey'i anımsatır. Tam 49 yerinden yaralandığı halde yüce gönüllüğünden ve gözüpekliliğinden hiçbir şey yitirmeyen Ferhat Ali Bey'i... Öykünün doktorunun değiştiyle, 'gürültülü tebcile, pohpoha, Alayışe tenezzül etmeyen', 'hatta, böyle reklamlardan iğrenen' Ferhat Ali Bey'i...

'Kaç Yerinden?'deki doktorun bu sözleri, 'eski kahramanların hayatına' dair destansı öyküler tasarlayan yazarı şaşırtır; der ki: "Tama miyle meğhuliyet, nişyan istemek.. Bu tuhaf bir arzu..." Emil Galip buydu işte: Bir Ferhat Ali Bey... Ya da Max Scheler'in deyişleyle, bir L'Homme de Ressentiment!..

Şimdi pek de latif olmayan bir latife: 1960 öncesinin beni turfa şairliğimin, gazetecilik ve hamervahlığa belenmiş günlerinde, Emil Galip'e, soyadının çağırışınıyla, Gemisini yürüten kaptan iken, ne acı!

BERLİN'DEKİ İSTANBUL'DA BİZİMKİLERİN
FOTOĞRAFLARINA BAKARKEN

Gültekin EMRE

Ben, buraları bir yerlerden tanıyorum, diyeceksiniz. Ben, buraları bir yerlerden görmüş olmalmıyım, diyeceksiniz, biliyorum. Ben de, böyle, bunun gibi yerlerde yaşamıştım bir zamanlar, diyenleriniz de olacak, biliyorum. İçinizde buralarda yaşayanlarız, gün sayanlarımız da olmuştur mutlaka: Ne günlerdi o günler, yalnızlık bir yandan, gurbetlik bir yandan, özlemler bir başka yandan sıkıştırır da sıkıştırırdı! Çoluk-çocuk memleketeydi. Bizim sonumuzun buralarda ne olacağı hiç mi hiç bellideğildi; bir iki yıl içinde dönüp gelecektik memleket; hele bir ev, hele bir dükkân, hele bir tarla, hele biraraba parası kazanalım da, diyorlardık ve sıkıyorduk dişimizi, sıkıyorduk yumruğumuzu. Yay gibi geriliyorduk mektupların, haberlerin arası uzayınca, selamsız sabahsız kalınca, diye düşünüyordunuzdur 30 yıl sonra geriye dönüp bakınca.

Barakalarda kalıyorduk, fabrikaların bitişiğinde, çizgili pijamalarımız eskimemişti daha, yüzümüz gözümüz buruşmamıştı. Çamaşırlarımızı kendimiz yıkıyor, ütülüyoruzduk olabildiğince. Mutfağa benzemeyen mutfaklarda pişiriyorduk yemeklerimizi. Karnımızı doyurmuyorduk da, bir şeyler tıkınıyorlardık işte. Güneş zar zor girerdi yanımıza: Alman kızları daha kolay.

Neler konuşurduk, kimlerden söz ederdik? İki lafımızın arasına memleketimiz, sevdiğimiz gelir oturur muydu? Yüzümüzün yarısı aydınlıksa, bir yanımız hep karanlıkta mıydı? Birbirimizi teselli eder miydik gerçekten? Yoksa yeni dertler mi salardı birbirimizin yüreklerine, gecelerine?

S.O.S İSTANBUL ÇEVRE
GÖNÜLLÜLERİ PLATFORMU

İstanbul Su Havzalarında S.O.S ve Çözümler Paneli

3 Nisan 1993 Cumartesi günü düzenlenen panelde, İstanbul'un yer altı ve yer üstü su havzalarının kirlilik durumu ve kirliliğin giderilmesi için alınması gereken tedbirler tartışıldı. S.O.S İstanbul Çevre Gönüllüleri Platformu Sözcüsü Türksen Başer Kafaoglu toplantının açılışında yaptığı konuşmada, şehrin içme suyu temin edilen kaynaklarının önemine değinerek bu kaynakların plansız sanayileşme ve yapılaşma gibi nedenlerle hızla kirlitildiğini ve mevcut durumun halk sağlığı için büyük bir tehdit oluşturduğunu söyledi. Toplantıya 11 bilimsel tebliğ sunuldu.

Masa masa değil, masanın üstündekiler çöp değil; biz insan mıyız, belli değil. Şapkalar yeni, bizler eski mi eski! Düşünceler gitmez, başımıza bela. Berber, ne anlatsın, o da habersiz, o da çaresiz, bizim gibi o da. Hapishane mi burası, diye çok sorduk kendimize, hapishane mi burası? Volta mı atıyoruz durmadan berberin yanında, fabrikayla yurt arasında? Kasetteki memleket havaları gönlümüzü, yüreğimizi, içimizi rahatladır mı? Kasetteki şarkılar, türküler, destanlar kanımıza, düşlerimize, uykusuzluklarımıza kanışır mı? Radyo sevdiğim türküler çalar mı? Döndür hele biraz daha şu yana, biraz da bu yana, aç anteni de, belki gelip sevdiğimin gülmeleri de, ağlamaları da, şarkıları da. Sevdiğim de gelir mi, abi?

Burada yatan ben mi, bana benzer biri mi? Nerede kaldı oralar, o yıllar, onca anı, onca yaşamış yıl, gün, ay, hafta? Fotoğraflarını, fotoğraflarımızı nerele-assam, nerelerde olsam sizlerle? Gözlerim donuklaşır ey hayat, gözlerim görmüyor seni bunca gündür!

Beni bu odaya kapattılar: Dilsizim, düşsüzüm, anasız babasız, sensizim. Beni bu odaya koydu-

lar, vatanım derim, seddiğim derim, çocuklarım derim, anam-babam derim; hiçbiriniz gelmezsiniz, gelemesiniz, halim nicedir görmezsiniz, göremezsiniz. Camilerin üstündeki bulutlar gelmez buralara, yolda yağmur olur kalır bir yerlerde selamınız da. Duvardaki halı amcamdandı, geyik gibi ürkek oldum ben de; geyik kaçır, ben de kaçırım, kulağım kırıste; açın kapıyı Allah aşkına!

Yüz karası değil bunlar, biliyorsunuz, kömür karası: Yerin binlerce altında yatar ekmek parası: Burası ölüm kuyusu ölüm kokar, kömür kokar, umutsuzluk kokar, yaşam kokmaz.

Her yıl aynı sorun, aynı dert: Ama ne tatlı dert! İzin günleri kalbimiz bir başka çarpar, kanımız daha kırmızı, daha deli akar. Bavullardan taşar armağanlar, denkler sığmaz arabalara: Sar ha sar, düşmesin yollarda, ıslanmasın yağmurdan, kardan: Sar ha, sıkı sar, ha!

Yollar uzasa da, tükenir yol. Yolbiter, ömür de biter; yol bitmez, ömür biter. Yoldaki molalar biter, memleket gözüdür, gözlere yaş iner; dil gelir elimize sarılır, merhaba, der Türkçe! Merhaba!

DEVAMI OTUZBEŞ'DE

Güzelliklerin azaldığı ve her geçen gün biraz daha yalnızlaştığımız bugünlerde... Siz de sizin gibi birileriyle ilişki kurmak, onlarla güzellikleri ve sevinçlerinizi paylaşmak istiyorsanız...

Kültür ve sanat dünyasında neler olup bittiğini öğrenmek istiyorsanız...

Okuduğunuz, seyrettiğiniz, izlediğiniz tüm etkinliklerin tadına varmak istiyorsanız...

Hürriyet Gösteri'yi de okumalısınız

Hürriyet GÖSTERİ
S A N A T E D E B İ Y A T D E R G İ S İ

SANDALCI

Tarlabası: Beyoğlu'nun Arka Kapısı

Refik DURBAŞ

A dının kökeni belli olmasa da soyadının kimliğiyle yaşıyor Tarlabası. Bir başka anlamda Beyoğlu'nun arka kapısı. Pera'nın değil Beyoğlu'nun. Bir ucu Dolapdere'de, bir Kasımpaşa'da, ayaklarının ucunu Haliç'e uzatmış bir büyük kapı...

1965 yılının sonbaharında İzmir'in kapısını kapatıp İstanbul'unukini açtığımda o yılların genç şairi Emin Ersoy, şiiri bıraktıktan sonra asıl ünleneceği namı müstearıyla Emin Muti, Tarlabası'da Dolapdere'ye inen yeri yurdu belirsiz bir sokağın başında, İstanbul eskisi bir Rum madamının evinde pansiyoner olarak kalıyordu.

Galatasaray'ın arka kapısı "Pano"da, Yun saçlı Ali İhsan, Şeytan Memet ve Emin Muti'ye günlerimizi az mı ucuz şaraba yatırmıştık? Bitmek bilmez nice geceler Beyoğlu'nun dehşetinden ürkerken Emin Muti'nin evini mekan tutardık "Pano" Çıkışı. Madam'ı uyandırmaya özen göstererek, Muti'nin penceresinin gölgesi Dolapdere'ye düşen odasına sığınır, cep kanyaklarımızın renginde yüreklerimizin ateşini söndürmeye çalışırdık.

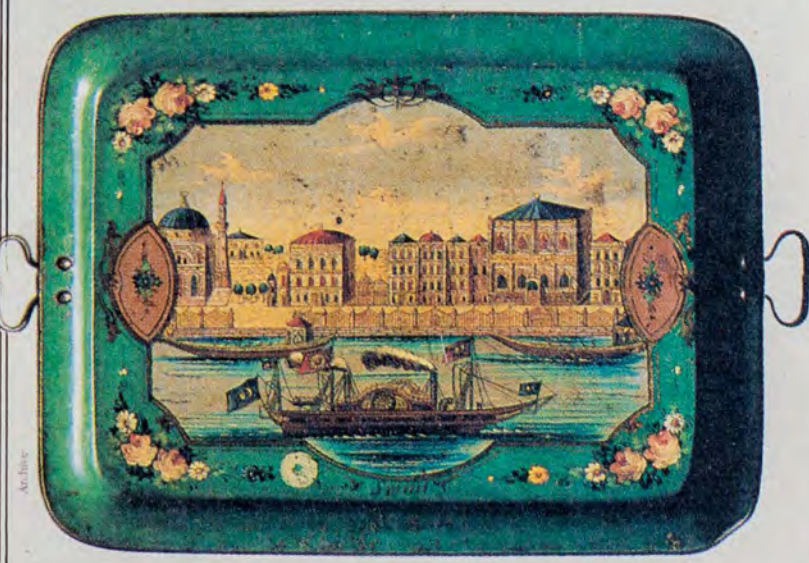
Sanırım daha sonra Mevlanakapı'da sur dibindeki gecekonuduya sığındığımız zaman, bir şişe "Güzel Marmara" şarabına bana satacağı "Kaç yaz çocuktum ben" mısrasını Tarlabası'ndaki bu evde yazmıştı Emin Muti.

Şimdi düşünüyorum da nice yazısı, fotoğrafı gün yüzüne dökülen Tarlabası'nın şiiri yazılmış mıdır acaba?

Ben yazmadım, yazamadım. Bugün artık kapanmış bir durumda Beyoğlu'nun arka kapısı. Çünkü o Tarlabası yok. Olması da mümkün değil artık. Çünkü nice bir kapısı sökülmiş olarak Tufan

DEVAMI OTUZBEŞ'DE

TEPSİLERDE İSTANBUL

Eski İstanbul'un renkli ve canlı resimleri bu kez tepsilerde biraraya geldi. Ayla Hariri Hanım'ın 30 İstanbul tepsisinden oluşan koleksiyon THY'nin Cityscope dergisinin mart-nisan sayısında yer aldı.

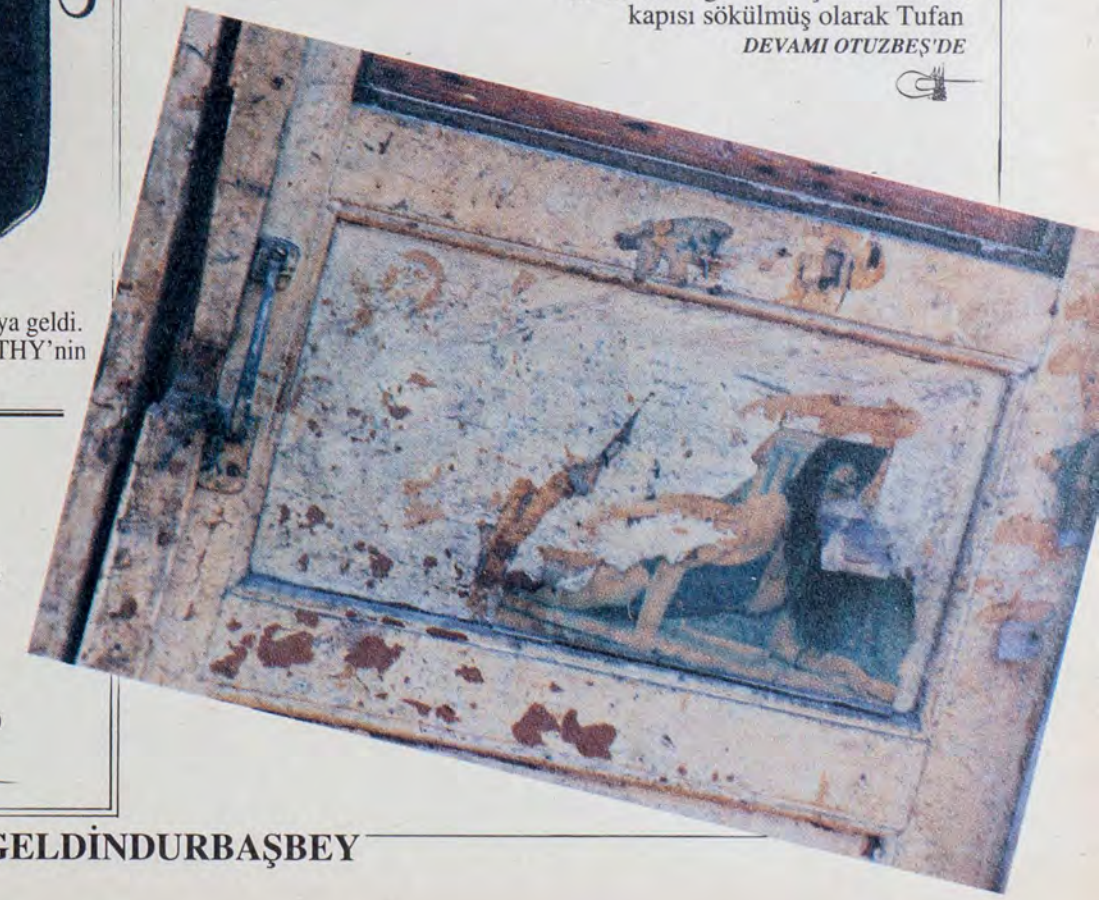
İstanbul'a yeni bir kültür merkezi

Harbiye'deki Askeri Müze ve Kültür Sitesi Prof. Neziha Eldem tarafından restore edilerek yeniden açıldı.

Türkiye Askeri Müzesi, 52 bin adet tarihi ve sanatsal nitelik taşıyan yapıta sahip bulunuyor. 9 bin adet yapının sergilendiği müzenin en eski objelerini Haçlı Seferleri'nden kalma 12. yüzyıl Haçlı kılıçları ile Türk-İslam sanatı örneği kılıçlar oluşturuyor.

Yeni askeri müzede, her tür kültür ve sanat etkinliğinde kullanılmak amacıyla bir de kültür sitesi hizmete açıldı. İstanbul'da yeni bir kültür merkezini yaşama geçiren sitede 3 bin metrekarelik alana yayılmış 240 kişilik eş zamanlı çeviri sistemli konferans salonu, toplantı salonları, fuaye ve sergi alanlarıyla 550 kişilik konser salonu bulunuyor.

Tarlabasından geriye şimdi nice anıların arka kapısı kaldı .Şair, bakalım ne zaman bulacaksın hayatın arka kapısını

HOŞGELDİNDURBAŞBEY

**İSTANBUL
SAATİ**
Jak DELEON

**BİR EHL-İ ŞİKEM'İN
EVRAK-I
METRUKESİNDEN (1)**

Aslanzade Yakub (nam-ı diğer Jak Deleon)

Şikemperv-i azam ve muharrir-i muzzazam, pirimiz, üstadımız ve dahi serpatronumuz Ayrızade Cüneyt Beyefendi'nin yüksek müsaadelerine sığınarak ve dahi ondan el alıp peştemal kuşanarak, min gayri haddin yemek tarifleri yazmaya (ve dahi Ceride-i Bizim Şehir Haberleri'nde neşretmeye) soyunduk. İstidamızdır ki cüretimiz hoş görüle ve kellemiz boynumuz üzre kala! (Bana bak Cüneyt; bu yazıyı iki sakla, fotokopiyle çoğalt, kesip çerçevelet çünkü bizim gazete 100 yıl sonra İstanbul sahhaflarında ve müzayedelerde ağırlığınca altına satılırken, gelecek kuşak koleksiyoncuları seni bu şekilde tanıyacaktı.) Şimdiii... Biz haberi nereden verelim? Biz haberi Pera Palas Otel'i'nin mutfağından verelim. O Pera Palas ki son 100 yıl içinde Osmanlı'nın çöküşüne, Cumhuriyet'in kuruluşuna, iki dünya savaşına ve siyasal, toplumsal ve ekonomik yapılanmalara tanık olmuştur, mutfağından tek söz edildiğini hiç duymadım. Medet yahu, hiç mi yemek yenmez bu otelde? Yenir, hem de hası, lezizi yenir. Şimdi bakın (aşçıbaşı Haydar Us marifetiyle) neler yenir:

PERA PALAS KEBAB

Malzeme : 180 gr. ince açılmış külbastı kuz eti, 2 adet biber, 1 dilim domates, 1 dilim pide (yağda çevrilmiş, kekiklenmiş ve soslanmış), 100 gr. süzme yoğurt, 20 gr. eritilmiş tereyağı.
Hazırlanışı: Kuzu eti (külbastı şeklinde) ince açılır. Izgarada pişirilir. Çok ince kesilerek yoğurtlu kebab usulünde pideli ve yoğurtlu harcın üzerine dizilir. Eritilmiş tereyağı üstüne dökülür. Domates ve biberle sunulur.

YUFKALI PİLİÇ DOLMASI

Malzeme: Yarım yufka, 4 kaşık iç pilav, 200 gr. haşlanmış piliç, 1 tutam tuz, karabiber, 20 gr. tereyağı.
Hazırlanışı: Yufka güveç kabına ya da yağlanmış porsiyonluk kaba yayılır. 2 kaşık pilav konulur. 1 kat pilav, 1 kat piliç dizilir. Üstü yine yufkayla kapatılır. Üstüne tereyağı sürülür. Fırında yufka kızarıncaya kadar pişirilir. Ters çevirip servis yapılır.

PERA PALAS BONFİLE

Malzeme: 160 gr. bonfile, 10 gr. karides, 10 gr. mantar, 10 gr. kaşar peyniri, 1 tutam tu, 1 tutam karabiber.
Hazırlanışı: Bonfile dövülüp açılır, ortasına karides, mantar ve kaşar konulur, tuzlanır ve birbirlenir. Bohça sarar gibi etle kapatılır. Izgarada pişirilir. Garnitür olarak sebze, patates tava ve pilavla servis yapılır.

DEVAMI OTUZYEDİ'DE

Çingeneler zamanı

Kemal
ÇAĞIN

Dokuz Urme (Peri) geliyor
Lolmisi bağlamak istiyor
Oysa yarın Mautia (Kraliçe) evlenecek
O farelerden celenkleri çok sever
Kırmızı olanını
Mautia'ya (Kraliçe'ye) överim
Farelerden bir celenk!
Acele edin! Acele edin!
Fareleri, kötülere vermek için.

Geçen yıl 9. İstanbul Uluslararası Film Festivali'nde izlediğim Yugoslav asıllı film yönetmeni Emir Kusturica'nın filmi Time Of The Gypsies (Çingeneler Zamanı) gerek öyküsüyle gerekse sinematografisi ile Türk sinemaseverlerin kısa bir sürü de olsa gönlünde taht kurmuş bir film. Kusturica'nın filmi konusunu, İtalya'ya götürülerek dilenmeye, hırsızlık yapıp kanun dışı adamlar için suç işlemeye zorlanan çingene çocuklarının gerçek yaşam serüvenlerinden alıyordu. Öyleki film, Çingene Perhan'la güzel Azra'nın aşk öyküsünü anlatırken, zaman zaman sanki Prosper Mérimée'nin Carmen ile Don Josesi'nin aşk öyküsünde ki gibi çingenelerin doğasını dilini ve gizemli yaşıntısını bize aktarıyordu. Bu bakımdan çingeneler yalnız şay ve zil değil. Dünyanın dört bir yanına dağılmış bilinenin aksine iyiden iyiye özelliklerini ve dillerini çingeneceyi-yitiren milyonlarca in-

sandı. "Öyleyse çingeneler kimdi? Nereden gelmişler ve nerelerde yaşıyorlardı?" Prosper Mérimée Carmen (Karmen) adlı romanın da çingenelerin bütün Avrupa'ya dağılmış ve "Bohémiens, Gitanos, Gypsies, Zigeuner v.s adlarıyla tanınmış insanlar olduğunu anlatır; "Genellikle erkekleri cambazlık, baytarlık ve kırıcılık yapar, bundan başka kap, kacak tamir eder, kaçakçılık ve daha pekçok çeşit uygunsuz işlerle uğraşırlar. Kadınları fala bakar, dilenir ve zararlı zararlı her çeşit ilaç satarlar. Çingenelerin yüz ve vücut özelliklerini tarif etmek, görünce fark etmekten daha zordur. İnsan bir çingeneyi bir kere görse bin kişi içinde onu tanır. Yüz ve ifade şekilleri onları aynı ülkede oturan halktan ayırd eden özelliklerdir. Renkleri çok yağırdır, aralarında yaşadıkları toplumdan her zaman daha koyu renklidirler. "Roma-

ne Çave" (çingene delikanlı) diye kendilerine ad vermeleri bundan dolayıdır. Fark edilecek derecede çekik, iri, çok kara olan gözleri uzun ve gür kirpiklerle gölgelenir. Bakışları ancak yurtçı bir hayvaninkine benzetilebilir. Gözlerinden hem cüret hem de sıklıkla okunur. Erkeklerinin çoğu poslu ve çeviktir. Bir tane bile şişmanına rastladığımız hatırlamıyorum. Almanya'da çingene kadınları genellikle güzeldirler. İspanya çingeneleri arasında ise güzeline seyreke rastlanır. Erkeği de kadını da tarif edilemeyecek kadar kirli olurlar. Bir çingene kadınının saçlarını görmemiş olan biri en sert, en yağlı, en tozlu bir yeleği göz önüne getirir bile gene de gerçek bir fikir edinemez. Güzellerine gelince bunlar bütün diğer kadınlar gibi eş seçmekte titizdirler. Şurası da kesin ki çingene kadınları kocalarına görülmemiş bir sadakat gösterirler

ÇAVE

kesimlerinde yaşamaktadır.

Göçebelik çingenelerin bir yaşam biçimi olmakla birlikte göçebeleşti sürdüren çingenelerin sayısı bugün oldukça azalmıştır. yine de çingeneler mevsimden mevsime, şehirden şehire göç ederek varlıklarını sürdürmüşlerdir.

Dilimize yerleşen "72.5'uncu millet" çingeneler, yaşadıkları ülkelerin dilini kullanmakla birlikte hiç bir zaman yaşam tarzları ve alışkanlıklarından vazgeçmeyip, bugüne değin sürdürdükleri işleri devam ettirerek, kendilerine özgür kimliklerini korumayı bilmişlerdir.

Çingeneler Maşa Yapıp Satarlar.....

Ülkemizde çingeneler genellikle bilinen yaygın mesleklerini icra edegelmişlerdir. Bunlar, çiçekçilik, ayı oynatıcılığı, çalgıcılık, kalaycılık, çöpçülük, falcılık, balıkçılık vs. gibi bilinen ve babadana oğula geçen mesleklerdir ki bir çingene için bu mesleklerden birini devam ettirmek bir bakıma onlar için kaçınılmazdır. Bir bakıma ise çingeneler, geleneksel olarak yerleşik toplumların çevresinde göçebe bir yaşam sürdürmelerini sağlayacak işlerle uğraşırlardı: Erkek çingenelerin hayvan terbiyeciliği (Ayı oynatıcılığı) lehimcilik, hurdacılık ve çalgıcılık, kadınların ise falcılık, dilencilik çiçekçilik ve dansözlük gibi işleri bu nedenle seçmiş oldukları düşünülebilir.

Aleksandre Paspatis, Osmanlı İmparatorluğu döneminde Çingenelerin genellikle Rumeli'de yaşadığını ve sayılarının ikiyüzbin civarında olduğunu yazar ki, bu çingenelerin İstanbul içindeki dağılımı ise aynen şöyledir; Üsküdar, Kasımpaşa, Lonca, Yenibahçe'deki yüz kırk,

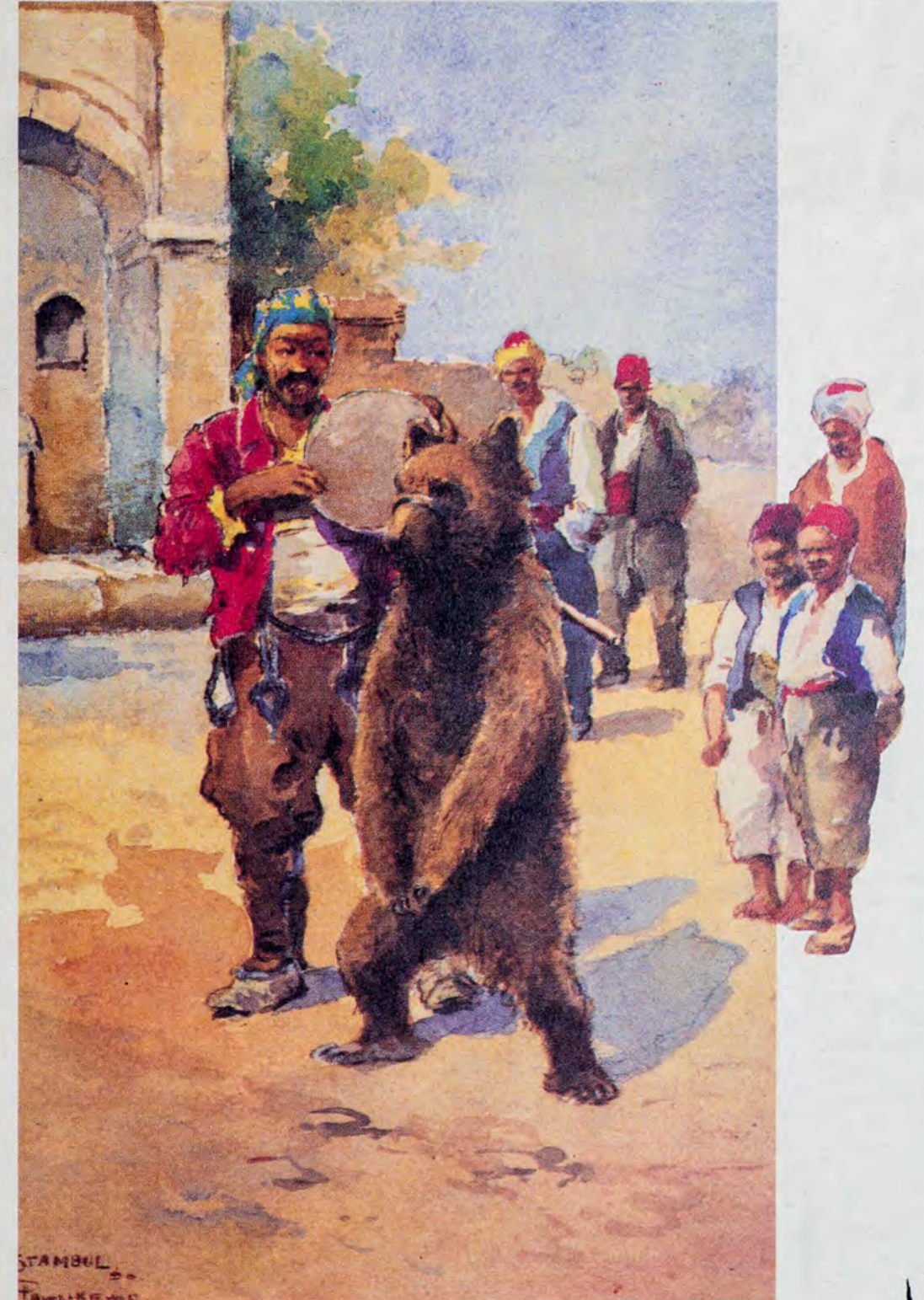
şehre yakın bölgelerde ise ikiyüzün aile... Oldukça çabuk çoğalan ve şehrin varoşlarında kendilerince yerleşim birimleri oluşturan çingelere ilişkin kesin bilgileri elde etmek oldukça güçtür. 19. yüzyılda yaşamış Alman yazarı Van Lennep ise çingenelere ilişkin gözlemlerini bize şöyle aktarır;

"Çingeneler Türkiye'nin Avrupa yakasında seyyar demircilik yaparlar. Anadolu'da ise bölgenin ayrı bir kesiminde kişi boyunca tamamıyla kendilerine ayrılmış bir bölgede, otururlar. Yazın, tarlalarda para karşılığı hayvan bakarlar. Erkekleri yabani domuz ve küçük baş hayvanları avlayıp satarlar. Bir bölümü süğütten sepet örer, kadınları ise- bu sepetleri- şehirde satar. Çingeneler acınacak kadar yoksul, tutumsuz ve son derece kirli insanlardır. Hiçbir zaman doğru dürüst bir işte çalışan veya hiç değilse orta sınıf insanların sahip olduğu sıradan olanaklara sahip bir çingeneye rastlamadım."

Ünlü Türk araştırmacı yazar Sermet Muhtar Alus'un yazdığına göre ise çingeneler, "Nerede sabah, orada akşam" yaşayan bir toplumdur:

"Baharda takım takım İstanbul'a gelirler. Her kafilde bir sürü kişi, başıboş at, kısrak, eşek, tay, sığa. Bu hayvanlar, yürümeye takatsiz ihtiyarları, gebe kadınları, çergellerin sırtlarını, pılı pırtıyı taşırlar. En gerideki anaç eşeğin üstüne kafilenin çeribaşısı biner. Etrafında tabana kuvvet giden cemaatin sırtında çuvallar torbalar, tazelerin kucağında memede sıbyanlar. Kimi Edirne, Babaeski, Çorlu taraflarından gelirler. Çırpıcı, Veliefendi çayırılarına, Topkapı dışlarına çergeleri çatar, hayvanları kirlere salar salmaz tencere kaynatacak ocaklar yaparlar. Erkekler zenaat sahibi, ızgara, maşa, ateş küreği yapanlar,

DEVAMI OTUZBEŞ'DE

MAVİTA

Eşcinseller İstanbul'da toplanıyor

Saptanan uluslararası eşcinsel gruplar İstanbul'da yapılacak olan festivalin daha çok tartışma toplantıları ve sanat festivali biçiminde yapılmak istendiğini, çünkü çeşitli bğnaz siyasi grupların tepkilerinden çekinildiğini söylüyorlar. Düzenleyiciler devletten izin almaktan bir sorun çıkmayacağı konusunda pek eminler.

Eşcinsellerin, çok yakın zamana kadar polis tarafından şehir dışına sürüldükleri, zührevi hastalıklar hastanesinde "fahişe" muamelesi gördükleri ya da saçlarının karakollarda kazındığı, evlerinin baskınlara uğradığı İstanbul'da son aylarda eşcinsellerin devam ettikleri klüplerden söz edilirken, özellikle travesti ve transeksüellerin

gösterilerinin yapıldığı lokallerin iyi iş yaptığı da basında sık sık yer alıyor. İyi haber alan kaynakların bildirdiğine göre Türkiye'nin önde gelen isimlerinden transeksüel ses sanatçısı Bülent Ersoy ve transeksüellerin kraliçesi diye bilinen Seyhan Soylu gibi isimler İstanbul'da gerçekleştirilecek olan bu organizasyonda yer almak istemiyorlarmış; aynı kaynakların bildirdiğine göre Türkiye'de artan İslamcı siyasal baskılar bu insanların çekimlerine neden oluyormuş ve eşcinsellerin bir bölümü de salt dini baskılardan ötürü böyle bir organizasyonun başarılı olamayacağını savunuyorlarmış.

*Aktüel Dergisi haberi beş sayfa ve resimli olarak verdi.

Fotoğraf: N. Omursoy

İstanbul MÖVENPICK HOTEL

Büyükdere Cad. No: 49 Üçyol Mevki Maslak
80670 İstanbul/TURKEY

HOMOİSTAN

İSTANBUL'U BUL BANA

Hulki AKTUNÇ

GEL BİRKAÇ SATIR RAKİ İÇELİM

"Araf"ın Türkçesi ara mıdır?

Son zamanlarda, arada kalanların şiirlerine sarıldım. "Arafiye" dedim bunlara.

Marmara, bir ara-deniz değildir ki Karadeniz'den iner?

Son zamanlarda, İstanbul'un arada kaldığını daha çok görür duyar oldum.

Bir söyleşide, dedemin giydiği İstanbul'den söz edecektim de, gençler bağırıyorlar: "İstanbul!!! İn! Ankaraaaa! Out!"

İstanbul, arafta ise, Türkiye haydi haydi arafistandır. Her yeri, haydi haydi arafistan olacaktır. Belki onu gene çok sever, Dünyanın En Güzel Arafistanı deriz.

Vakt-i kerahet... Bir arkadaşımla birkaç satır rakı içecektik. Akşam serinliği. Komşu balkonlardan kavun, pilaki, rakı kokmaya durdu.

Arkadaşım, bardaklara baktı. "Yahu, doğru dürüst rakı bardağı yok mu bu evde?" diyerek huysuzlandı.

Doğru dürüst rakı bardağı, dediği şey, limonata bardağıydı. Adam ne bilir?

Ara sokak düğünlerinde agalar içki içer de, gençler gizlenir. Gençlere kalan, limonata bardaklarıdır. Limonataya votka filan kataraktan ayış işaret ederler(di). Evte mirim, limonata bardaklarının rakı bardağı sanılması biçimindeki yanlışlığın tarihçesi böyledir.

Ve limonata bardakları, gün gelmiş, o güzelim rakı kadehlerinin yerini gaspetmiştir. Rakı kadehleri, biraz bodur, şişmancadır. Double bile almaz; tek tek demlenirsin.

Hem, birader, rakı bardağı ne demek?!

Şu demek: Rakı kadehi, sizlere ömür.

Karafa, karafaki, sözlere ömür.

Nurallah Ataç, "rakı içmek" yerine, matrağına "terakki etmek" dermiş. Adâb-ı terakki, kadehi, karafakisi ile kim bilir hangi arafta medfun?

Londra'da, Paris'te, Frankfurt'ta, bir Yunan lokantasında yemek yiyeceksiniz, size önce bir yudum Uzo sunarlar.

Su katarsınız; beyazlaşır. Rakıyı özlediyseniz, görüntüsüyle de olsa biraz özlem giderir Uzo.

Uzo, eskiden perişan bir içkiymiş. Bir Osmanlı doktoru ele almış; uğraşıp didinip, daha inceden imbikleyip Uzo'yu adam etmiş, derler.

Rakıda da şeker vardır, ama Uzo'nun şeker tadı bize hoş gelmez. Reçelimtrakıtır. Biraz lüzuc'ı'dır. Kesmez.

Uzo'yu, rakı ile konyak benzeri içkiler arasında geçiş gibi görürüm. Ne kalmıştır Uzo'da? Kendisine özgü, bir yudumluk, narın kadehi!

O kadehi içirim ben.

"Bizim Şehir" in, nâm-diyer Kostantiniye Haberleri'nin beşinci yılını kutlamak için, önerisi benden, uygulaması sizden:

Rakıyı karafakiye koyunuz (dikkat, ağız beraber değil).

Rakı kadehinizi bildiğiniz yerlerden tedarik ediniz. Şöyle, ne fazla ne az, Karakulak suyu katınız. Hani, kadehin dibinde bir "vadi dumanı" tütmeli.

Ara-denizi gözleye gözleye, birkaç mısra rakı içip araftan cennete mi cehenneme mi nereye geçerseniz geçiniz efendim.

Arafı bizim olan, cenneti cehennemiyle de bizdedir.

TUFCAMERA

Tufan AKSOY
İSTANBUL

HOŞGELDİN AKTUNÇBEY

KADANS

Cahit KAYRA

AH NEREDE O ESKİ FİRTİNALAR!

Şimdi bir nostalji fırtınası esiyor ki şiddetinden, kaldırdığı toz dumandan göz gözü görmüyor ve arada bazı şeyler unutulup gidiyor. Bu unutulmalardan biri de eski fırtınalar.

Ah nerede o eski fırtınalar! Onlarıntadı bambaşkaydı. Şimdiki kuşaklar nereden bilecekler? Fırtına dediğin eskilerde vardı. Zaten şimdi fırtına mı oluyor? Olsa da kim farkında. Belki ne fırtına oluyor, ne de olan fırtınayı kimseler görmüyor, duymuyor. Zaten duyarsız bir toplum haline geldiğimiz bundan belli. Çünkü şimdiki fırtınalar başka. Siyaset yapmamak için o bahsi açmıyoruz. Bizim işimiz o eski fırtınalar...

Çünkü o zamanlar fırtına bir olay... O olayı yakından izleyip önlem alacaksın. Gerçi o önlem almak lafı da biraz tevatür... Ne önlemi alacaksın? Bir Zemheri Fırtınası gelir Kânun-u Sâni ayında, yani Ocak'ta. Soğuktan öyle kakırdarsın ki bazı organlarını yerlerinde arasan bulamazsın.

Yaaaa! Mirim, o zaman hava kirlenmesi yok. Çünkü linity kömürü de yok, akar yakıt da yok. Evde mangal kömürü ile idare udara... Isınabil-diğin kadar, ya da daha doğrusu ısındığını düşünebildiğin kadar.

Zemheri gider peşinden Ayandon gelir ki aman Allah... Sonra cemreler düşer... Şairin dediği ya da demediği gibi:

Cemreler düşer düşer ağlar...

Çünkü bu cemre denilen ne menne şey ise yalnız başına efendi efendi gelmez. Yağmur, sulu kar, kar ve sokaklardaki sular donar. Biz birbirimizi yüreklendirmeye çalışırız: "İyi iyi bahar geldi demektir." Falan filan Mart ayını buluruz ve Martla birlikte önce Hasun diye bir çalkantı gelir, gitti gitmedi derken bir Allah'ın belası Koz Kavuran diye bir fırtına sökün eder ki... Allah Allah... Soğuktan insanın eli kapağı yapı-şır. Tevekkeli:

Mart kapıdan baktırır-kazma kürek yaktırır dememişler. Şimdiki kuşaklar kazma kürek nedir biliyorlar mı acaba? Onlar fuel-oil, doğal gaz filandan anlıyorlar. Hey gidi günler hey! Kömürün ellemesi, marsık'ı, kestane ağacından yapılı, tozlu tozsuzu... Bunlar eski ilimler. Artık bilen de kalmadıki... Ne bilen kaldı ne de anımsayan... Tarih kitaplarında yazar; biz görmedik, bir kez Haliç donmuş... Biz onu görmedik onun yerine; Boğaz'dan aşağıya buzların inip limanı kapattığını gördük. Şimdilerde de Boğaz'dan aşağıya bir şeyler iniyor, ama buz değil. Tersine Almanya'nın, Orta Avrupa'nın pisliklerini Tuna ile Karadeniz'e boşaltıp bizim Boğaz'dan aşağıya Marmara'ya salıvermiyorlar mı? Bu pislik buz tutmak şöyle dursun neredeyse fokur fokur kaynayacak. Bak biz o eski günlerden söz ederken ister istemez günlük derterimize de kapıldık.

Neyse bu fırtınalar geçer; "Dur biraz rahatlayalım" demeye kalmaz kuş fırtınaları sökün eder. Mart sonunda küçük Çaylak, Nisan'da Kırıl-giç onun peşinden Kuğu... Eşim içeriden seslen-di:

- Yahu bu çocuklar çaylak nedir, nereden bil-sinler? Şimdi kala kala bir karga bir de martı kaldı. Serçeler bile gelmez oldu. Çaylak deyince bunlar bitkisel yağ filan sanırlar. Sen de otur-muş yazıyorsun!...

Tabii onun da hakkı var ama biz kahramanca yazmayı sürdürüceğiz.

Mayısta "Artık yetti" desek de demesk de

DEVAMI OTUZYEDİ'DE

Şeytan aldı götürdü satamadan getirdi

H. Kemal ÇAĞIN

17. YÜZYILDA SEFERİKOZ
MEHMET EFENDİ TARAFINDAN
YAPTIRILAN TARİHİ ÇEŞMENİN
YERİNDE YELLER EŞİYOR!

Dilimize çeşme Farsça
"göz" anlamına gelen

çeşm sözcüğünden gelmiştir. Bir zamanlar çeşmeler İstanbul'un en büyük güzelliklerin-den birini oluştururdu.

Şehrin hangi semtine giderseniz gidin bir cadde içinde beş, altı, bir sokak boyunda 2, 3 çeşme yer alırdı. Han kapılarında, camii mescid avlularına, okullardan, medreselerin, türbelerin yanında, civarında, meydanlarda çeşmeler vardı. Çeşmelerin cepheleri Türk taş işçiliğinin en güzel eserlerinin örneklerini oluştururdu. Öyle ki; içlerinde hattatların yazdıkları kitabeler, zarif ve çeşitli tezyin motifleri ile süslenmiş çeşmeler göz doldururdu.

Kaba bir tahmin ile İstanbul çeşmelerinin sayısı bugün için 2500 kadardır.

İbrahim Hilmi Tanışık'ın verdiği bilgiye göre İstanbul'da en fazla çeşmeyi İkinci Sultan Mahmut (26 çeşme), Cezayirli Gazi Hasan Paşa (13 çeşme) Mihrîşah Valide Sultanyaptır-mışlardır.ENNEZAFETE Mİ-NEL ÇEŞM ya dediğer adıyla TEMİZLİK ÇEŞMEDEN GE-LİR!

Kulaksız Mezarlığı'nın yama-çlarından aşağılara baktığımız zaman önce uzun servilerin göl-gesinde hûşu içinde yatan yüzlerce ölünün mezarlarını görürsünüz. Sonra bir zamanla-rın altın boynuzu Haliç'i.

Daha aşağılara indiğimizde ise bir zamanlar gemicilerin uğ-rakyeri olan Zindankapı'nın arkasıyla karşı-laşırsınız. Nice tutuklunun ve hükümlünün izlerini sürersiniz burada.

Zindan arkası limanla mezarlık arası bir bölgedir ve Kasımpaşa'nın en önemli yerle-rinden biri olan Gümrük Mescidi'ne diğer adıyla Seferikoz Mescidi'ne bakar. Seferikoz Mehmed Efendi tarafından 17. yüzyılda yap-tırılan bu mescidin hemen önünde ise bir ge-mici çeşmesi vardır.

İşte bu çeşme bugün artık yok! Geçen yıl bu günlerde son bir kez rahmetli babamla,

ağabeyimin mezarını
ziyarete gittiğimde

resmini çektiğim bu tarihi fakat tarihi olduğu kadar da bakımsız çeşmenin hâl-i pür melâli pek iç açıcı değildi. Öyle ki çeşmenin önce etrafı kalın taşlarla çevrilmiş, kenarı bir ba-hçe fidanlığı gibi yeşillendirilmiş, tepesi ise garip bir biçimde yeşile boyanmıştı. Üstelik yol seviyesinin 1.5 metre altında yer alan bu gemici çeşmesinin o tarihlerdeki görüntüsü neredeyse bir mezarı andırıyordu. Bu neden-le Kulaksız Zindan arkası mezarlığına gelen nice Müslüman, bu yeri, bir evliyanın yatırısı sanır, kimi mum yakarak kimi de ellerini gö-

ğē kaldırıp dua ederek etrafını tavaf ederdi. Şimdilerde ise eşine az rastla-nır bir vanda-lizm örneği ve-rerek, çeşmeyi yıkıp yerine asfalt döşeyen bir yerel yön-e-tim işgüzarlığı nedeniyle, ne-redeyse 250 yıllık bir çeş-meyi yitirmiş bulunuyoruz.

Tarihi çeş-menin ön yüzünde bulu-nan yazıt ise asfaltlama ça-lışmaları esna-sında arçala-

nan çeşme ile birlikte kaybolmuş durumda. Bu işi hangi akıl ve iz'ansahiplerinin yaptığı, kimlerin bu çeşmenin yıkılışına seyirci oldu-ğunu ve bu cinayeti işleyenlerin kamu önün-de kendilerini nasıl aklayacaklarını ve semti-mizin çeşmelerini koruma altına aldığını id-dia eden, Beyoğlu Belediyesi'nin de koru-macılıktan ne anladığını doğrusu merak edi-yor, yinebu sütünlarda, kendilerinden yanıt bekliyoruz!

Üçüncü şahıslara duyurulur.

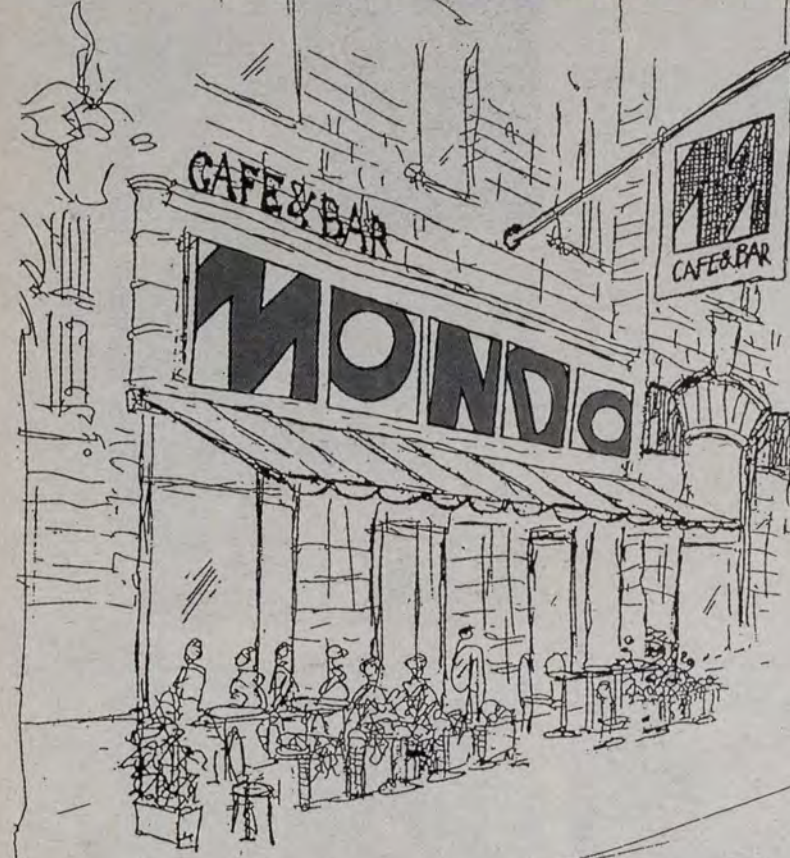

Seferikoz Mehmed Efendi Çeşmesi ve Çeşmesi'nden kalanlar

Fotoğraf: H. Kemal Çağın Arşivi

KAFE MONDO

Demir ÖZLÜ

CAFÉ,
BAR, MATSAL
& TAKE AWAY I TRE PLAN

öppet må-lö 11-01 sö 12-01 Biblioteksgatan 9

AYIN KİTAPLARI N. ONURSOY

Gazetemizin yazarı olmasına, İstanbul büyükşehir belediyesinin kültür işlerin-den sorumlu olmasına rağmen Hilmi Yavuz yayımladığı kitapları gönder-mekte hasis midir, yoksa unutkan mı-dır, ya da ülkemizin genel hastalığı olan organizasyonsuzluğun mu kurba-nıdır bilemiyoruz, ama istemeden ki-tapların geldiğine de şahit olmadık da-ha. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin en iyi çalışan mekanizmalarından birisi kuşkusuz ki Kültür İşleri Dairesidir, yaptıkları işleri yeterince yayıp duyura-mamakla birlikte birçok yayınevinin cesaret edip de basamayacağı işleri ya-parak olumlu, gerekli ve yararlı belge-leri bir araya getirmektedirler; birkaç aydır gazetemize ilan vererek destekli-yor oluşları, İstanbul Dergisi'nin yayı-mına maddi katkıda bulun-maları, The Guide İstan-bul'a da arka çıkmış olma-ları da gayet olumlu davranışlardır.

Hilmi Yavuz'un önderliğinde hazırlanan kitapları siz-lere geç duyuruyorsak bu-nun müsebbibinin biz olma-dığımız artık aşikar. Ayrıca aşağıda tanıtmayı deneye-ceğimiz kitapları edinmek ya da kitapevinizde satmak istiyorsanız İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kıy-metli Evraklar bölümüne gideceksiniz iki tane alırsanız yüzde 25, altı tane alırsanız yüzde 35 indirim var. Ele güne çiçek armağan edeceğinize bence alın altı-şar tane bunları armağan edin.

BEDIA MUVAHHİT
BİR CUMHURİYET SA-NATÇISI
Gökhan Akçura'nın hazırla-

dığı bu yüzünbir sayfalık vefakarlık ör-neği, gazetemizin uzun zamandır üze-rinde durduğu bir konuyu yeniden gündeme glemesine neden oldu. Ünlü ve onur duyduğumuz sanatçılarımız onlar yaşarken onurlandırılm; parklara bahçelere onların heykellerini, büstleri-ni koyalım, devlet dairelerine bu kita-bın, kapağındaki gibi onların resimleri-ni asalım, sokakların adlarını değiştire-meyelim, onların adlarını adsız sokak-lara verelim.

KARTPOSTALLARDA İSTANBUL
Ahmet Eken'in hazırladığı 272 sayfalık bu toplam İstanbul kartpostalları ile il-gili önemli bir koleksiyonu elimizin altına vermesi açısından pek önemli.

DEVAMI OTUZBEŞ'DE

Bedia Muvahhit
BİR CUMHURİYET SANATÇISI

GÖKHAN AKÇURA

Discover a new world of comfort on your way to North America.

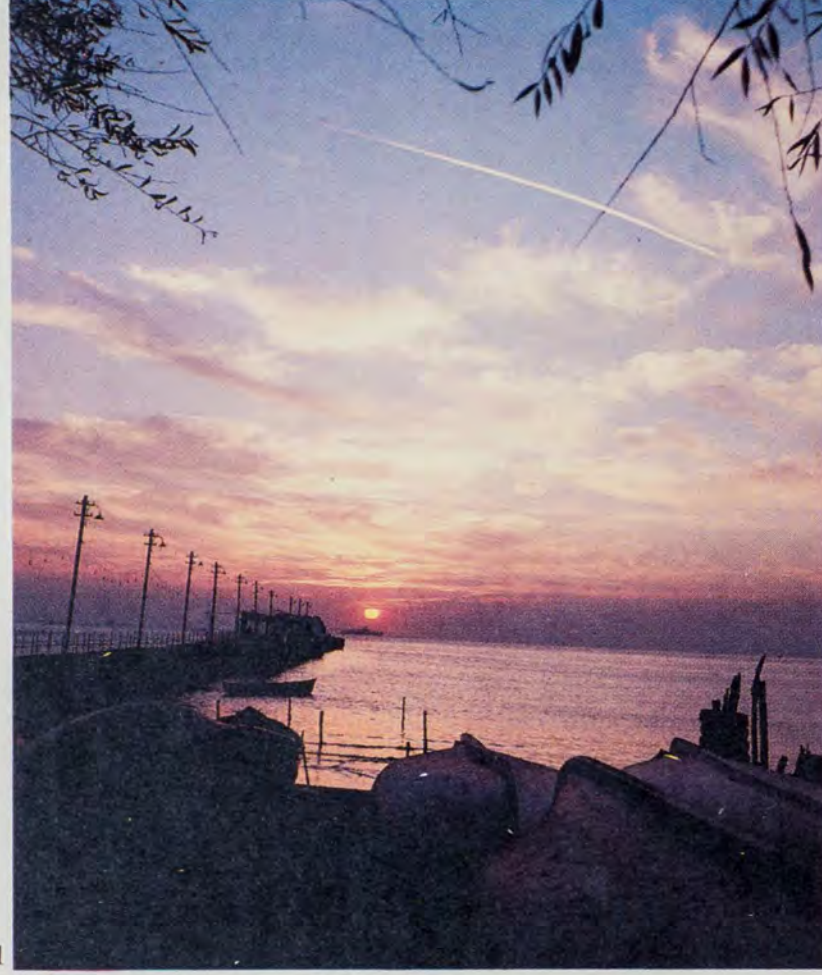
If you are planning to conquer Atlanta, Boston, Chicago, Los Angeles, New York, Philadelphia, Washington, Montreal or Toronto, travel the easy, comfortable way, with Swissair. It's easy because you get really good connections in Zurich. It's comfortable because more and more overseas destinations can be reached aboard Swissair's new MD-11 or its well known B-747 aircraft. Both feature a spacious, superbly equipped Business Class designed for the utmost in passenger comfort and convenience. 500 years after Christopher Columbus, we're sorry to say, you can't discover a new continent. But with Swissair you can discover a whole new world of travel experience.

KUNGLIGA BIBLIOTEKET

İSTANBUL'A BAKTIĞIM ZAMAN

FOTOĞRAFLAR: Olgun SAYIN

- 1 Gün batarken beylerbeyi ayağından Boğaziçi Köprüsü
- 2 Anadolu Hisarı'na yalıda giriş Vaniköy'den
- 3 "Tatlı bir hüznü alamazsın Kalamış'tan"
- 4 Bahar bitiyor Boğaziçi'nde Yaz mı başlıyor?
- 5 Yıldız Parkı'na doyamıyorum
- 6 Her zaman sıcak akar Bebek akıntı burnunda su Bebek
- 7 Akşama doğru

BERLİN İN BERLİN: BİR SİNAN ÇETİN FİLMİ

HÜLYA AVŞAR, CEM ÖZER, ARMIN BLOCK, ALİYE RONA ve EŞREF KOLÇAK OYNUYORLAR
Sinan Çetin ile onaltı yıl öncesinde kol kola verip de AFSAD Ankara Fotoğraf Sanatçıları Derneği'ni diğer fotoğrafla gönül vermiş arkadaşlarımızla birlikte kurduğumuz zaman hiç uzlaşmayan bir dostluğu da başlatmıştık. Uzlaşmazlığımız Sinan'ın umursamaz ve lümpen tavrından kaynaklanırdı hep ve bunun sıkıntılarını da hep ben çektim bu dostlukta, öylesine ki yıllar yılı görüşme cezası bile verdim kendime. Bunları baştan söylüyor oluşumun nedeni Sinan Çetin'i yürüyüşünden, fotoğraf makinasını tutuşuna kadar inceden tanıyanlardan birisiyim, inandığım ve hep söylediğim şey, onun yükselmesindeki "adam" olmasındaki

en önemli etken de ilk karısı Leyla'dır.
Filmin gala davetiyesi geldiğinde, içimde yine sevgi gülleri açtı, "bizim oğlan neler yaptı acaba?" diye geçirdim içimden; galadan birkaç gün önce de Aziz Üstel'in programında konuk oldu, yine o tuhaf oturuşu ile beni kızdırdıysa da anlattıkları filmin galasına gitme isteğini kabarttı bende.
Gittim; hoş bir kalabalık genel saygısızlığını belgeliyordu, yani yönetmen dahil kimsenin smokini yoktu, böyle olacağını ne yazık ki bildiğim için ben de papyonsuz gittim, gayet kötü bir organizasyon çok Sinanca bir çağrı ile miting olmaktan çıktı ve filmin fragmanı başladı, işte o zaman heyecanlandım, çünkü iyiye doğru bir ışık salgılıyordu bu tanıtım bölümü, ardından filme geçtik.
DEVAMI OTUZYEDİ'DE

LEYLA

BALIKCILIĞIMIZ: İstanbul'da bir araştırma

Orhan YENİGÜN

Balıkçılığımızın geçmişi yüzyıllardır denizlerle çevrili topraklarda yaşamış olmamıza rağmen, son elli yıla dayanmaktadır. Balıkçılık derken organize ve kurumsallaşmış bir faaliyetten söz ediyoruz. Elbette ki münferit balıkçılık hep olagelmıştır. Ancak, örneğin Japonya'da balıkçılık organizasyonlarının 17. yüzyılda geliştiğini düşünürsek bizim bu alanda yeni olduğumuz söylenebilir.
Türkiye'de balıkçıların örgütlenmesi ve bir balıkçılık kooperatifi kurulması 1942'de, 2. Dünya Savaşı'nın yiyecek sıkıntısı çekilen günlerine rastlar. Bu kooperatifin kurulması devlet yardımı ile olmuştur. Daha sonraları 1950'lerde Marshall Yardımı'ndan yararlanmak amacı ile yeni kooperatifler kurulmuş ve 1952'de Et ve Balık Kurumu'nun kurulması ile balıkçılığa devlet desteği somutlaşmıştır. İstanbullu balıkçılar ise 1959'da İstanbul Balık Müstahsilleri Derneği adı altında birleşmişlerdir. Günümüzde faaliyet gösteren 400'e yakın balıkçılık kooperatifi vardır, bunların

ancak 111'i kooperatifler birliğine üyedir. Diğer kooperatifler ise küçüktür ve balık üretimindeki payları ihmal edilebilir düzeydedir.
Rakamlarla
Günümüzde Balıkçılığımız Türkiye'de balıkçılığın yönetimi Devlet Planlama Teşkilatı ile Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Üretim ve avlanma 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu'na ve buna ait Su Ürünleri Yönetmeliği'ne göre bakanlıkça çıkarılan yıllık sirkülerlerle düzenlenmekte ve denetlenmektedir.
Balıkçılığın tarım - orman - balıkçılık üçlüsü içerisindeki Gayri Safi Milli Hasıla payı yalnızca %1.3'tür (tarım %96, ormancılık %2.7). Yıllık balık üretimi

650.000 ton mertebesindedir (Japonya'da 12 milyon ton, Çin'de 8 milyon ton, Peru'da 6 milyon ton) ve bu üretimin %80'i Karadeniz'de %10'u ise Marmara Denizi'nde gerçekleştirilmektedir. Kişi başına balık tüketimi ise 8 kg civarındadır (İzlanda'da 100 kg, Japonya'da 88 kg, Portekiz'de 63 kg, İsrail'de 15 kg, Yunanistan'da 14 kg). Türkiye'de toplam 10.000 kadar balıkçı teknesi bulunmaktadır. İstanbul ve Çevresinde Balıkçılık
İstanbul Balıkçıları Marmara Bölgesi Balıkçılık Kooperatifleri Birliği'ne bağlı kooperatiflerde faaliyet gösterirler. Bu Birlik'in 2500 civarında faal üyesi vardır. Üyeler tekne sahibi "reis"ler ve bazı

Akaretler Evleri turizm kompleksi oluyor

Beşiktaş'taki tarihi Akaretler Evleri restore edilerek turizm kompleksi olarak hizmete girecek.
Bir süre önce İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nce onaylanan proje, Turizm Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca da onaylandıktan sonra uygulanacak. Bakanlıkların onayından sonra Net Şirketler Grubu'na bağlı Net Yapı tarafından restore edilecek olan Akaretler Evleri, mimari özellikleri korunarak üst katları

suit otel, alt katları ise restoran, kafe, butik ve sanat galerisi olarak değerlendirilecek. Sıraevlerin bazı bölümleri de iş merkezine dönüştürülecek.
Restorasyon çalışmalarına bu yıl içinde başlanacağını bildiren Net Yapı yetkilileri, projenin 25 milyon dolara mal olacağını ve çalışmaların 1995 yılına kadar tamamlanacağını belirtiyorlar.
Sıraevler içinde Atatürk'ün Birinci Dünya Savaşı sırasında kaldığı bir ev de bulunuyor. Bu tarihi yapı Atatürk Müzesi olarak değerlendirilecek.

MAYIS 1993 ETKİNLİKLERİ

2 MAYIS 1993 PAZAR SAAT: 11.00 BİR OPERA YAPALIM ÇOCUK OPERASI	2 MAYIS 1993 PAZAR SAAT: 19.00 TURKUVAZ MODERN DANS GÖSTERİSİ	3 MAYIS 1993 PAZARTESİ SAAT: 19.00 BORIS BELKIN - MICHEL DALBERTO KEMAN-PIYANO İKİLİSİ	5 MAYIS 1993 ÇARŞAMBA SAAT: 19.00 İSTANBUL DEVLET OPERA VE BALE BALE GÖSTERİSİ	8 MAYIS 1993 CUMARTESİ SAAT: 19.00 ALEKSANDRINA PENDATCHANSKA ŞAN RESİTALI	9 MAYIS 1993 PAZAR SAAT: 11.00 BİR OPERA YAPALIM ÇOCUK OPERASI	9 MAYIS 1993 PAZAR SAAT: 19.00 TURKUVAZ MODERN DANS GÖSTERİSİ	11 MAYIS 1993 SALI SAAT: 18.00 SİNEMA A. SCHONBERGİN HAYATI F. SCHUBERTİN HAYATI	12 MAYIS 1993 ÇARŞAMBA SAAT: 19.00 JUAN MARTIN FLAMENKO GİTAR RESİTALI	14 MAYIS 1993 CUMA SAAT: 19.00 İSTANBUL DEVLET OPERA BALE BALE GÖSTERİSİ	16 MAYIS 1993 PAZAR SAAT: 11.00 BİR OPERA YAPALIM ÇOCUK OPERASI	16 MAYIS 1993 PAZAR SAAT: 19.00 TURKUVAZ MODERN DANS GÖSTERİSİ	17 MAYIS 1993 PAZARTESİ SAAT: 18.00 SİNEMA A. BRUCKNERİN HAYATI MAHLERİN HAYATINDAN BİR KESİT	18 MAYIS 1993 SALI SAAT: 19.00 CLAUDE BARTHELEMY TRIO CAZ KONSERİ	19 MAYIS 1993 ÇARŞAMBA SAAT: 19.00 İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ DEVLET KONSERVATUVARI GENÇLİK KONSERİ SEF. EROL ERDİNG	20 MAYIS 1993 PERŞEMBE SAAT: 18.00 VASİF KORTUN KONFERANSI KİMLİK ÜRETİMİNİN ELEŞTİRİSİ	21 MAYIS 1993 CUMA SAAT: 19.00 İSTANBUL DEVLET OPERA VE BALE BALE GÖSTERİSİ	22 MAYIS 1993 CUMARTESİ SAAT: 19.00 AYDIN ESEN - TRANSFUSIO QUARTET CAZ KONSERİ	23 MAYIS 1993 PAZAR SAAT: 11.00 BİR OPERA YAPALIM ÇOCUK OPERASI	23 MAYIS 1993 PAZAR SAAT: 19.00 TURKUVAZ MODERN DANS GÖSTERİSİ	24 MAYIS 1993 PAZARTESİ SAAT: 19.00 HOWARD SHIELY - HILARY MACNAMARA İKİ PİYANO RESİTALI	28 MAYIS 1993 CUMA SAAT: 19.00 BUDAPESTE VARAMAJOR ORKESTRA VE KOROSU SEF. İSTVAN ZIMANYI	29 MAYIS 1993 CUMARTESİ SAAT: 19.00 BARRY DOUGLAS PIYANO RESİTALI	30 MAYIS 1993 PAZAR SAAT: 11.00 BİR OPERA YAPALIM ÇOCUK OPERASI	31 MAYIS 1993 PAZARTESİ SAAT: 19.00 MOGOLLAR ANADOLU ROCK
--	--	--	--	--	--	--	---	---	--	---	---	--	---	--	---	---	---	---	---	--	---	---	---	---

Salonun her kademesinde öğrenci, öğretmen ve emeklilere % 50 indirim uygulanır.

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

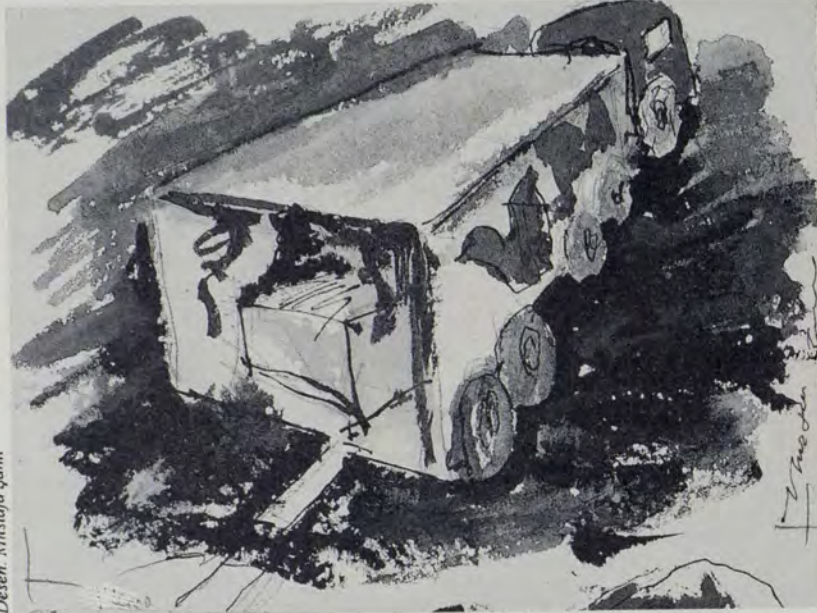
CEMAL REŞİT REY KONSER SALONU

REİSLER

TIR BAR

İlker SARIER

istanbul, tarihte eşi emsali görülmemiş bir "barlaşma" dönemi yaşıyor. Gün geçmiyor ki, herhangi bir sokakta yeni bir bar açılmış olmasın! Baharda çiçek açan badem ağaçları gibi caddeler sokaklar da "bar açıyor!"

Türlü türlü isimlerde, türlü çeşit mekanlarda...

Bunun, toplumun entelektüel tabakasını nereye sürükleyeceği üzerine fetva vermek bize düşmeyeceği gibi sanırım bu hususta şimdiden değerlendirmede bulunmak az biraz kehanete girer.

Beklemek ve zamanın ne göstereceğine bakmak gerek.

Hatırlayacaksınız, bir dönem büyük şehirlerden küçük kasabalara kadar dağ taş birahanelerle dolmuştu. Özellikle, Almanya'dan kesin dönüş yapan gurbetçilerimizin yurda getirdiği bir esintiydi birahane yatırımları... Almanya gibi Batı ülkeleri ağızına kadar "gasthouse" dolu idiyse, bunun bir hikmeti olmalydı, o halde Türkiye'de imama kadar birahane dolabilirdi. Ama birahaneler, aşağı yukarı bir 10 yıllık denemeden sonra açıldıkları gibi kapanmaya başladılar.

Ancak gecekondu mahallelerinde bir miktar birahane varlığını sürdürabili. Onlar da, "meyhane" boşluğunu doldurdukları için yaşayabildiler ya!

Türkiye toplumu, yüzyıllara dayanan bir "kahvehane kültürüne" sahip olduğu için, onun yerine "birahane kültürünü" oturtmak mümkün değildi. Birahanelerin sessiz sedasız ipini çeken şey, kahvehanelerin sosyal hayattaki gücü idi. Şimdi de, büyük vilayetlerde bir başka furya yaşıyor.

Bar furyası!

Ama bar furyası, pek birahane furyasına

benzemiyor. Zaten öyle de gelişmiyor. Barlar, değişik bir ihtiyaca cevap vermek istiyor. Gündüzleri çalışan, üreten, kafa patlatan insanlara akşam vakti yani iş dışında, sosyal ilişkilerini bir miktar zenginleştirme olanağı sunuyor.

Tabii bunu, birkaç kadeh parlatma, kafayı hafiften tütsüleme imkanıyla birlikte yapıyor. Başka türlü yapması da beklemez.

Çok eskilerde Müslümanlar camide buluşur, birbiriyle sohbet eder, bu arada namazlarını kılarken öte dünya işlerini de görürlermiş. Ama şimdi zaman değişti, insanlar çok tempolu çalışıyorlar. Öyle-

sine yoğunluk içindeler, kendilerine ayıracak zamanlar öylesine az ki, pratik çözümlere büyük gereksinim duyuluyor.

Yol üstündeki bir bara şöyle saat 19.00 gibi uğramak iki kadeh içki götürürken, birkaç dostla şakalaşmak, biraz sohbet etmek, hepsi bu! Barlara gidenler bilir, buralarda espriler son sürat yapılır, hızla gülünür geçilir, tıpkı canlı maç seyrederek gibi atik olmanız gerekir, bir espriyi, bir fıkrayı ya da muhabbeti anında yakaladığınız yakaladınız, yoksa devre dışı kalırsınız.

Televizyon gibi repetesi yoktur.

Sık sık devre dışı kaldığınız farkedildi mi de, adınız anguta çıkar.

Bu sohbet hızı, yaşama temposundan kaynaklanır. Buralarda, sanıldığı gibi aksine tufeyli tayfası bir süre sonra tiye alınmaya aşılar, ciddiye alınmaz. Barlarda dikiş tutturmak içni asgari bir tek yetenek gerekir. Hiçbir yeteneğiniz yoksa bile "iyi fıkra" ile "kötü fıkrayı", "iyi espri" ile "kötü espriyi" birbirinden ayırma yeteneğiniz olmalıdır.

İstanbul böyle büyümeye devam ettikçe, bar çalıştırmak isteyenlerin yeni yöntemleri yaratmaları gerekecek. Çağaloğlu'nda çalışan bir vatandaş, Taksim'deki bara nasıl gitsin? Harbiye'de çalışan bir insan, Etiler'deki bara nasıl ulaşacak, ne zaman içecek, ne zaman evine gidecek?

Hele, bar demirbaşı gazeteci milletini hassaten düşünmek ve bu insanlar için enteresantlıklar icad etmek artık şart oldu.

DEVAMI OTUZYEDİ'DE

NEA ROMA ΔΕΛΙΚΩΔΑΛΑΡΙ

Gazetenin vefakar sekreteri Sevim, geçen gün bilgi işlem sisteminin başından patrona sesleniyor: "Abone durumumuz içler acısı! Artık aboneleri bitenlere yazı yazmıyorum, doğrudan telefon edip de aslıyorum, başka çare kalmadı..." İnsanlar Nasıl bu kadar ilgisiz olabiliyorlar?

Patronla Mustafa arasında son birkaç aydır konuşulan konuMacintosh bilgisayarı alınmasıydı... Patron para olmadığını söylüyor, Mustafa ise bu yatırımın maliyetleri ucuzlatacağını söylüyor. Mustafa haklı haklı olmasına da, beş yıldır bir sonrakı sayıyı nasıl çıkartacağını ince ince hesaplamak duru-

munda olan patron ne yapsın? Bugün bilgi işlem sisteminin alsın ve yarın gazeteyi çıkartacak para bulmasın... Hoş yeni anlaşmaları Uycan Matbaası üç- sayılık kağıdı almış şimdiden, patron da parasını vermiş, yani çok sıkışmış baskısız kağıt da gönderebilir.

Geçenlerde Coca Cola'nın Türkiye Genel Müdürü ile telefonda konuşuyordu bizimki, şu aynı zamanda Çevko falan gibi çevreci kuruluşlarda da görevi ve etkinliği olan eski şairlerden Yavuz Çekirge bey ile... Yavuz bey bundan aylarca önce ayda otuz milyon liralık ilanı yüzde yüz sağlayacağını söylemiş ve söz vermiş bizimkine, bizimki de renkli

sayfalara dokunulmaması kararının bunun üzerine vermişmiş, ama ne ilan var ne de bir şey, tabii renklisayfalar da doğal olarak azalıverdi hemmen, ancak geçen gün bizimki başka bir nedenle arayınca Yavuz beyi, Yavuz bey hemmen: "Biliyorum sitem edeceksin şimdi ama inan henüz uğraşmadım!" demiş patron da bu konuyu çoktan unuttuğunu, kimin ne işe yarayıp ne işe yaramadığını konusunda artık uzmanlaştığını söylemiş.

Ne yazık ki görüntülü telefonumuz yok, Yavuz beyin o anda elini "s..... et, boş ver!" diyen görüntüsünü alamadık... Ama bizimki iyi niyetli enayinin teki, hâlâ bu in-

sanlarla başka işler yapmak, güzellikler üretmek peşinde... Canı sağ olsun o da, böyle işte!

Efendim Türkiye'nin en zengin adamlarından birisi olan Vehbi Koç efendi ile ilgili bir öykü duydum, her söylediği bir öğreti değerinde olan kendi şahsına münhasır bu beyefendinin öyküsü şöyle; efendim biliyorsunuz Koç Holding'in NakkaşTepe'de yaptırdığı bir genel yönetim binası var, bunun inşaatı sırasında Vehbi bey denetlemeye gitmiş ve dev yüzme havuzunu görünce "bu nedir?" diye sormuş. Bu tür sarflara karşı olduğu bilindiğinden "su deposu efendim" demişler. Gün

gelmiş ve açılış töreni yapılacak, tabii görkemli yüzme havuzu orada durup duruyor, bunu gören Vehbi bey ilgilileri çağırmış ve: "Ben ölene kadar su deposudur, ben öldükten sonra yüzme havuzu..." deyivermiş.

Gazetenin beşinci yıl sayısında hazırlıkları ile bizimkilerin hafta sonu fotoğraf çalışmalarını iyice hızlandırmış, geçtiğimiz haftalarda Editör, Patron ve Tuf Kamera İstanbul'un Anadolu yakasında bir gezi düzenlemişler ve Ermeni yetimlerinin okutulması için yaptırılmış ve hali hazırda çingenelelere yurtluk eden bir

DEVAMI OTUZYEDİ'DE N.R.

BİZİM ŞEHRİN BELEDİYE BAŞKANI NASIL OLMALIDIR?

Sevil ÇALIŞKAN

Büyük kentlerimizde görülen aşırı nüfus artışı ve yoğun göç hareketleri, kentlerimizi giderek yaşanmaz hale sokmaktadır. Özellikle kent merkezine uzak nisbeten boş ve ucuz arazi parçaları süratli göç hareketlerinin konak noktaları olmaktadır. Bu haliyle başta İstanbul olmak üzere büyük kentler, dışarıdan içeriye çürüme gösteren bir elmayı andırmaktadır.

Aklımı hep kurcalamıştır, çamurla sıvanmış caddeleri yaylalara ve arabalara geçit vermeyen, suları mevsimlere göre akan, arazileri yağmalanan ve üzerine çeşitli arabesk, gecekondu mimarileri uygulanan, havasında toz ve kömür koklanan İstanbul'a Anakent Belediye Başkanı olmak isteyen kişide, ne gibi şartlar aranmalıdır? Geçmiş dönemlerde ve bugün bunun sıkıntılarını yaşamış ve yaşamakta olan gerçek İstanbul'luların göreve talip Başkanları için mutlaka bir şartname hazırlamaları gerektiğine inanıyorum. Belki hayal ettiğimiz hiçbir zaman bulamayacağımız ama biz yine de aklımıza gelen şartları sıralıyalım, belki bundan sonrası için yararlı olur.

1-İstanbul'da doğmuş, çocukluk ve gençlik yıllarını İstanbul'da geçirmiş olmalıdır. Bu şart, İstanbul'un eğer kaldıysa romantizmi ile tanışmak için gereklidir.

Bir Mayıs günü, sevdiği ile erguvanlar açmış boğaz yollarından kolkola geçmemiş, Kanlıca Körfezi'nde geceyi Mıhrabat'tan seyretmemiş, Aşıyan sırtlarından seslenmemiş, yelkovan kuşlarını tanınamamış, İstanbul'un eski koruları ve mezarlıkları ile

tanışmamış bir kimse İstanbul'a ne verebilir ki?

Bu şart, Boğazın incisi şehir hatları vapurlarını birer birer yok etmiş zihniyetin İstanbul'un başına geçmesini önlemek için gereklidir.

Bu şart, Marmara kıyılarını dalgakıran haline getiren başkanların gelişini önlemek için gereklidir.

Bu şart, Boğaz sırtlarını Araplara ve kooperatiflere açan zihniyeti engellemek için gereklidir.

Bu şart, ayrıca müstakbel Başkanın, hemşehrilerini İstanbul'a doldurması için gereklidir.

2-İstanbul Efendisi dedirtecek niteliklere sahip olmalıdır.

Bu şart, müstakbel başkanının rafine bir kişilik sahibi olması için gereklidir.

Bu şart, elinde tesbih "Bak argadaşım" diye konuşan bir başkanın gelmemesi için gereklidir.

Bu şart, hiç kimseyi bulamazsan aynada kendisi ile kavga eden bir başkanın gelmemesi için gereklidir.

3- Maddi nimetlerden nasibini almış olmalıdır.

Bu şart, seçilecek başkanın, seçildiğinin ertesi günü büyük ihale pazarlıklarına başlamaması için gereklidir.

Son on yıl içerisinde gerekli gereksiz ne kadar çok ihale yapıldığı, ancak soruların aynen devam ettiği herkesce bilinen gerçeklerdendir.

4-Etrafında toplayacağı kişileri seçerek veya bilenerle seçtiren kadar akıl, mantık ve iz'an sahibi olmalıdır.

Bu şart, yüzme bilmeyenlerin Deniz İşletmelerinin başına, sigorta tamir etmesini bilmeyenlerin Elektrik İdaresi'nin başına, suyu sadece bardakta görmüş olanların İSKİ'nin başına geçmelerini önlemek için gereklidir.

5- En az bir lisan tercihan iki lisan bilmelidir.

Bu şart, İstanbul'a Başkan olacak kişiyi tarzanca konuşmaktan kurtarmak için gereklidir.

6-İstanbul'un altyapı sorunları hakkında fikir sahibi olmalı, İnşaat, mimari, su ve kanal, trafik ve estetik konularından en az birinde tercihan ikisinde uzman olmalıdır. Bu şart, Yenikapı'da mevcut ve dünyada binlerce örneği olan bir ön arıtma tesisini, çok büyük ve orijinal bir tesis sanarak, İngiliz Başbakanı'nı tesise götürüp gezdiren başkanların göreve gelmesini önlemek için gereklidir.

Bu şart, İstanbul'un gerekli gereksiz her yerine, yeşil alanlarına gökdelen dikmeyi marifet sanan Başkanların seçilmesini önlemek için gereklidir.

Bu şart, İstanbul'un atıksularını başka yer ve çözümlenmiş gibi, Karadeniz'e taşımak için 600 milyon dolar'ı sokağa atanlara mani olmak için gereklidir.

Ben bunları hatırlayabildim. Siz bu şartlara yenilerini ekleyebilirsiniz.

Ne olur ne olmaz, adayların kulağına küpe olsun.

MİHRABAT

Sahaf alâattin'in tozlu raflarından

Galatasaray, Sahne Sokak Ali Han K. 3 No. 302 İstanbul - TÜRKİYE Tel: 243 61 90 - 243 49 10

TOPHANE ÇEŞMESİ

AZAPKAPI ÇEŞMESİ

X. MİLLETLERARASI BİZANS TETKİRLERİ KONGRESİ TERTİP KOMİTESİNİN NEŞRİYATI

Semavi Eyice
Auteur de l'œuvre

İSTANBUL

PETIT GUIDE A TRAVERS LES MONUMENTS BYZANTINS ET TURCS

Avec trois plans et 26 planches hors-texte

İSTANBUL 1955

NAKKAŞDEPO

NEVESER
VAPURU
Nejat GÜLEN

TAKSİ'DE

Vali Konağı Caddesi ile bizim sokağın kesiştiği noktadaki taksi durağına geldim. Şoför kapıyı açtı. Uzun boylu, kır saçlı, gözlüklü, Kravatlı, tirendaz bir adam, geçti yerine oturdu.

Nereye emrediyorsunuz efendim? demez mi.

Cevap vereceğim yerde gülmeye başladım.

Kardeşim dedim, kusura bakma, ben takilerde böyle muameleyle alışık değilim de...

Geçen akşam şoförün biri, ayının teki, ağzında sigara, avaz avaz arabesk bir kaset çalarken "Nereye dayı..." diye sormuştu da...

Şoför, Haklısınız beyfendi dedi, artık eski terbiye kalmadı.

Anadolu'dan gelen, daha şehir görmeden, İstanbul'u bilmeden geçiyor direksiyon başına.

Kılık-kıyafet değil, pis insanlar, konuşmasını bilmezler müşteriye nasıl davranılır bilmezler... Nasıl taksicilik yaparlar anlamıyorum.

Benim beyfendi şoför, dertli, anlatıkça anlatıyor.

Ne olaylar oluyor bilerseniz. Karaköy diye Kadıköy'e gidenler, Topkapı Sarayı'nı Topkapı'da arayanlar, Hilton Otel'i'nin nerede olduğunu bilmeyenler...

İşin en acısı dedi, bakın ben kırk senelik Nişantaşı'yım, hâlâ küçük bir kira evinde oturuyorum, niye, ben kanunlara saygılıyım. Üç sene evvel dağdan gelenler Boğaz sirtlarında gecekondu kurdular, sonra tapu alıp kat karşılığı müteahhide verdiler ve zengin oldular. Beheri 3 yüz milyon liralık 5 daire aldı bir tanesi biliyorum, oysa burada bizim arabaları yıkıyordu, işi yok gücü yoktu, şimdi milyarder oldu, birkaç daireyi satıp taksi aldı, işlettiriyor, dairesinin birinde oturuyor, diğeri kirada....

Düşünün dedi, tirendaz şoför, ben tam 30 yıldır Nişantaşı'nda taksi şoförlüğü yapıyorum, bir dikili ağacım yok. Sivas'ın bilmem hangi dağından gelen bu ayılar, afedersiniz, şimdi İstanbul'da hanhamam sahibi oldular.

Böyle idare olduktan sonra...

Dik gecekonduyu, kaybedecek nen var. Sana nasıl olsa biri tapu verir. Halkçılar mı olur, Adaletçi mi, ANAP mı, hiç fark etmez yeter ki bir gecekondu olsun, tapu verirler. Sonra gelsin müteahhit, kat karşılığı verirsın, en aşağı 34 apartman dairesi bedavadan.

Ben nasıl bir daire alabilirim. Kaç yıl çalışıp yemeden içmeden para biriktirmeliyim, bunlar ne yaptılar ki...

Sonra çocuğu çocuğu da gelir memleketinden, şalvarlı emmisi, çarşafı yengesi, yengeç bacaklı yeğenleri...

Hamam böcekleri gibi gibi yayılır da yayılır.

Bizde böyle "Nasıl buyurdunuz?", "Emredersiniz efendim" diye konuşuruz. Her şey boş... Sonunda... Sonumuz Karacaahmet.

Ama beyfendi biliyor musunuz, şu espriyi anlayacak kaç kişi kaldık ki biz?

Büyükdere'nin Ağaçları ölüyor

H. Kemal Çağın

Tarihçiler, Bizans döneminde Boğaziçi'nin yemyeşil bir cennet olduğunu ve bu bölgede yer yer küçük kiliseler, manastırlarla bazı balıkçı köyleri bulunduğunu yazarlar.

17. yüzyılda Büyükdere'nin evleri derenin başında bulunurdu. Öyle ki köyün içinde büyük çınar ağaçları göz alıcıydı. Genellikle burada ava çıkan padişahlar Kırkağaç mevkinde dolaşır ve avlanırdı.

Evliya Çelebi, Büyükdere'nin Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu Sarı Selim zamanında, bir eğlence, gezinti yeri olduğunu, yüksek kavak, çınar ve servi ağaçlarıyla örtülü olan bu gezinti yerine o dönemde güneşin bile tesir etmediğini yazmaktaydı.

İtalyan yazar Edmondo de Amicis ise 1874 yılında yazdığı Costantinopoli kitabında Büyükdere'yi şöyle tasvir etmekteydi: "Rumeli yakasında, akıntının yumuşak dalgalar halinde geldiği derin bir koyun etrafında, üstüne bir sürü villanın saçıldığı büyük bir tepenin sırtında, saraylarla, kasırlarla ve damlardan, duvarlardan çıkıyormuş gibi duran ve sokaklarla meydanları dolduran canlı bir yeşilliğin içine gömülmüş, köşklele dolu kocaman bir çiçek tarhına benzeyen, büyük, renkli Büyükdere köyü uzanıyor. Köyün arkasında Sultan II. Mahmud'un büyük su bendine ve Belgrad Ormanı'na gidilen yemyeşil çayırarla kaplı geniş bir vadi açılıyor. İlk haçlı ordu su 1096 yılında bu vadide ordugah kurmuş ve buraya ün kazandıran dev gibi yedi çınardan biri olan "Godefroi de Bouillon" çınarını dikmişlerdi. Büyükdere kahvelerinden kulağımıza kopuk kopuk musiki ve şarkı sesleri geliyor. Kartallar Yuşa tepesinin etrafında u-

çuşuyor, martılar suları sıyrıyor, yunus balıkları geminin etrafında yüzüyor. Boğaz sahilleri üzerinde iki saatten beri gördüğümüz her şeyin bıraktığı hatıralar, zihnimize İstanbul'dan on defa daha büyük, dünyanın dört bir tarafından gelmiş insanların oturduğu, Tanrı'nın bütün nimetlerinden nasibini almış ve daima bir bayramı yaşayan tek olağanüstü şehir tasvirinde, birbirine karışıyor ve bu tasvir bizi biraz hüzünle ve imrenme duygusuyla dolduruyor."

Fotoğraf: H. Kemal Çağın Arşivi

Bütün bu tanımların üzerinden neredeyse 120 yıl geçti. Artık ne "Godefroi de Bouillon Çınarı" kaldı, ne Yuşa tepesinin üzerinde kartallar. Boğazın servileri, akağaçları, çamları, büyük göçler esnasında Anadolu'luların baltasından nasibini aldı. Yunuslar birer birer öldüler.

Marmara'da kala kala, kurşunlu benzin ve asit yağmuruyla beslenen boğazın muhteşem akağaçları kaldılar. Sonra bu ağaçlar, insanlarımızın duyarsızlığı ve ilgisizliği nedeniyle renklerini ve dokularını yitirdiler. Akağaçken, kara ağaç oldular. Öyle ya gövdelerini kemiren amansız çürümeye nasıl karşı koyabilirlerdi ki?..

Bir şehirli yurttaş olarak, İstanbul'daki ağaçların insanlarımızın yanındaki değerini merak ediyorum doğrusu?..

Kentleşme adına yarattığımız ucubenin ne mantıkla, ne yaşamla bağdaşır tarafı olduğu su götürmez bir gerçekken, bu çürümeye daha ne kadar göz yumacağız dersiniz...

NEREYEDÂYI

M
METROPOLLERDEN

HONG KONG

Fotograflar & Röportaj
Cüneyt AYRAL

Dünyada birkaç tane başkent olduğuna inanıyorum, "dünya başkenti" diye bileceğimiz ölçülere sahip olan birkaç tane başkent. Bunlardan birisi de şimdilik bir şehir devleti olan Hong Kong;

Şimdilik diyorum, çünkü Birleşik Devletler Krallığı ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında yapılmış bir anlaşmaya göre 1997 yılında artık Hong Kong, İngiliz vali tarafından yönetilen özerk bir şehir devleti olmaktan çıkacak ve kıta Çin'in bir şehri, limanı haline gelecek. Bu uluslararası anlaşmaya bugünlerde karış çıkan, tam anlamıyla su koyveren taraf ise Hong Kong'luların ta kendileri. Ticaretinden sanatına, yaşama biçiminden ekonomik ve sosyal anlayışlarına kadar Çin'den çok farklı bir ortam oluşturmuş olan bu insanlar, geleceklerine dünyanın bir ucundaki "sahip" ile tam tepelerindeki "dev" in karar vermesini istemiyorlar ve halkların kendi kaderlerini tayin edebilme hakkından yararlanabilmek için seslerini yükseltiyorlar. Özünde politikayı çok iyi bilmeyen, onu bilmedikleri için de ekonomik yaşantılarını iyice geliştirebilmiş olan bu insanlar şimdi bir de politik oyunlar oynamayı öğrenmeye başlıyorlar. Sonuç ne olur? Bunu şimdiden kestirmek pek kolay değil, ama benim kişisel izlenimlerimi, sorarsanız eğer iki tane çıkış yolu var, eğer çıkış savaşı ve yıkıcı olmayan bir çıkış olarsa. Bunlardan birisi, Hong Kong'un başlı başına bir devlet olarak herkes tarafından kabul edilmesi ki bu yol

1) Bütün çağdaş görüntüsüne rağmen Hong Kong'ta ara sokaklar yaklaşık elli yıl öncesini yaşıyor, bu yaşantı şehrin rengine renk katan özelliklerinden.

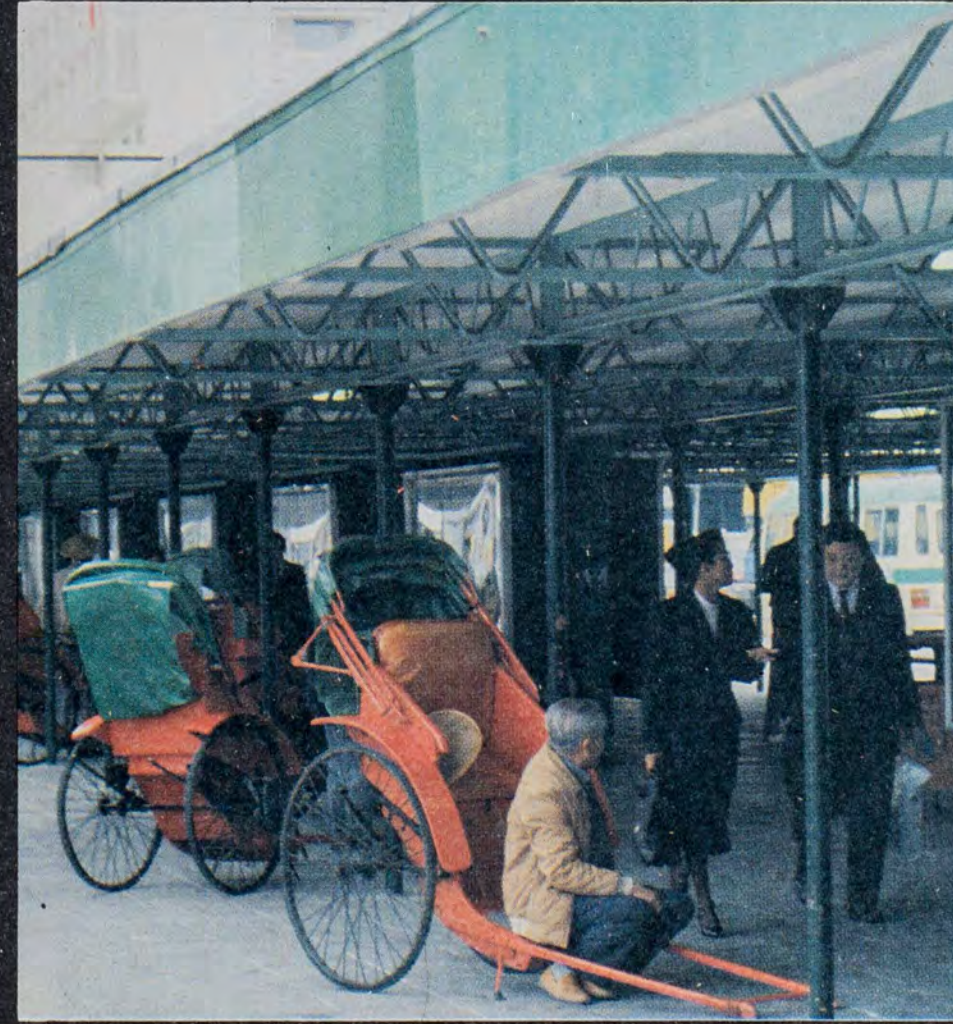
2) New York'un sarı taksileri ne kadar ünlüyse Hong Kong'un kırmızı taksileri de o kadar ünlü. Eğer şoför sizi bir başka taksiye satarsa hiç şaşmayın, trafiği rahatlatmanın bir yöntemi olarak kullanılıyor müşteri değiş tokuşu.

3) İnsanların çektiği çek çek arabaları artık üç beş tane var yalnızca turistlerin fotoğraf çektiği için...

4) Tarihi Peninsula Oteli "çağdaşlığın" kurbanı oluyor.

5) Gelenekler Hong Kong'u ayakta tutan en önemli özelliklerden birisi.

6) Çin ırkı da mı değişiyor? Yaklaşık 1.75 m. boyundaki Çinli manken güzellik abidesi idi.

en doğru ve hakkaniyete uygun olanı, bir diğer ara çözüm ise Çin'in tayin edeceği ve biraz da kukla gibi davranmayı kabul edecek, yerel parlamentonun sözünden çıkmayacak bir vali ile yönetim, yani iç işlerinde ve ticaretinde özgür, dış işlerinde Çin'e bağlı bir yeni koloni yapısı. Bakalım, zaman insanlığın kendi ürünlerine olan saygısını burada da gösterecek. Artık kimselere güvenimiz kalmadı, güzelim Yugoslavya'yı birkan gölüne ve harabeye çevirebilen hırs ve uyuşmamazlık olduğu sürece, bugün Hong Kong'ta gördüklerimizi 1997'den sonra göremeyebiliriz kuşku ve korkusunu da sarıyor insana.

Hong Kong her şeyden önce bir yemek yeme cenneti, dünyanın en büyük mutfaklarından biri olan Çin Mutfağı'nın tüm örneklerini tüm dünyanın diğer etnik mutfakları ile gün be gün karşılaştırabilme olanağına sahipsiniz Hong Kong'ta.

Bir yandan şehir devletin de adı olan Hong Kong aynı zamanda devleti oluşturan adalardan da en ünlüsünün adı. Bu küçük ada dev gökdenler ile dolunca hemen karşısındaki Kowloon yarımadasının da gelişmesine neden olmuş. Ancak para ticaret ve borsacılık Hong Kong insanının doğa, tarih vb. kavramlarla ilişkisini de iyice bozmuş. Kawloon'daki en eski ve tari-

hi koloni oteli Peninsula, (ki dünyanın Turgut Özal dahil hemen hemen tüm ünlülerini misafir etmiş) şimdi tam sırtına dev bir ek yapıyor ve imajını değiştirmeyi deniyor, imajı değiştirmek için de çehresindeki değişiklik yapıyor, bunu da yaparken otelin girişindeki dev palmi-yeleri gözünü kırpmadan kesebiliyor.

Hong Kong'un insanları için haberleşme bir hastalık halinde, herkesin belinde bir çağrı cihazı ve elinde telsiz telefon var. Saat farklarına rağmen dünya ticaretini her boyutta izleyen ve yaşamını bunun üzerine kurmuş olan insanlardan oluşan bu topluluk eş dost görüşmelerini çay partilerinde değil, telefon görüşmelerinde çözümlüyor.

Ulaşımın da çok yönlü çözümlendiği Hong Kong'ta tarihi tramvaylar hâlâ hizmet veriyorlar, ama daha çok turistik nitelikliler, öte yandan adalar ve yarımada arasında düzenli vapur seferleri var, suyun altından geçen ve kullanımı çok kolay olan bir de metro sistemi. Hong Kong'un denizden ulaşılan, pilotların korkulu rüyası hava alanı da ikileşiyor yakında, yeni bir hava alanının ihalesi çok yakınlarda yapıldı.

Hong Kong Türkiye'ye çok uzak gibi duran, ama yakınlaştırılmasa zorunlu dünya başkentlerinden birisi. Dünya ticaretinin önemli merkezlerinden birisi olan bu şehirden İstanbul gibi dev bir metropolün öğreneceği o kadar çok şey var ki...

HONGTANBUL

PASPAS

Süleyman ŞENŞAKRAK

BALIKLAR NEREYE...

Bu sayıda okuyabileceğiniz "Balıkçılığımız: İstanbul'da bir Araştırma" başlıklı yazı konu ile ilgili ilginç bazı sorunlara işaret ediyor. 25-30 yıl önce bolca yiyebildiğimiz, bugün ise kilo fiyatları 200.000 TL'den başlayan ve işin kötüsü yalnızca Karadeniz ve Marmara'ya özgü olduğu için ithal yolu ile temin edemeyeceğimiz bazı balık türlerini yakın gelecekte tamamen unutmaya tehlikesi ile karşı karşıyayız. Çocukluğumuzda bizim evde neredeyse her pazar günü öğlen balık yenildiğini hatırlıyorum. O günlerde orta düzey gelirli bir aile, bütçesini sıkıntıya sokmadan arzu edilen sıklıkta balık yiyebilirdi. Mevsimine göre, lüfer, uskumru, palamut, kalkan, barbunya sofraların vazgeçilmez lezzetlerindendi. Balık mezelerinden çiorz bugünkü gibi kalkan, barbunya sofraların vazgeçilmez lezzetlerindendi. Balık mezelerinden çiorz bugünkü gibi istavrit veya kolyostan değil uskumrudan yapıldı; lakerda ucuz ve boldu. Meraklısı lakerdayı evde yapardı.

Balıkçılığa ve balık yemeklerine düşkün birçoğunuzun kütüphanesinde bulunduğu emin olduğum Sıtkı Üner'in "Balık Avcılığı ve Yemekleri" adlı kitabında bakın Mayıs ayı balıkları için ne yazılmış: "İstakoz, levrek, barbunya, dilbalığı, tekir, kılıç, kırilangıç, pavurya, karides, iskorpit zevkle yenir. Fazlaca çıktığından pazarlardan her gün temin etmek mümkün olur. Uskumru, torik, palamut, hamsi, istavrit yağıni kaybetmiştir. Kefal yine lezzetlidir." Kitabın balık yemeklerini anlatan bölümüne göz gezdirildiğinde porsiyonların büyüklüğüne şaşırılmamak mümkün değildir.

Bugün Sıtkı Üner'in kitabında yer alan balıkların birçoğu, azaldıklarından veya ortadan kaybolmaya yüz tuttuklarından ticari önemlerini yitirmişlerdir. Hamsi, istavrit ve sardalya hariç geri kalan diğer türler lüks gıda sınıfına dahil olmuşlardır. Anılarımda kalan eski balıkçı tezgahı görüntülerinde devasa kılıç balıklarının yarım gövdeleri yer alır. Şimdileri ise bu balıklar hayli ufalmış olarak ancak bazı sosyete balıkçılarının tezgahlarında bulunmaktadır.

Azalma ve yok olmanın nedenlerine gelince, üç tane sayabiliriz. Aşırı avlanma, usulsüz avlanma ve deniz kirliliği. Bu nedenlerin de nedenleri vardır. Balıkçılık ve deniz ürünlerinin yönetimi ile ilgili tutarlı bir devlet politikasının olmayışı; balıkçılık ile uğraşan kesimde kendi çıkarları çerçevesinde deniz ürünlerini korumaya yönelik topluluk geleneklerinin bulunmaması (av sahalarınınmpaylaşılması ve aşırı/usulsüz avlanmaya karşı otokontrol), devletin atkusu artıma altyapısını düzenlemeyen sanayileşmeye göz yumması ve nüfus artışı gibi.

Önümüzdeki yüzyılda sonuçları çok daha vahim hissedilecek bu çarpıklıklar bir an önce giderilmelidir. Balıkçılığın planlamasız ve bilimsel temelden yoksun olarak yapılması, ancak ve ancak balık stoklarının hızla tüketilmesini sağlar. Denizlerle çevrili topraklarda yaşayan ve nüfusu hızla artan bir ulusun bu önemli doğal kaynağa saygı ile yaklaşarak sürdürülebilir kalkınma kuramı çerçevesinde bu kaynaktan nasıl yararlanabileceğini saptaması gerekmez mi?

Gıdanıza dikkat edin

Gerçekten söylüyorum; gıdanıza dikkat edin çünkü piyasada kim ne satıyor pek belli değil, devletin kontrolünde olması gereken kuruluşlarda bile hileli gıda malzemeleri satılıyor. Geçtiğimiz ay bir olay oldu ve gazetelerin manşet yapması gereken bu felaket hemen hemen hiç bir yerde doğru düzgün yayımlanmadı. Haber şöyle:

ET VE BALIK KURUMU ŞİŞLİ ŞUBESİ SÜRESİZ KAPATILDI!

Şişli'de artist belediye başkanı Fatma Girik, kokuyu nereden almışsa almış Şişli'de Et ve Balık Kurumu satış ünitesini denetlemeye karar vermiş. Yapılan kontrollerde bir de ne görsün? Satılan etler damgasız ve bozuk. Veteriner hekim Hasan Karlı yaptığı kontrollerde şaşırılmış kalmış. Denetimden sonra bir açıklama yapan Şişli Belediye Başkanı Fatma Girik bu kontrole bir ihbar sonucu gerek duyduğunu da açıklamış. Şimdi, Şişli'de biliyorsunuz bitmez tükenmez bir çöp sorunu var; ne denli Fatma Hanımefendi zaman zaman hortumu eline alıp gösteri temizliği yapıyorsa da, biriken çöplerin artan sıcaklarla birlikte ürettikleri mikropplar açıkta satılan özellikle sebze meyva türü gıdalara yapışıp kalıyorlar, ee devletin et satış kurumları da mühürsüz ve bozuk et satıyorsa işler ciddi demektir... Dikkatli olun!

Bayramın ikinci gecesi, hazır işim gücüm yok şu Conrad Otelinin ünlü Monteverdi'sine gidip de yemek yiyeyim ve sizlere de aktarayım diye düşündüm. Yer ayırtmak için telefon ettim, ne deseler beğenirsiniz "bayram süresince kapalıyız efendim!" Bunlar ya bu işi bilmiyorlar ya da bilmiyorlar... Hiç beş yıldızlı bir otelin bunca reklam edilmiş lokantası bayram günü kapatılır mı? O zaman işler zayıf diye oteli de kapatın olsun bitsin. Böyle saçmalık olmaz, ticaretin her kolunda bir adap bir gelenek vardır; böyle lokantalar haftada birgün belirlir ve o gün kapalı olurlar, bu Pazartesi mi olur ne olur ona onlar iş akışına göre karar verirler ama burası küçük bir kasabanın tüccar klübü lokantası değil ki, koskoca uluslararası bir otelin, durup dinlenmeden reklamları yapılan bir lokantası. Şu eski köye yeni adet getiren genç otelcilere kurs mu açmak lazım nedir?!

Bizim Mutfak Dostları derneğinin son iftar yemeğine de gidemedim, sağdan soldan da nasıl geçtiğine dair bir ses seda çıkmadı.

Geçenlerde Başkanı aradım, Ergun Beyi ve nasıl gidiyor? Diye sordum, aynı görüntüye birleştik. Derneğin artık bir aylık yemek-şarap dergisi çıkartması gerekiyor, çünkü İstanbul çok önemli bir yemek yeme alanı haline gelmeye başladı.

İstanbul'da ardı arkası kesilmeyen bir barlar furyası yaşanıyor, bunlardan birisi olan Sardunya& Zeytin'e gittim; Bodrum kökenli olan bu barda etrafı izlerken aklımdan İstanbul Barları geçti. Bizde bar açanlar yurtdışından gezip görüyorlar, ondan sonra da burada bir uygulamaya girişiyorlar onun için de barların hiçbirinde bir "İstanbul" kimliği yok, ya İngilizlerin publarına benziyor barlar ya da yarı Amerikan bar havasındalar, bazıları da Paris'in cafelerine

özeniyorlar ama olmuyor bir türlü. Oysa yakın geçmişte baktığımız zaman İstanbul'un bu konuda da bir kimliği olduğunu görüyoruz, gönül istiyor ki işletmeler açılırken salt para kazanmak amacıyla değil de şehrin genel dokusuna birşeyler kazandırmayı da düşünerek açılınsınlar. Kuşkusuz bu derin bir İstanbul sevgisini, bilgisini de gerektiriyor ama bu işi bilenler var, bir işletme açılırken böyle danışmanlardan yararlanmanın faydası çoktur bence.

Bu kez isim belirtek istemiyorum, ama İstanbul'un ünlü balık lokantalarından birisi bölünme geçirdi ve yeni iki lokantanın oluşmasına neden oldu. Kıyasıya bir rekabetin içine giren lokantalar eski müşterilerine yerlerini tanıtmak amacıyla özel davet geceleri de düzenliyorlar, tabii bu davetlerin ardından da özel yemek anlaşmaları geliyor ki buraya kadar eleştirilecek birşey yok, ancak bu lokantalardan birisi, hanımlara verilecek öğlen yemeginden sonra bir başka salonda da poker, konken vb. oyunları

oyunmalarına da izin veriyormuş hatta onlara bu konuda servis vermeyi bile kabul etmiş. İstanbul'da yeteri kadar, hatta gereğinden fazla kumarhane var, lütfen lokantalara kadar sokmayın bu işi, zaten bir

illet olan kumarın İstanbul'da tadı iyice kaçtı, hiç olmazsa lokantalar bu işe karışmasınlar. Geçende önüden geçiyordum, bir zamanların güzel lokantalarından olan Garden 74 de casino-bar olmuş. Ben tam anlamıyla kumara karşı olanlardan olduğum için affedemiyorum; ne denli ticaretin en çok kar etmeyi amaçladığını bilsem de bazı şeylere aklımın ermediğini de kabul etmek lazım.

İstanbul Kumarhanelerinin daha çok turistik amaçlı kullanılması gerektiğine inanıyorum, ya da en iyi ihtimalle her cebinde parası olanın alınmaması gerektiğine, çünkü paranın nereden geldiğini bilmek zor. Geçenlerde gazetede bir mutemedin taşıdığı parayı ikiye katlamak amacıyla bir kumarhaneye gittiğini ve tümünü kaybetiğini okumuştuk...

Zaman darlığı neredeyse nefesimi de daraltıyor, bu yüzden çok istediğim halde Şarap Dostları Çevresi'nin çalışmalarına da bir türlü katılamıyorum. Televizyonda yapmış olduğum programlardan birisine getirmek istiyordum bu konuyu, oysa bir türlü ona da kismet olmadı, şimdi programların birçoğu da kimlik değiştirince, bu konuyu kitlelere anlatmak olanağı da kalmadı, hoş çevreye katılan diğer basın mensubu arkadaşlarımız kendi medyalarında gereği gibi ilgi gösteriyorlar konuya ama benimki kıskançlık işte, çalışmalara katılamayınca yazamıyorum.

Bir başka Kırık Tabak da buluşmak üzere.

(NOT: Aylık Car& Men dergisinde Tadımlık diye bir köşede uluslararası mutfaklardan, yemek yeme deneylerinden ve uluslararası yemek ustaları ile yaptığım söyleşilerden söz ediyorum, ilgileniyorsanız eğer, izlemenizi öneririm.)

YAZI
İŞLERİNDEN
Nedim
AKKOHEN

SEVİNÇ VE KEDER

Hayat yoludur bu; inişleri ve çıkışları olduğu gibi sevinçleri ve kederleri de vardır. Bazen malesef her ikisi birarada yaşanabiliyor. Sevinelim derken bir başka olayla sevincimiz aniden kederle birlikte karışıyor.

Bizim Şehir Haberleri nam-ı diğer Kostantiniye Haberleri 5. yayın yılını bu ayki sayısı ile dolduruyor. Bir çok kişiye bu 5. yılı doldurmak belki bir şey ifade etmeyebilir. Ancak, bu yayını yapmayı tasarladığımız 5 yıl evveline gidip, şu İstanbul'a bizim ne gibi, ne şekilde katkıda bulunabiliriz cevabını aradığımız günleri anımsıyorum da; cevabını bulmuş, İstanbul'u anlatan, bu nadide şehrimize sahip çıkılmasını sağlayacak bir gazete çıkaracaktık. Çıkacaktık da devamını nasıl ve nereye kadar sağlayabilecektik. İşte o zamanların bizim için bilinmeyen cevabını, bu ay 5. yılımızı doldurmakla sevinçten uçmaktayız, sevgili okurlar.

Ne badireler atlattı şu Bizim Şehir Haberleri; ilk adımı, çarpıcı olması için Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'a hitabından alarak Kostantiniye adı ile yayına başlamış, kaç kez yasaklanmış, adının doğruluğu kaç kez tescil edilip kaç kez sansür edilmiş. Halbuki yayınınızın içeriğinde ne vardı? İstanbul, İstanbul; eğrisiyle, doğrusuyla ve İstanbul'a gönül verenlerin yazıları.

Her ne ise bizler bugüne ulaştık ya bir daha sırtımız yere gelmez. Reklam vererek bizleri destekleyenlerin ise canları sağolsun. Bu gazete yayımlandığından bu yana bir kez olsun kâra geçmemiş, buna rağmen yayına devam edebildiğinden sevincimiz bir kez daha artmaktadır. Bu sevincimizin keyfiyle yaşayalım derken 17 Nisan günü öncelikle televizyon haberlerinden Sayın Cumhurbaşkanımız Turgut Özal'ın vefatını öğrendiğimizde yıkılıyoruz ve yaşamakta olan sevincimiz tıkanıp kalıyor. Allah rahmet eylesin, haklarında konuşuldu, kendisini sevenler tarafından acımasızca eleştirildi. Ölümünden sonra köşe yazarlarını birbirine düşürdü. Sürekli aleyhinde yazanlara kına yakmaları tavsiye edildi, ölümünden sonra hiç değilse Turgut Özal'ın doğrularını dile getirenler goygoyculuk hatta döneklilikle suçlandılar birbirlerini.

Başbakanlığı sırasında aldığı cesur kararlardan ötürü reformist olduğu inkar edilemeyecek bu değerli insan pek tabii ki tenkit edilecek, eleştirilecekti. Adı reformdu yaptığı için yani bazı alanlarda tabuları yıkıyordu, kolay mı idi bu. Pek tabii bu geçişlere kolay adapte olamayanlar olacaktı. Öldü, Allah rahmet eylesin. Koyalım şu şapkamızı önümüze şöyle bir düşünmeye başlayalım ve de kıyaslayalım Özal öncesi, Özal sonrası devrini, aynen Atatürk öncesi ve Atatürk sonrası kıyasladığımız gibi. Ben, "artık böyle bir reformist kolay kolay gelmeyecektir" spekülasyonlarına da katılmıyorum, zira Özal'ın sağlığında reformist düşünce ve zihniyetini gençlere yeterince aşılayabildiğine de inanıyorum. Kederli ailesine metanet ve başsağlığı dileriz.

Kucak mı çifte mi

Nurettin İÇCİ

Otobüs İstanbul sınırına henüz gelmişti ki şoför frene basmak zorunda kaldı. Çünkü, yolu kapatan kalabalık yüzünden gitmek olanaksızdı. Aracın çevresi, milyarlık krediler kapmak için fonların etrafını kuşatan lüpcüler gibi sarılmıştı. Bu ne kalabalıktı yarabbi. Tam selamlamak için elini kaldırdığı sırada, kırk kişilik bandonun çaldığı, birbirinden nefis nağmeler, o kulak senin, bu kulak benim turlamaya başladı. Ünlü klasikleri büyük bir uyum içinde çalan bando elemanlarına bakarak başını "Bravo" anlamında salladı. Bunu gören ben de sefinin yüzü güldü. Çünkü, nicedir hiç kimse tarafından işaretle de olsa kutlanmamışlardı.

Protokoldekiler görev niteliğine göre dizilmiş, onun otobüsten inmesini bekliyordu. Kalabalığa tebessüm ettikten sonra iki basamağı kaplumbağa hızıyla ve kendisini bekleyenleri süze süze indi. Ayağını yere basar basmaz en öndeki kişi, pamuk gibi yumuşak eliyle onunkini sıkarak zor işitilen bir sesle konuştu: - "Hoş geldiniz, şeref verdiniz." - "O şeref bana ait."

Validen sonra ceketinin düğmelerinin ilikli olup olmadığını gözden geçiren Belediye Başkanı, aynanın karşısındaki yüzlerce denemeden sonra karar kıldığı gülümsemeyle İstanbul'a Gelenlere Tebessüm Etme ve Yanaklarından Muhabbetle Öpme Kurulu Başkanı falan elini sıktı. Çoğu öpmek için dudaklarını uzattı, ama hiçbirisine yüz, daha doğrusu yanak vermedi. Daha ilk karşılaşmalarında yanaklarının öpülmesine izin verirse, bunun sonu neye varırdı. Onun için hemen araya bir mesafe koymalıydı. Bu nedenle fazla da konuşmadı; "Hoşbulduk" ve "Teşekkürler" demekle yetindi.

Dışarıda bunaltıcı bir sıcak vardı, ama onu konukevine götürmekte olan otomobil buzdolabının sebzeliğine konulmuş, ülke insanını en iyi yansıtan sebze olan hıyarlar gibi soğuktu. Bir yandan gazete ve dergilere göz atıyor, bir yandan da binalara, insanlara falan bakıyordu. Araba konukevinin kapısında durduğunda, binadan fırlayan üç kişi mendili kapıp da kaçacaklarmış gibi son hızla yanlarına geldi. Biri otomobilin arka kapılarında ona yakın olanını açıp karnına sancı girmişçesine iki büküm oldu. Ötekiler ise son zamanlarda gelenekselleşen, varsıl düğünlerinde yerlere saçılan paraları kapma yarışına girenlerden farksızdı. Yalnız onların kapmaya çalıştığı para değil, bagajdaki bavullardı. Akşam yemeğinin üstüne neskafeğini yudumlarken, gelen üç kişiyle neler yapabileceği-

ne ilişkin konuştu. "Size uygun beş fabrika belirledik. Bunlarla ilgili raporlar ve öz bilgiler şu dosyada" dediler. Bunun üzerine teşekkür etti ve karar vermek için süre istedi. Acele etmemesini söyleyerek kararını iyi düşünüp taşınarak vermesini belirttiler.

Seçtiği fabrikaya girer girmez sigortası yapıldı, hertürlü sosyal güvence ve olanağa kavuştu. Aldığı aylıkla düzenli besleniyor, gazete kitap okuyor, sinemaya, tiyatroya gidiyor, ailesine para gönderiyor, kalanını da çeşitli hayır kurumlarına bağışlıyordu. Sonra...

Ani fren yüzünden tekerleklerin ciyaklamasıyla gözlerini açtı. Şoföre ters ters bakıp, "Kırk yılın başı doğru dürtüst bir rüya görüyordum, onun da tamamlanmasına sen engel oldun" diye söylendi. Ardından da uzaktan görünen İstanbul'a bakarak şunları söyledi:

- "Hey koca İstanbul. Memleketinden kopan biri daha sana geliyor. Bakalım beni bağrına basacak mısın, yoksa tekmesi pek kuvvetli Merzifon eşiği gibi tepcek misin?"

NEDEN Kİ ACEP?

İş aslanın ağzındaysa eğer.

Neden İstanbul'daki işsizler

Gülhane'deki aslan yerine

İş ve İşçi Bulma'da kuyruğa girerler?

.....

Şu İstanbul'da çok Kazmapolitan oldu be ağabey

....

Kapatın İstanbul'un kapılarını, lahmacun kokusu geliyor.

....

İstanbul'da 3. köprüye hayır ÇÜNKÜ, MEMLEKETTE AYI PATLAMASI VAR.

...

İSTANBUL VE DÜNYA

İstanbul yedi tepe üstüne kurulu.

Yalan dünya, kahpelik üstüne.

İSTANBUL ÜZRE KISA KISA

- Michael Jackson, İstanbul 2000 Olimpiyatları için beste yapacaktı. Çukurların, çamurların üzerinden atlayıp, üzerimize sıçratılan surlardan ve kırmızıda geçen arabalardan kurtulmak için zıplarken mırıldanacağımız bir beste gereksinimimiz var gerçekten.

- İstanbul hava kirliliği nedeniyle duman altı. Bu şehrimizdeki öğrenci kardeşlerimize "Dağ başını duman almış" marşını "İstanbul duman altı olmuş" olarak söyletmenin zamanı geldi de geçiyor bile.

Bu yıl dünyada bir çok genç kız AIDS yüzünden bu sütyeni giyebilme mutluluğuna erişemeyecek.

Gabriel Veneto

Dikkat AIDS !
uyanık olun ... korunun ...

Gabriel Veneto

İÇGİYİM

AIDS Savaşım derneği'ne üye olduk

Bizim Şehir Haberleri Gazetemizin bağlı olduğu İbrahim Ayrıl Holding A.Ş., AIDS Savaşım Derneği üyesi oldu. dernek çalışmalarına aktif olarak katılmak arzusu ile böyle bir girişime karar veren holding yönetim kurulu gazetemiz yönetiminden de çağın en tehlikeli hastalığı olan AIDS ile ilgili her

türlü yazı ve habere yer vermesini istedi, gazetemiz yönetiminin olumlu olarak karşılanan bu istek, dünyanın belli başlı metropollerinden birisi olan İstanbul'unuzun bu konuda bilinçlendirilmesi ve bu bulaşıcı hastalıktan korunması için önemli ve yerinde bir istek olarak değerlendirildi.

Dr. Hannelore Krahnke tarafından yazılmış ve Arın Yüzbaşıoğlu Namal tarafından dilimize aktarılmış olan

AIDS'ten Böyle Korunurum - 300 Soru 300 Yanıt adlı kitabın bu sayımızda itibaren her sayımızda aktarmaya başlıyoruz, böylelikle AIDS hastalığına karşı tüm okurlarımızı uyanık tutmuş olacağımız inancındayız. Ayrıca bu sayıdan başlayarak gazetemizin bağlı olduğu kuruluşların amblemlerinin yanına, künyemize AIDS Savaşım Derneği'nin de amblemini koymaya başlıyoruz.

Bilmek Korunmaktır AIDS Nedir?

Yeni bir immün yetersizlik tablosu olan AIDSherkesi öğrenmeye zorluyor: HIV, LAV, HTLV, III,antikor, pozitiflik testi, bulaştırma, pozitif, ARC,LAS... Bilim böyle pek çok tanım üretiyor, basın ise kamuya iletiyor. Bukavramların çoğu

İmmün sistem nasıl çalışır?

Akyuvarlardan birgrup, sürekli olarak vücudu temasda bulunduğu yabancı maddelere, mantar, tek hücreli ve virüs gibimikroorganizmalara karşı kontrolde tutar. Bu akyuvarlar T-, ve B-Lenfositler adını taşımaktadırlar. Kemik iliğinde üretilen buhücreler, savunma hücreleri ya da immün hücreler olarak adlandırılabiliriz. Bunlar hastalık etkeni ile karşılaştıklarında çoközel yöntemlerle hastalık etkenini yok edecek savunma cisimleri ve katil hücreler oluştururlar. Bir nahtarın kilide uyması gibi son derece özgül biçimde çalışan bu hücreler hedefaldıkları yabancı maddelere saldırıp onları öldürürler. Busavunma maddeleri kanda antikor adı altında dolaşırlar. İnterlökin ve interferon adlı kimyasal maddeler ise vücudun savunma gücünü arttırlar. Savunmasistemininbütünü zincirleme bir işleyişindedir. Etkene karşı savaş başarıya ulaştığında vücut normal işleyişine geri döner. Ama geriye etkenle mücadelenin izlerini taşıyanbir hücre grubu kalır ki bu hücre grubu aynı etken tekrar vücudu girdiğinde derhal aynı savunma gücünü ortaya koyar. Bu karmaşık işleyiş T-Lenfositlerin bir alt grubunu oluşturan T-Yardımcı hücreleri ya da T4 hücreleri adı verilen hücreler tarafından yönetilirler. Çok yönlü savunmasistemi bu yönlendirici güç olmadankumanda edilmeyen bir itfaiye ekibine benzer. T-Yardımcı hücreleri aynı zamandasavunma sisteminin normale dönüşünden desorumludur. T-Supresor hücreleri ya da T8hücreleri adındakidiger T lenfositler de savunma sisteminin gerektiği yerde frenlenmesine yardımcı olurlar.

AIDS hastalığının etkeni tanınıyor mu?

Evet. AIDS hastalarından özel birvirüs türü olan retrovirüsler izole edilmiştir. Bütün virüsler gibi retrovirüsler de kendi özümleme yetenekleri olmadılarından yalnız canlı organizmalarda çoğalabilmektedirler. 1980 yılına kadar bilim adamları retrovirüslere insanda değil,yalnız hayvanlarda rastlandığını düşünmekteydiler.

insanlara yabancı. Bilmek AIDS'den korunmanın etkin yöntemi, bizi gereksizkorku,gereksiz tedbirlerden koruyacakbir yöntem.Okurun yenibilgi edineceği düşünülerek AIDS konusunun iç yüzü ayrıntılıyaslorsulara dönüştürülerek ele alınmıştır.

AIDS nedir?

AIDS İngilizce birksaltmadır. Açık şekliyle anlamı "kazanılmış (yani doğumsalolmayan) bağışıklık yetmezliği"dir. Bu tıp terimini oluşturan harflerin tek tek anlamı ise :Acquired(kazanılmış) Immune Deficiency (bağışıklık yetmezliği)Syndrome (sendrom aynı anda başgösterehastalık belirtileri grubu).AIDS kısaltması bütünsözlüklere alındığından, yayınların tümünde tek birsözcükmüş gibi büyük harfli bu kısaltma kullanılmaktadır.

AIDS netürde bir hastalıktır?

AIDS bulaşıcı birenfeksiyon hastalığıdır. Virüsler aracılığıyla bulaşmakta, bu virüsler belirli hücreleri tutmakta ve onları zarara uğratmaktadır. Bu etki vücut savunma gücü tarip olanadeksirmektedir. İmmün sistem vücudunkendisini hastalık etkenlerine karşı savunduğu sisteme verilen addır.

ACQUIRED IMMUNE DEFICIENCY SYNDROME

DİNLENME TESİSİNİN FABRİKA DUMANI MERAK KONUSU OLDU

KH Haber Merkezi..

Gazetemiz muhabirlerinin çekmiş oldukları bir fotoğrafta Rumeli Kavağı mevkiinde bir fabrika dumanı tesbit edildi ve fotoğraf hemen ilgili belediye olan Sanyer Belediyesi'ne götürüldü, belediye yetkililerinin vermiş oldukları bilgiye göre fotoğrafta görünenlerin izahı şöyle: Sağdaki bina Boğaz komutanlığına bağlı bir dinlenme tesisi, sol taraftaki tek katlı yer ise ruhsatlı özel plaj yeri. Dumanın neden çıktığı ise açıklanmadı. Bu dumanı tüttürenlerden rica ediyoruz dikkatli olsunlar çünkü bina arkasında tutuşmaya müsait ormanlık bölge var.

SAYILARLA İSTANBUL

Bir zamanlar dünyanın en güzel şehri olarak gösterilen İstanbul, bugünkü görünümüyle, dünyanın en çok sorunu olan şehirleri arasında.. Önlenebilen göç nedeniyle artan nüfus ve beraberinde getirdiği pek çok sorun, İstanbul'u yaşanmaz hale getiriyor. Çarpık kentleşme, hava ve çevre kirliliği, trafik, gürültü, düzensizlik ve kargaşa.. Tüm bunlar şimdi İstanbul'un tanımı gibi.

Bu büyük şehrin sorunları da çok büyük. İstanbul'la ilgili olarak, arkadaşımız Sedat Acar'ın Büyükşehir Belediyesi ve İstanbul Valiliği'nden derlediği bazı rakamlar şöyle:

-İstanbul, kapladığı alan ve nüfus açısından Avrupa'nın en büyükşehri.

-2600 yıllık bir geçmişe sahip.

-16. yüzyılda nüfusu bir milyonu aşarak, dünyanın ilk büyük şehirlerinden biri olmuş.

-Kapladığı alan 5.711 kilometrekare.

-Resmi bir istatistik çalışması bulunmamasına karşın, İstanbul'da 2 milyon civarında yapı olduğu, Büyükşehir Belediyesi'nin hesaplarına göre bu yapıların yüzde 50'sinden fazlasının kaçak olduğu tahmin ediliyor.

-Nüfusu resmi rakamlara göre 8 milyon, gerçek nüfusun ise şu anda 10 milyonun üzerinde olduğu tahmin ediliyor.

-Nüfusu her yıl ortalama 380 bin artıyor. Bu, yaklaşık 2 dakikada bir kişinin İstanbul'lu olması demek.

-Türkiye'de şehirlerde yaşayan nüfus 30 milyon. Şehir nüfusunun üçte biri İstanbul'da yaşıyor.

-32Avrupa ülkesinden nüfusu daha fazla.

-İstanbulluların ancak yüzde 24'ü kendilerini İstanbullu olarak nitelendiriyorlar. İstanbul'a gelenlerin yüzde 70'i Doğu Anadolu ve Karadeniz

DEVAMI OTUZALTI'DA

Hükümet, İstanbul'un sorunlarına el attı

Başbakan Süleyman Demirel tarafından yayımlanan bir genelgeyle Başbakanlık bünyesinde "İstanbul Şehirleşme ve Yerleşme Yüksek Koordinasyon Kurulu" oluşturuldu.

Yüksek Kurul, şehirleşme ve yerleşme sorunlarına çözüm yollarının bulunması ve bu konuda ilgili

kurumlar arasında koordinasyonun sağlanması amacıyla çalışacak. Başbakan Demirel imzasıyla yayımlanan genelgede, Yüksek Kurul'un çalışmalarında gereken desteğin sağlanmasında, kurul kararlarının eksiksiz olarak uygulanmasında gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi istendi.

Genelgeye göre, İstanbul Şehirleşme ve Yerleşme Yüksek Koordi-

nasyon Kurulu, İstanbul'un şehirleşme ve yerleşme sorunlarına çözüm yollarının bulunması, bu konuda sorumlu ve ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanması amacıyla oluşturuldu. Kurul, Şehircilik ve Konuttan Sorumlu Devlet bakanı, DPT Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Devlet Bakanı, İçişleri Bakanı, Maliye ve Gümrük Bakanı, Bayındırlık ve İskan Bakanı,

Ulaştırma Bakanı, Sanayi ve Ticaret Bakanı ve Çevre Bakanı'ndan oluşuyor.

İstanbul'un şehirleşme ve yerleşme sorunlarıyla ilgili yapılan çalışma, proje ve mevzuat düzenlemeleriyle izlenecek politikalar ve bu konularda hazırlanacak raporlar, Yüksek Kurul Başkanı tarafından Başbakan'a sunulacak.

DEVAMI OTUZALTI'DA

VEJDİ RAŞİDOV ZAHARİ KAMENOV Resim ve Heykel Sergisi

12 NISAN - 5 MAYIS 1993

ARMONİ
SANAT GALERİSİ

Zahari Kamenov

30 Temmuz 1949'da Bulgaristan'ın Vidin şehrinde doğdu. 1974'de Sofya Güzel Sanatlar Akademisi'ni bitirdi. İspanya'da Barselona "Juan Miro" Vakfında, Almanya'da Nürnberg kentinde' Yugoslavya'da Rieka'da düzenlenen sergilere katıldı.

Krakov, Varna, Gabrovo, Sanpaulo Lübyana ve Baden Grafik Bienalleri 1985 - 1987 yıllarında ödül aldığı bienallerdir. 1988 yılında Gabrovo Uluslararası Mizah Bienali'nin Büyük ödülünü ve 1988 - İtalya "Miketi" Vakfı Grafik ödülünü kazanan Zahari Kamenov Sofya'da çalışmalarını sürdürmektedir.

Pendik Belediye Başkanı: "İstanbul'u mafya yönetiyor"

Pendik Belediye Başkanı Burhan Köseoğlu, İstanbul'u mafyanın yönettiğini söyledi. Bir belediye başkanının ne kadar dürüst, ne kadar çalışkan olursa olsun işleri, üstesinden gelemeyeceğini söyleyen Köseoğlu, işlerin dürüstlükle yürütülmediğini belirtti.

Köseoğlu'nun 2 Şubat günü, Milliyet Gazetesi'nde, "Başkan Patladı" başlıklı yazıda yer alan görüşleri şunlar:

İstanbul dükalığında köşe dönmecilik gerçeği karşısında yer altı örgütleri sistemleştiler ve halka kadar indiler. Bir bakıma mafya halklaştı. Şunu açıkça söylüyorum: İstanbul'u mafya yönetiyor.

İstanbul'un başında namuslu dürüst insanlar var. Gecelerini gündüzlerine katarak çalışıyorlar, ama o sistem öylesine oturmuş ki, bu insanların çabaları yalnızca olayların peşinden gitmelerine yetiyor.

Hazine arazilerin yıllarca gözümüz gibi koruduk. Köyümüzde Hazine arazisine gireni lanetlerdik. Şimdi, yüzyıllarca koruduğumuz Hazine arazileri, dışarıdan gelen insanlar tarafından işgal ediliyor, onu korumak isteyen insanlarda öldürülüyor.

Bunların önüne yalnızca belediyenin gücüyle geçilemez. İstanbul'a kentsel olağanüstü hal gereklidir. Yetkileriyle, yetimiyle yepyeni bir modele

ihtiyaç vardır. İstanbul'da yönetici olan insan hasta değilse, belki hırsızdır. Ben hastayım, tansiyonum yirmilerde dolaşıyor.

İstanbul'da araziye hücum var. Ekmek çalanın hırsız damgası yediği ülkede, milyarları yutanların karşısında tek bir yaptırım gücü yok.

Yalnızca gecekondular değil, kaçak inşaat sorunu da var. Bugünkü imar yönetmeliği içinde kentleri koruyamazsınız, hele hele İstanbul'u asla. Zabıta memurları ölüm tehdidi altında çalışıyorlar, ben de ölüm tehdidi olarak görev yapıyorum.

Kaçak inşaatları mühürlüyoruz; ruhsat almaları için bir ay süre veriyoruz, ama yine ruhsat

almıyorlar. Pendik Belediyesi'nde görev yapan 30 zabıta memuru bulunuyor. Kaçak bir inşaatı yıkmaya gittiğimizde, bütün mahalle toplanıp taşlarla, sopalarla üzerimize hücum ediyor.

Her ay yüzlerce kaçak bina yapıyor. Jandarma istiyorum, vermiyorlar. Zabıta memurunu dağlarda savaşmak için mi kullanacağım? Canını dişine takan kamu yöneticileri, istedikleri kadar çırpınsınlar, işler çığırından çıkmış, İstanbul bu gidişle bitmiştir.

Polisin müdahale etmesi gerekir. Eğer bir yer göz göre göre elden gidiyorsa, o zaman polis de başedemiyor demektir.

MAFYANBUL

XV., XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Akdeniz kentlerinin yapısı ve İs tanbul

Eski sefaletler, yeni sefaletler: Salgın hastalıklar

Korkunç ziyaretçi veba için mükemmel olmayan, ancak fikir verebilen bir harita yapmak şimdiki bilgileri-mizle mümkündür. Hiçbir kent, bu yüzyıllarda vebadan kurtulamamıştır. Ancak “doğu kentleri”, vebanın tekrarlanan darbe-lerine diğer kentlerden daha fazla maruz kal-mışlardır. İstanbul’da ve Asya’nın kapılarında veba sürekli olarak yerleşmiştir. Buralar sal-gınların potası olup, hastalıklar Batı’ya bura-lardan yayılmaktadır. Kıtıklarla birleşen bu afetler, kent nüfuslarının sürekli olarak yenilenmesine yol açmaktadır. Gerçekten de veba ve diğer salgınlar, ancak maddi ve gıdasal zorluklar döneminde ağır olabilmektedirler. Batı’nın çok uzun zamandan beri bildiği eski bir gerçek olarak, açlık ve salgın elele tutuş-maktadırlar. (I/221). Yine çok uzun zamandan beri, her kent, aromalı bitkilerle dezenfeksi-yon, vebalara ait eşyayı ateşle yok etme, mal ve insanların karantinaya alınmaları, doktor istihdam etme, sağlık karnesi uygulaması gibi yöntemlerle felakete karşı kendini korumayı denemektedir. Zenginler selameti kaçışta bul-maktadır. Felaket haberi alınır alınmaz bunlar hemen komşu kente veya kır evlerine ka-çmaktadırlar. Kentlerin genellikle çok sayıda çiftlik ve tatil evleriyle çevrili olmalarının ne-denisi veba salgını geldiğinde halkın kırlara ka-çması idi. Yine de “Kent halkı” sözünden, zenginleri anlamak gerekmektedir. Çnük fa-kirler, salgına yakalanan kentte kalmakta ve o andan itibaren de göz altına alınmakta, kuş-kuyla bakılmakta ve biraz uslu dursunlar diye gösterilen cömertlikler sayesinde doyurul-maktadırlar. Belik de çağımızda da süregelen derin sınıfsal kinlerin kaynağındaki çatışma-nın kökeni budur.

XVII. yüzyılın ilk yarısının büyük salgınları bir önceki yüzyıldakinin farklı bir vebamete sahiptir. Kentler XVI. yüzyılın ikinci yarısın-da daha yumuşak deneylerden geçmiş olmalı-dırlar. Akla ilk gelen açıklamalar şunlardır: Nemlilik ve soğukun artması, Avrupa ile Do-ğu arasında daha doğrudan ilişkiler... Fakat acaba, doğu neden daha fazla felakete uğra-maktadır?

Kentler XVI. yüzyılda sadece veba av olma-maktadır. Cinsel hastalıklar, araki humması, dizanteri ve tifüs de onları kedere boğmakta-dır. Hastalıklar daha narin olan gezginci kent ordularını da ihmal etmektedirler: 1593-1607 Macaristan savaşı sırasında ungarische Kran-kenheit adı verilen bir cins tifus Türklerle ve Macarlarla dokunmazken, Alman askerlerini mahvetmiş ve İngiltere’ye kadar bütün Avru-pa’ya yayılmıştır.

Salgınlar, kentlerin sarsıntılı ve düzensiz ha-yatlarında görülün, ancak XVIII. yüzyılda so-na edebilecek olan ve sadece fakirlerin maruz kaldıkları “toplumsal katliamların” sorumlu-durlar. (I/122).

Vazgeçilmez göçmen
Ahişılmış bir başka çizgi: Kentlerin proletar-yaş kendini, ancak yenilenen güçler sayesin-de devam ettirebilir ve zorunlu olarak arttırı-bilir. Kent, her türlü işe gönüllü, ebedi dağıt-gıçmenden başka, talebine yetecek sayıda, her yönden gelebilecek bir proletar ve mace-racı kitlesini de cezbetme ayrıcalık ve yetene-ğine sahiptir.

Osmanlı İmparatorluğu’nun da bütününde, devletin tedbirinde ve köydeyü yasaklara, ayrıca esnaf kuruluşlarının şüpheliye karşıla-malarına rağmen, hiçbir kent yoktur ki; aşırı nüfuslu, tahlilsiz kırlardan kesintisiz olarak göçmen kabul etmesin. “Bu kaçak ve umutsuz emek gücü, bahçeleri, ahırları ve evleri için hizmetkara ihtiyaç duyan zenginler için bun-ları ucuz sağlamaman bir kaynağıdır”. Bu se-filler, kölelerle bile rekabet etmektedirler. (I/223).

Akdeniz’in bu vazgeçilmez göçmenleri, her zaman, zor durumda kalmış veya düşük nite-likli insanlar değillerdir. Çoğu zaman kendile-

**Fernand BRAUDEL' den derleyen
Kerim FERSAN**

riyle birlikte, kentsel hayat için en az onlar kadar gerekli olan yeni teknikleri de berabe-rinde getirmektedirler. Sefaletleri değil de dinleri yüzünden kovulan Yahudiler, bu tek-niki transferi konusunda benzersiz bir rol oy-namışlardır. İspanya’dan atılan Yahudiler önce Selanik ve İstanbul’da perakende ticaret olmuşlar, sonra da işlerini yavaş yavaş geliştire-rerek, ticaret alanında İspanyollar, Ermeniler ve Venediklilerle rekabet edecek noktaya gel-mişlerdir. Beraberlerinde, Doğu Akdeniz’in bu iki büyük kentine, matbaca, yün ve ipek endüstrilerini ve bazı söylentilere inanamk gerekirse, sahra topu kundaklarının yapım sı-rılamada getirmişlerdir.

Büyüyen ve imar faaliyetlerini geliştiren kent-ler tarafından cezbedilenler arasında, sayıları da az olsa gezginci sanatçı veya tüccar gibi nitelikli göçmenler de bulunmaktadır. Kent onları proletaryadan daha farklı nedenlerle çekmekte ve kentlere göçmenler arasında yalnız fakirler değil senyörler ve zengin toprak sa-hipleri de bulunmaktadır.

Kente doğru tam bir “taşınma” söz konusu ol-maktadır. Akdeniz’deki göçlerin bir özelliği de kentlerin, şato sahiplerini ve şatoları da kendine çekiyor olmalarıdır. Ancak bu göç, mevsimiktir. Yine de, kırdaki evine sık sık dönmeye bile, kentte kendine bir saray inşa etti-rmiş olan senyör artık bir kentlidir. XVI. yüzyılda oldukça genellenen bu olaylar, şu bildiğimiz “burjuvaca açık hava merakı”nın öncellemesi olmalıdır. Kır evi, daha o sıralar-da bir lüks ve bir moda sorunudur. (I/224).

Yaz gelince kentte yalnızca fakirler kalmakta-dır. Çünkü zenginler kırlara çekilmişlerdir.

Zenginlerin söz konusu olduğu yerlerdeki-ne benzer olarak; bu olguysı moda ve kaptis kav-ramlarıyla açıklamak mümkün değildir. Mülk sahibinin yaşamlarının da yanında oturduk-ları bu villalar ve kır evleri, aynı zamanda kentsel para sayesinde elde edilen toprakların toplumsal fethinin işaretleridir. Bu muazzam hareket köylülerin verimli tarlalarını da dışı-na bırakmaktadır.

Böylece kentler ile kırlar arasında akımlar ve karşı akımlar meydana gelmektedir. XVI. ve XVII. yüzyıllarda kırlardan kentlere olan akım, zenginler de dahil olmak üzere yoğun-luk kazanmıştır. Aynı dönemde, çiftlik sahibi Türkler’de köylerini ve bağımlı köylülerin terk ederek yakın kentlere göçmektedirler. (I/225).

Kentsel işiye bunalımlar
Kentlerin içine düştüğü bu zorluklar, bula-mık tarihlerinin, günü gününe gerçekleşen yaşa-maların ve yüzyılın ilerlerken onları acımasız-ca içine soktuğu siyasal çatışmaların dramatik görüntüsüne sahiptir. Ancak bu seyrilik tarihi fazla abartmayalım: Çünkü özellikle o çağın insanlarını, ister cellat olsunlar, ister kurban, duyguları nedeniyle yargılamak doğru ol-mayacaktır. Onları öğüten süreci de anlamak şarttır. O çağda devletler başarıya ulaşma süreçlerini devam ettirmektedirler.

Buna rağmen kentler, boyunduruğa girmeden önceki özelliklerini koruyarak yaşamayı sürdürmektedirler.

Siyasal tarihler çok uzun kentsel felaket liste-leri içermektedirler. Darbe yiyecek, kurumlara ve adletlerle birlikte ekonomi, yaratma beceri-si ve bizzat kent halkının mutluluğu da ol-

maktadır. Ancak yıkılan kurumların çoğunun zaten ayakta zorlukla durduğunu da kabul et-mek gerekir. (I/225).

Yıllar geçmekte ve iş bunalımlar, bitmez tükenmez kavgalar, onları öncelleyen ve izle-yen ekonomik zorluklar Akdeniz’i sarsmakta-dır. 1453’de bir çok nedenden ötürü simgesel nitelikte olan İstanbul’un fethi olayı meydana gelmiştir. Bu ve benzeri olaylar, büyük dev-letlere karşı etkin bir mücadeleyi sürdürme-yecek olan kentsel devletlerin kaybediş sü-reçlerinin örnekleridir. Artık oyunu sürükleyen büyük devletlerdir. Yüzyılın başında kentler başka kentleri ele geçirerek topraklarını ge-nişletiyorlardı. Ancak bundan böyle galip ge-lenler, Türk, İspanyol ve Fransız hükümdar-la-ı olacaktır.

Bu uzun bunalımla birlikte kaybolan nedir? Kendi kaderine egemen, bahçeleri, meyvalık-ları, bağları, buğday tarlaları ve yakındaki sa-hilleri ile karayollarının ortasında korunan

Kentler XVI. yüzyılda sadece vebaya avolmamaktadır. Cinsel hastalıklar, araki humması dizanteri ve tifüs de onları kedere boğmaktadır. Hastalıklar daha narin olan gezginci kent ordularını da ihmal etmemektedir

kent, yani ortaçağı kenti kaybolmuştur. Bu kent, tarihte görünüm ve gerçeklerin zaman içinde kaybolması genel kuralına uygun ola-rak, arkasında şaşırtıcı süreklilikler bırakarak silinmiştir. (I/226).

Tarihçilerin, XVI. yüzyıla ait belgeleri bula-madıkları zaman, ihmalkarlıklar, yangınlar ve yağmurlarla birlikte ve hatta daha fazla, kent-sel devletten karasal devlete geçiş sürecini ve bunun sonucunda ortaya çıkan ve her şeyi alt-üst eden kurumsal uyumsuzlukların suçla-ması gerekmektedir. Çünkü o sıralarda ne kent-devlet tam olarak kaybolabilmekte, ne de karasal-devlet tam olarak onun yerine ge-çebilmektedir.

Kentler, XV. ve XVI. yüzyılların uzun siyasal bunalımı sırasında, bir çok darbeler alarak ya-şamaya devam etmişlerdir. Karmaşanın etki-lerine maruz kalmışlardır ve bunlara uyum sağlamak durumundadırlar. Bu değişim, ge-nellikle hepsi birden seçilen şu seçenekleri or-taya çıkarmıştır. Boyun eğilme, ihamet etmek, tartışmak, kaybolmak, toparlanmak, teslim ol-mak, veya kendini satmak, akılcı ya da muh-teri olarak mücadele etmek ve tutunmak...

Ancak yaşamaya devam etmenin bedeli her zaman; uyum sağlamaktır. (I/227).

Ayrıcalıklı nakit kentleri
Devletler ne her şeyi bünyelerinde toplayabil-meye ve ne de her şeyi omuzlamaya muktedir ol-maktadırlar. Bunlar yeni ve olağandışı gö-revlerine uymayacak kadar ağır-kanlı maki-nelerdir. Bir ekonomisi, kentsel ekonomiyi boğmaya devam etmektedir. Kentler hâlâ sürükleyici özelliklerini koruyarak yaşamak-tadırlar. Böylesi kentlere sahip olan devletler-se, onlara alışmaya ve tahammül etmeye me-cburdurlar. (I/227).

Üstelik bağımsız kentlerin bile karasal devletlerin mekanlarına yaşla-mak zorunda olmalarından ötürü bu anlaşma doğaldır.

XVI. yüzyılın bu büyük kentleri, çevik ve teh-likelik kapitalizmle, dünyanın tümünü kavrayarak, sömürecek boydadırlar. Örneğin Venedik, yalnızca sahip olduğu toprağıyla ve-ya inatla sömürdüğü kıyı ve adalardan oluşan imparatorluğuyla açıklanamaz. Fiili olarak Venedik, Türk İmparatorluğu’nun koskoca kitesinden, upki asalak bir sarmaşışın, yapış-tığı ağalardan beslenmesi gibi yarar sağlanak-tadır. (I/228).

Böylece büyük devletler ve imparatorluklar önce mekanları ellerine geçirmekte, buraların ekonomisini tek başına sömürmekte, ancak kısa bir süre sonra da aciz kalmaktadırlar. Bu az, kapıyı kentlere ve tüccarlara yeniden aç-maktadır. böylece, servet edinenler tüccarlar ve bahçeleriyle tek başına bir mahallenin kap-ladığı yüzeyi işgal etmektedir.

Krallık ve imparatorluk kentleri
Napoli ve İstanbul

Demek ki karasal devletlerin el koymuş olma-larına rağmen, ekonomik konjonktürün dalga-ları sayesinde, devletin onlara terkettiği gö-revleri taşıyan XVI. yüzyıl kentlerinin, bazıla-rında ölçsüz olmak üzere insan ve zenginlik-ten yana büyümlerinde şaşılacak bir şey yok-tur.

Büyük devletle en erken anlaşma yapmış olan kentlere en iyi örnekler, kuşkusuz Napoli ve İstanbul’dur. Osmanlı devleti, gücünün kabul ettiren ilk merkezi devletler, Napoli ve İstan-bul da, Akdeniz’in en kalabalık iki kentlerdir. Şüphesiz her ikisi de güzel kentsel “canavar-lar” ve muazzam asalaklardır. Londra ve Paris aynı özelliklere çok daha sonra sahip olacak-lardır. Asalakların bünyesinde devlet tarafın-dan para ve olanaklar yoğunlaştırılmaktadır. Hizmet etmeyen ve daha çok rantıye olan bu büyük kentler, sözü edilen bu yoğunlaşma sa-yesinde yaşamaktadırlar. (I/230).

Napoli, Güney İtalya’nın boyutlarına karşılık

Büyüyen ve imar faaliyetlerini geliştiren kentler tarafından cezbedilenler arasında sayıları az da olsa gezginci sanatçı veya tüccar gibi nitelikli göçmenler de bulunmaktadır

gelmektedir. İstanbul ise çok çabuk oluşan muazzam Türk İmparatorluğu’nun imajına uy-gundur. Kent bütün kitlesi itibarıyla bu evri-min eğrisini izlemiştir: Fethin hemen ertesin-de, 1478’de belki de 80.000 kişilik bir nüfusa sahiptir. 1520 ile 1535 arasında 400.000, yüzyılın sonunda ise, Batılıların söyledikeli-ne göre 700.000 kişilik bir nüfusa ulaşmıştır. Bu daha sonra, XVII. ve XVIII. yüzyıllarda Londra ve Paris’in, siyasal lüksün her türden ekonomik paradoksa ve öncelikle de olanak-larının ve kendi üretiminin üstünde aşama lüksüne izin verdiği şu ayrıcalıklı kentlerin ne olacaklarını haber vermektedir. Zaten tipki Paris ve Londra gibi İstanbul da, aynı neden-lerle XVII. ve XVIII. yüzyıllarda hiçbir geri-leme belirtisi göstermeyecektir.

İstanbul bir kent değil, adeta bir yığılma böl-gesidir ve kentsel bir devdir. Yerleştiği bölge onu, kendisine rağmen bölmekte, hem ululu-ğunun, hem de sorunların oluşturmaktadır. Haliç ve çoğu zaman kötü hava koşullarının hüküm sürdüğü Marmara’dan, “cezalandırıcı deniz” Karadeniz’e kadar yegane emin sığın-ak durumundaki Boğaziçi olmaksızın, ne Konstantinopolis, ne de onun mirasçısı olan İstanbul kavranabilir. Fakat kentsel mekan, birbirini izleyen su yüzeyleri ve çok fazla ge-niş sahil şeridi tarafından bölümlere ayrılmış-tır. Bir denizciler ve kayıkçılar topluluğu, bin-lerce sandal, kayık, mevna, pereme ve Üskü-dar ile Avrupa kıyıları arasında hayvan taşı-yan tekneleri hareket halinde tutmaktadır.

Bunun aynı zamanda anlamı; bu kentte çok sayıda mavi sarklı Rumlara, sarıklı Yahudile-re, ayrıca Ermeni ve Çingenelere de rastlanı-rdır. Nihayet hepsinin en değerlisi; kentin güney burmundaki saraydır. Burası birbirlerine ek-lenmiş bir saraylar, köşkler ve bahçeler bütünüdür. Kuşkusuz İstanbul, her şeyden önce Türklerin kentidir.

Bu kente onların beyaz sarkılarıyla gemidir. XVI. yüzyılda olduğu gibi XVIII. yüzyılda da kent nüfusunun % 58’ini oluşturmaktadırlar. Bunun aynı zamanda anlamı; bu kentte çok sayıda mavi sarklı Rumlara, sarıklı Yahudile-re, ayrıca Ermeni ve Çingenelere de rastlanı-rdır. Nihayet hepsinin en değerlisi; kentin güney burmundaki saraydır. Burası birbirlerine ek-lenmiş bir saraylar, köşkler ve bahçeler bütünüdür. Kuşkusuz İstanbul, her şeyden önce Türklerin kentidir.

Bu kente onların beyaz sarkılarıyla gemidir. XVI. yüzyılda olduğu gibi XVIII. yüzyılda da kent nüfusunun % 58’ini oluşturmaktadırlar. Bunun aynı zamanda anlamı; bu kentte çok sayıda mavi sarklı Rumlara, sarıklı Yahudile-re, ayrıca Ermeni ve Çingenelere de rastlanı-rdır. Nihayet hepsinin en değerlisi; kentin güney burmundaki saraydır. Burası birbirlerine ek-lenmiş bir saraylar, köşkler ve bahçeler bütünüdür. Kuşkusuz İstanbul, her şeyden önce Türklerin kentidir.

olmuştur. Pera , “oldukça büyük, kalabalık, alafranga inşa edilmiş”, halkını Latin ve Rum tüccarların meydana getirdiği zenginler kenti-dir. Bunlar çoğunlukla çok zengin olup, Türk usulüne göre giyinmekte, görkemli evlerde oturmakta, karılarını ipek ve mücevherlerle donatmaktadırlar. Biraz fazla süslü bu bayan-lar, “olabildiğince fazla düzgün sürdüklerin-den, bütün varlıklarını giyinmeye bütün güc-lerini, parmaklarına taktıkları yüzüklerle, baş-larına taktıkları çoğu zaman sahte taşlarla süslenmeye tahsis ettiklerinden, olduklarından daha güzel görünmektedirler”. Seyyahların birbirine karıştırdıkları Galata ve Pera bu ara-da “Orleans’a benzeyen bir kenttir”. Rumlar ve Latince, buranın efendileri olmanın uzak-lar. Fakat orada yaşamakta ve istedikleri gi-bi ibadet edebilmektedirler. “Özellikle Kato-lık dini bu kentte tam bir serbestlik içinde,

harında, 7.500 ahşap dükkan bir anda yanmış-tır. Bu büyük kentin içinde kendi başına bir kent olan bedesten, Lescapopie’nin dediğine göre “bir saint Germain fuarı gibidir”. Lescapopie, bu çarşının; “güzel taşlardan yapılmış merdivenlerine ve çok güzel ebiselerine ayrı-ca altın veya simle işlenmiş pamuklu çamaşır satan dükkanlarına... ve güzel ve kibar her şey-i”ne bayılmıştır. Bir başka büyük çarşı da Atpazarı’dır. (I/232).

Nihayet hepsinin en değerlisi; kentin güney burmundaki saraydır. Burası birbirlerine ek-lenmiş bir saraylar, köşkler ve bahçeler bütünüdür. Kuşkusuz İstanbul, her şeyden önce Türklerin kentidir.

Bu kente onların beyaz sarkılarıyla gemidir. XVI. yüzyılda olduğu gibi XVIII. yüzyılda da kent nüfusunun % 58’ini oluşturmaktadırlar. Bunun aynı zamanda anlamı; bu kentte çok sayıda mavi sarklı Rumlara, sarıklı Yahudile-re, ayrıca Ermeni ve Çingenelere de rastlanı-rdır. Nihayet hepsinin en değerlisi; kentin güney burmundaki saraydır. Burası birbirlerine ek-lenmiş bir saraylar, köşkler ve bahçeler bütünüdür. Kuşkusuz İstanbul, her şeyden önce Türklerin kentidir.

Bu kente onların beyaz sarkılarıyla gemidir. XVI. yüzyılda olduğu gibi XVIII. yüzyılda da kent nüfusunun % 58’ini oluşturmaktadırlar. Bunun aynı zamanda anlamı; bu kentte çok sayıda mavi sarklı Rumlara, sarıklı Yahudile-re, ayrıca Ermeni ve Çingenelere de rastlanı-rdır. Nihayet hepsinin en değerlisi; kentin güney burmundaki saraydır. Burası birbirlerine ek-lenmiş bir saraylar, köşkler ve bahçeler bütünüdür. Kuşkusuz İstanbul, her şeyden önce Türklerin kentidir.

olmuştur. Pera , “oldukça büyük, kalabalık, alafranga inşa edilmiş”, halkını Latin ve Rum tüccarların meydana getirdiği zenginler kenti-dir. Bunlar çoğunlukla çok zengin olup, Türk usulüne göre giyinmekte, görkemli evlerde oturmakta, karılarını ipek ve mücevherlerle donatmaktadırlar. Biraz fazla süslü bu bayan-lar, “olabildiğince fazla düzgün sürdüklerin-den, bütün varlıklarını giyinmeye bütün güc-lerini, parmaklarına taktıkları yüzüklerle, baş-larına taktıkları çoğu zaman sahte taşlarla süslenmeye tahsis ettiklerinden, olduklarından daha güzel görünmektedirler”. Seyyahların birbirine karıştırdıkları Galata ve Pera bu ara-da “Orleans’a benzeyen bir kenttir”. Rumlar ve Latince, buranın efendileri olmanın uzak-lar. Fakat orada yaşamakta ve istedikleri gi-bi ibadet edebilmektedirler. “Özellikle Kato-lık dini bu kentte tam bir serbestlik içinde,

Doğru olamayacak kadar kesin ve tamamen sahte olamayacak kadar da resmi olan bu sa-yılar, önem sıralamalarını saptamaya yeterli olmaktadır. Kuşkusuz İstanbul, İmparatorlu-ğun muazzam kaynaklarından ölçsüz bir bi-çimde beslenmekte ve bu işi, titiz, otoriter, ekonomiyi yönlendirecek niteliklere sahip bir hükümet tarafından örgütlenen bir sistem da-hilinde yapmaktadır. İlaşe alanları, ulaşım ara-lım yapma yöntemine uygunluğaz göre sap-tanmaktadır. Otoriter bir düzenleme, hangi malların, İstanbul’un hangi limanlarına boşal-tılacaklarını belirlemiştir. Örneğin Karadeniz buğdayı Unkapanı’na gelmektedir. Fakat tabii ki ticaretin tümü resmi biçimde olmamakta-dır. Kent, kendi ağırlığıyla, kendini büyük bir çekim merkezi haline getirmektedir. Buğday ticaretinde; küçük Karadeniz taşımacılarını sömüren madrabazlar ile Boğaziçi’nin Avrupa kıyısındaki Yeniköy veya Tophane’de oturan, muazzam servetlere sahip olan toptancıların, Ege adalarından Batı Avrupa’ya buğday kaçı-ran Türk ve rum tekne reislerinin varlığına da şahit olmaktadır.

Böylece İstanbul, İmparatorluğun binlerce ürününe ek olarak Batı’nın kumaş ve lüks eşyalarını da tüketmektedir. Bunların karşı-lığında kent hiçbir şey veya hemen hemen hi-çbir şey vermemektedir. İstanbul’un; liman-dan transit geçen yün balyaları, koyun, siğir ve manda derileri hariç, imparatorluğun diğer büyük çıkış limanları olan İskenderiye, Trab-lusşam ve daha sonra da İzmir’le karşılaştıra-bilecek bir yanı yoktur; Başkent, zenginlerin ayrıcalığından yararlanmakta, başkaları da onun için çalışmaktadır. (I/234).

Çok büyük kentlerin yargılanmasında, çekin-ce koymaksızın tamamen karşı tarafı tutmak mümkün değildir. Veyahut; onların da var ol-ma nedenlerinin bulunduğunu, tarihin, onların hayranlık verici entelektüel ve siyasal araçla-rını gözlemlenire selebileceğini baştan kabul temek gerekmektedir.

Başkentler, bütün uygarlıkların geliştiği üre-tken seralardır. Başkentler bir düzen yarat-maktadırlar. (I/235).

XVI. yüzyılda diğerlerinden çok farklı kent-ler, başkentler ortaya çıkmaktadır. Fakat onlar ancak bir sonraki yüzyılda baş role yüksele-cekleldir. Çnükü ekonomik gerilemenin en hızlı döneminde, aktıya karşı gelenek refahı arttırabilecek, kendini kabul ettirebilecek ye-gane girişim, o dönemde kuşkusuz yalnızca Modern Devlet biçimi olabilir. XVI. yüzyıl-ın sonundan itibaren bütümlene eareleri gözle görülür hâle geldi ve her durumda emekleri garantiye alınmış kentlerle, sadece kendi ek-mekleri sayesinde geçinen kentler arasındaki farklılıklar belirginleşmeye başladı. İkinci ka-tegoriye girenler, daha o zamandan ekonomik hayatın akıntısına göre duraklama dönemine girmekle, akan sular durulmakta ve bu kentle-rin ekonomik çarkları daha yavaş dönmekte-dir. (I/236).

Daha şimdiden konjonktür
Kentlerin dinamik tarihi şu yapıyı gözler önü-ne sermektedir. Kentler motorlar gibidirler, dönerler, hızlanırlar, sonra hızları kesilir; fakat yeniden hareketle geçebilmeleri mümkündür. Varlığından artık emin olduğu-muz evrim ve konjonktür sayesinde XVI. ve XVII. yüzyıl kentlerinde bir bütümlene yaşına-caktadırlar. (I/236).

İstanbul yerleşiminin tasviri, eğer tabloya dış mahallelerin en önemli olan Eyüb katılması hamam olacaktır. Haliç’in girişinde, Kağıtha-ne Deresi’nin ağzında bulunan Eyüb’e Boğazi-çi’nin iki kıyısı boyunca Türk, Rum, Yahudi köylülerin; bahçıvan, balıkçı, denizci köy-lerini toplamını da eklemek gerekmektedir. Boğaziçi’nde en önce zenginlerin yazlık ikametgahları, taş zemimli, ahşat tek katlı yapılar olarak inşa edilmişlerdir. Bir kıyıda diğerine hiçbir komşunun mahremiyete engel olma-yacağı bu Boğaziçi evlerinde “çok sayıda ki cumbasız pencereler” sonun kadar açılmakta-dır. Bu “zevkli ve bahçeli” evleri Florsana kır

evleriyle karşılaştırmakta hiçbir sakınca yok-tur. Bu muazzam kentsel birikim alanının bir günlük buğday ihtiyacı, 1581 Martı’nda Mi-sır’dan gelen 8 gemi ancak karşılayabilmis-tir. (I/233). 1660-1661 ve 1672-1673 yıllarına ait bazı sayılar, İstanbul’un geçen yüzyıla da aynen var olan istihdam boyutlarını şekillen-dirmektedir. Kent günde 300 ile 500 ton buğ-day tüketmekte, bu tüketim 133 fırına (asıl İstan-bul’daki 84 fırından 12 tanesi francela çı-kartmaktadır) iş sağlamaktadır. Yılda yaklaşık 200.000 siğir tüketilmektedir ki; bunun 35.000’i pastırma yapımında kullanılmakta-dır. Ayrıca 4.000.000 koyun ve 3.000.000 kuzu yenilmekte, bunların üzerine figürlerle bal, şeker, piriç, çuvalırla peynir, hayvar ve deniz yolu ile getirilen 7.000 ton kadar tere-yacı tüketilmektedir.

Doğru olamayacak kadar kesin ve tamamen sahte olamayacak kadar da resmi olan bu sa-yılar, önem sıralamalarını saptamaya yeterli olmaktadır. Kuşkusuz İstanbul, İmparatorlu-ğun muazzam kaynaklarından ölçsüz bir bi-çimde beslenmekte ve bu işi, titiz, otoriter, ekonomiyi yönlendirecek niteliklere sahip bir hükümet tarafından örgütlenen bir sistem da-hilinde yapmaktadır. İlaşe alanları, ulaşım ara-lım yapma yöntemine uygunluğaz göre sap-tanmaktadır. Otoriter bir düzenleme, hangi malların, İstanbul’un hangi limanlarına boşal-tılacaklarını belirlemiştir. Örneğin Karadeniz buğdayı Unkapanı’na gelmektedir. Fakat tabii ki ticaretin tümü resmi biçimde olmamakta-dır. Kent, kendi ağırlığıyla, kendini büyük bir çekim merkezi haline getirmektedir. Buğday ticaretinde; küçük Karadeniz taşımacılarını sömüren madrabazlar ile Boğaziçi’nin Avrupa kıyısındaki Yeniköy veya Tophane’de oturan, muazzam servetlere sahip olan toptancıların, Ege adalarından Batı Avrupa’ya buğday kaçı-ran Türk ve rum tekne reislerinin varlığına da şahit olmaktadır.

Böylece İstanbul, İmparatorluğun binlerce ürününe ek olarak Batı’nın kumaş ve lüks eşyalarını da tüketmektedir. Bunların karşı-lığında kent hiçbir şey veya hemen hemen hi-çbir şey vermemektedir. İstanbul’un; liman-dan transit geçen yün balyaları, koyun, siğir ve manda derileri hariç, imparatorluğun diğer büyük çıkış limanları olan İskenderiye, Trab-lusşam ve daha sonra da İzmir’le karşılaştıra-bilecek bir yanı yoktur; Başkent, zenginlerin ayrıcalığından yararlanmakta, başkaları da onun için çalışmaktadır. (I/234).

Çok büyük kentlerin yargılanmasında, çekin-ce koymaksızın tamamen karşı tarafı tutmak mümkün değildir. Veyahut; onların da var ol-ma nedenlerinin bulunduğunu, tarihin, onların hayranlık verici entelektüel ve siyasal araçla-rını gözlemlenire selebileceğini baştan kabul temek gerekmektedir.

Başkentler, bütün uygarlıkların geliştiği üre-tken seralardır. Başkentler bir düzen yarat-maktadırlar. (I/235).

XVI. yüzyılda diğerlerinden çok farklı kent-ler, başkentler ortaya çıkmaktadır. Fakat onlar ancak bir sonraki yüzyılda baş role yüksele-cekleldir. Çnükü ekonomik gerilemenin en hızlı döneminde, aktıya karşı gelenek refahı arttırabilecek, kendini kabul ettirebilecek ye-gane girişim, o dönemde kuşkusuz yalnızca Modern Devlet biçimi olabilir. XVI. yüzyıl-ın sonundan itibaren bütümlene eareleri gözle görülür hâle geldi ve her durumda emekleri garantiye alınmış kentlerle, sadece kendi ek-mekleri sayesinde geçinen kentler arasındaki farklılıklar belirginleşmeye başladı. İkinci ka-tegoriye girenler, daha o zamandan ekonomik hayatın akıntısına göre duraklama dönemine girmekle, akan sular durulmakta ve bu kentle-rin ekonomik çarkları daha yavaş dönmekte-dir. (I/236).

Daha şimdiden konjonktür
Kentlerin dinamik tarihi şu yapıyı gözler önü-ne sermektedir. Kentler motorlar gibidirler, dönerler, hızlanırlar, sonra hızları kesilir; fakat yeniden hareketle geçebilmeleri mümkündür. Varlığından artık emin olduğu-muz evrim ve konjonktür sayesinde XVI. ve XVII. yüzyıl kentlerinde bir bütümlene yaşına-caktadırlar. (I/236).

İstanbul yerleşiminin tasviri, eğer tabloya dış mahallelerin en önemli olan Eyüb katılması hamam olacaktır. Haliç’in girişinde, Kağıtha-ne Deresi’nin ağzında bulunan Eyüb’e Boğazi-çi’nin iki kıyısı boyunca Türk, Rum, Yahudi köylülerin; bahçıvan, balıkçı, denizci köy-lerini toplamını da eklemek gerekmektedir. Boğaziçi’nde en önce zenginlerin yazlık ikametgahları, taş zemimli, ahşat tek katlı yapılar olarak inşa edilmişlerdir. Bir kıyıda diğerine hiçbir komşunun mahremiyete engel olma-yacağı bu Boğaziçi evlerinde “çok sayıda ki cumbasız pencereler” sonun kadar açılmakta-dır. Bu “zevkli ve bahçeli” evleri Florsana kır

evleriyle karşılaştırmakta hiçbir sakınca yok-tur. Bu muazzam kentsel birikim alanının bir günlük buğday ihtiyacı, 1581 Martı’nda Mi-sır’dan gelen 8 gemi ancak karşılayabilmis-tir. (I/233). 1660-1661 ve 1672-1673 yıllarına ait bazı sayılar, İstanbul’un geçen yüzyıla da aynen var olan istihdam boyutlarını şekillen-dirmektedir. Kent günde 300 ile 500 ton buğ-day tüketmekte, bu tüketim 133 fırına (asıl İstan-bul’daki 84 fırından 12 tanesi francela çı-kartmaktadır) iş sağlamaktadır. Yılda yaklaşık 200.000 siğir tüketilmektedir ki; bunun 35.000’i pastırma yapımında kullanılmakta-dır. Ayrıca 4.000.000 koyun ve 3.000.000 kuzu yenilmekte, bunların üzerine figürlerle bal, şeker, piriç, çuvalırla peynir, hayvar ve deniz yolu ile getirilen 7.000 ton kadar tere-yacı tüketilmektedir.

Doğru olamayacak kadar kesin ve tamamen sahte olamayacak kadar da resmi olan bu sa-yılar, önem sıralamalarını saptamaya yeterli olmaktadır. Kuşkusuz İstanbul, İmparatorlu-ğun muazzam kaynaklarından ölçsüz bir bi-çimde beslenmekte ve bu işi, titiz, otoriter, ekonomiyi yönlendirecek niteliklere sahip bir hükümet tarafından örgütlenen bir sistem da-hilinde yapmaktadır. İlaşe alanları, ulaşım ara-lım yapma yöntemine uygunluğaz göre sap-tanmaktadır. Otoriter bir düzenleme, hangi malların, İstanbul’un hangi limanlarına boşal-tılacaklarını belirlemiştir. Örneğin Karadeniz buğdayı Unkapanı’na gelmektedir. Fakat tabii ki ticaretin tümü resmi biçimde olmamakta-dır. Kent, kendi ağırlığıyla, kendini büyük bir çekim merkezi haline getirmektedir. Buğday ticaretinde; küçük Karadeniz taşımacılarını sömüren madrabazlar ile Boğaziçi’nin Avrupa kıyısındaki Yeniköy veya Tophane’de oturan, muazzam servetlere sahip olan toptancıların, Ege adalarından Batı Avrupa’ya buğday kaçı-ran Türk ve rum tekne reislerinin varlığına da şahit olmaktadır.

Böylece İstanbul, İmparatorluğun binlerce ürününe ek olarak Batı’nın kumaş ve lüks eşyalarını da tüketmektedir. Bunların karşı-lığında kent hiçbir şey veya hemen hemen hi-çbir şey vermemektedir. İstanbul’un; liman-dan transit geçen yün balyaları, koyun, siğir ve manda derileri hariç, imparatorluğun diğer büyük çıkış limanları olan İskenderiye, Trab-lusşam ve daha sonra da İzmir’le karşılaştıra-bilecek bir yanı yoktur; Başkent, zenginlerin ayrıcalığından yararlanmakta, başkaları da onun için çalışmaktadır. (I/234).

Çok büyük kentlerin yargılanmasında, çekin-ce koymaksızın tamamen karşı tarafı tutmak mümkün değildir. Veyahut; onların da var ol-ma nedenlerinin bulunduğunu, tarihin, onların hayranlık verici entelektüel ve siyasal araçla-rını gözlemlenire selebileceğini baştan kabul temek gerekmektedir.

YOROS CASTLE

Compiled from "The Bosphorus in Byzantine Times" by Prof.Dr.Semavi Yildiz

The ruined Yoros Castle at Anadoluakvagi sprawls over a hilltop shaped like a camel's hump at the point where the Bosphorus opens into the Black Sea. The name Yoros is considered by some to derive from "Yeros" (ascension) or "Oritio", an attribute of Zeus meaning "far winds", but is most likely to derive from "Yoros", meaning "mountain". Originally built by the Byzantines, Yoros Castle was held by the Genoese for a brief period from 1348 onwards, and taken by the Ottomans towards the end of the century. The late 18th and early 19th century writer incision reports that there were 25 Turkish families living within the castle, which had a garrison of 20 men. "In the walled area nearby are the graves of the soldiers who died during the conquest of the castle", he writes.

Following the capture of Yoros in 1919, Sultan Bayezid the Thunderbolt used the castle as a base while constructing Anadolu Forts to the south before attempting to capture Istanbul. In 1414, when Bayezid's son Celebi Mehmed asked the Byzantines for assistance in his fight for the throne with his brother Musa Celebi, he stayed at Yoros before boarding a ship sent by the Byzantine Emperor to carry him to Rameleia on the other side of the Bosphorus. In 1403, the Spanish envoy Ruy Gonzalez de Clavijo reported that a chain was stretched across the mouth of the Bosphorus here, and that a toll was charged on ships wishing to enter.

During the reign of Bayezid II (1481-1512) Yoros Castle was repaired and a mescit (small mosque) built. The warden of the castle, Mehmed Aga, had a Turkish bath built here. However, there is no trace of either structure today.

The masonry displays three disparate techniques, from which we can date the different sections. In addition, pieces borrowed from other buildings have been incorporated into the walls. For example, in the outer wall to the right of the double towered entrance is a fragment of a Byzantine parapet in 6th century style. On the facades of the towers are marble plaques bearing relief motifs of crenelated crowns, and Greek letters in each corner. The horizontal lines above the letters indicate that they are abbreviations. Deciphering their meaning would throw significant light on the history of the castle.

Yoros Castle extends 500 metres from east to west parallel to the shore and varies from 60 to 130 metres in width. The position commands a view not only of the Bosphorus, but also eastwards towards Anatolia, indicating that the castle was intended to control the approach both by land and sea. The masonry consists of alternating courses of stone and brick, and much of the stone, indeed, perhaps all of it, was taken from ancient or early Byzantine period structures. Carved fragments may be seen among them. The marble frame around the door comes from earlier buildings.

This major historic building has not yet been adequately studied, and there is an urgent need for an accurate elevation of the structure. Construction of the castle probably dates from the late 13th or at latest early 14th century. The latter possibility is weakened by the claim of Pakymetars that the Turks conquered the castle in 1305. Probably the castle changed hands on numerous occasions in the 14th century. Gabriel writes that the castle passed into Genoese hands around 1350, but this is only guesswork. Perhaps Genoese archives might reveal documentary evidence of this fact. If the castle precinct were excavated, there can be no doubt that much enlightening evidence would be uncovered.

This is essential so that people who do not know how to swim are not put in charge of the ferry service, so that people who cannot even mend a fur are not put in charge of the Electricity Authority, and, so that those who think water comes in glasses do not run the Water Administration.

Urban migration to our major cities is making living conditions intolerably intolerable. The availability of cheap lead wind commencing distance of the city sports migration still further.

What characteristics should our expert in the mayor who has to cope with Istanbul's muddy impassable streets, a water supply dictated by the seasons, land submerged under illegal building, and air thick with dust and smoke? I believe that genuine citizens of Istanbul who have suffered from these conditions for so long should draw up a list of specifications for their mayor. I will make a start now.

1.He should have been born in Istanbul and spent his childhood and youth here. This is essential if he is to understand Istanbul's romanticism (such as this thing still exists).

What has anyone who has not walked arm in arm with his loved-one along the Bosphorus one day in May when the Judas trees are in blossom, who has not watched night fall over Kanlica Bay from Mirahur, who has not seen the seawater, the old parks and cemeteries get to offer Istanbul?

This is essential to stop the mentality which has removed the Bosphorus ferry boats one by one, and which allows building development along the Bosphorus from taking over.

2.He should have the qualities of an Istanbul gentleman. This is essential to ensure that the future mayor does not fight with himself in the mirror when he cannot find anyone else to fight with.

3.He should have enjoyed his share of material possessions. This is essential so that he does not embark on under-the-counter bargaining over contracts the day after taking office.

Everyone has seen how many tenders have been given over the past decade without any amelioration of the city's problems.

4.He should have the intelligence and rationality to choose the people he works with or allow those who know what they are doing to choose them. This is essential to prevent Istanbul being run by gangsters or groups of thugs.

This is essential so that people who do not know how to bargain close in relations with the city. If all our workers in Germany were to withdraw their money from the banks for a month, what would be the cost to the German economy? What would happen if those marks were converted to a different currency? Increased awareness would polish and sharpen our economic wagers, so that westerners would not have the arrogance to ask us to change our national flag.

5.He should know at least one and preferably two foreign languages. This is essential so that he does not speak like Tarzan.

6.He should have some knowledge of Istanbul's infrastructure problems, and be an expert (or one or preferably two of the following subjects: civil engineering, architecture, hydraulics, traffic or aesthetics).

This is essential to stop a mayor coming to office who thinks that the primary treatment plant at Yeniköy is something unique and worth displaying to the British prime minister. This is essential to prevent a mayor being elected who thinks that building skyscrapers on green areas is an achievement to be proud of.

This is essential to prevent the mayor of Irtira being elected on cloud swelling. This is essential to prevent 600 million dollars being wasted on transporting sewage to the Black Sea.

These are the specifications which came to my mind. Please add your own.

— EXTRACTS FROM THE PAPERS OF A DIGESTIVE EXPERT
Altanizade Yavuz (otherwise known as Jak Delton)

Beginning the condescending manner of the exalted digestive expert and great writer, our master and patron, Altanizade Cuneyt Beyefendi, your humble apprentice has presumed to record some notes. May he forgive my boldness and allow my head to remain on my shoulders!

(Look here Cuneyt, keep this article in a safe place in several copies, and frame the cuttings, because in a 100 years time, this newspaper will be a priceless collector's item, worth its weight in gold at auction. Your claim to posthumous fame depends on it.)

Let us start with the kitchen of Pera Palas Hotel, which over the past century has seen the fall of the Ottoman Empire, the establishment of the Republic, and two world wars. Yet I have never heard a word about its cuisine.

Does no one in this hotel's kitchen, and food of the finest. So come and see what chef Haydar U prepares for his guests:

PERA PALAS KEBAB
Ingredients: 180 g boned thigh cut lamb cutlets, 2 peppers, 1 slice of tomato, 1 slice of pide (fried in butter and garnished with thyme and tomato sauce), 100 g strained yoghurt, 20 g melted butter. Method: Grill the cutlets and arrange over the pide and yoghurt. Pour melted butter over and garnish with tomato and pepper.

PERA PALAS CHICKEN
Ingredients: 200 g breast of chicken, 50 g meatballs, 20 g mushrooms, 6 tablespoons of demiglace sauce, 1 tablespoon cream, salt and pepper to taste. Method: Grill the chicken and lay over the grilled meatballs. Sprinkle a pinch each of salt, pepper and coconut over the top. Garnish with mushrooms, sauce and vegetables.

(Eyni Cuneyt, Do not think you will get away with this fraud. From now on your humble digestive expert will be declaring his culinary experiences every month, until you turn a fine fire-breater and red with envy. This ends this chapter, written on the thirteenth day of April in the year one thousand nine hundred and ninety three.)

HAPPY BAYRAM!

* With the issue of your missal out on Istanbul when the weather suddenly turned hot, Istanbulians cried out in their astonishment, "Where are those old Istanbul spring?"

* Launched five years ago under the name KOSTANTINÜLÜ NEWS and meanwhile suffering from various trials and tribulations on account of this name.

BİZİM ŞEHİR NEWS is celebrating its fifth anniversary in publication.

FROM THE METROPOLIS

HONG KONG

Report and photographs: Cuneyt Ayral
There are just a few cities in the world entitled to be called "global capitals" and the city state of Hong Kong is one of them. — for the moment.

I say "for the moment" because according to an agreement between the United Kingdom and the People's Republic of China Hong Kong will revert to Chinese rule in 1997. Instead of being an autonomous city state administered by a British governor, Hong Kong will become a city and port of mainland China. The Hong Kongers themselves oppose the agreement and are doing their best to put a spanner in the works. In terms of commerce, art and lifestyle, these people have forged an environment very different from that of China, and are reluctant to let the giant on their doorstep decide their future for them. Instead they are demanding the right to determine their own fate. Not natural politicians, and perhaps because of that a people who are economic wizards, the Hong Kongers are now learning to play political games. It is hard to predict what will happen, but my personal impression is that there are two peaceful ways out of the impasse. One is the acceptance of Hong Kong as an independent state, which is the best and fairest solution. The other is the formation of a new colonial structure under the ostensible administration of a governor appointed by China, by which Hong Kong will enjoy liberty in its internal affairs and trade, but dependent on China in foreign affairs. Time will show how far mankind respects its own creation. No one is to be trusted any more. So long as the ambition and intolerance which has transformed Yugalosia into a sea of blood lasts, one fear whether the Hong Kongers will know today will still exist after 1997.

Hong Kong is above all a gastronomic paradise, in which one has the daily opportunity to compare the full pagant of Chinese cuisine with the other cuisines of the world. The name Hong Kong, which gives this name to the state, is also the name of the foremost of the islands of which it is made up. When its tiny island was filled with skyscrapers, development spread to the peninsula of Kowloon facing it. However, their preoccupation with money, commerce and stockholding leave Hong Kong's population little time for nature, history and subculture. Kowloon's oldest colony hotel Peninsula (where Turner Ozal and almost every other famous name in the world have stayed) is now building a colossal annex and changing its image, in the process of which it no quains about cutting down the giant palms at the entrance.

The people of Hong Kong are communicative fascists. Everyone has a blazer at their waist and a radio telephone in their hand, and telephone conversations substitute for socialising among friends in a community where life is based on international trade. One of the numerous transport alternatives in Hong Kong are the old-fashioned tram popular with tourists. There are regular ferry services between the islands and the peninsula, and a user-friendly subway which includes under-sea tunnels. A second airport is in the offing for Hong Kong, which is currently a pilot's nightmare.

As a result of the massive influx of people from Turkey at present, but is one of the global capitals which may get closer to. A gigantic metropolis like Istanbul has lots to learn from this center of world trade.

ISTANBUL METROPOLITAN MUNICIPALITY CONTINUES ITS STRANGE CAMPAIGNS
A metropolitan municipality which cannot get the district municipalities to collect their refuse, and stands by while the sea is polluted is presuming to educate its citizens.

"ISTANBULLIANS ARE CIVILISED, LET US HELP TOURISTS" is the slogan to the "Hand in hand for a beautiful and clean Istanbul" campaign, consisting of badly designed posters. Citizens have responded with a new name for their local government: "ISTANBUL METROPOLITAN MUNICIPALITY"

The public is being poisoned in all directions:
* By hospital waste, which ought to be collected separately!

* By sewage discharged into streams which is threatening environmental health!

* By gases and dirt from accumulating refuse in several district municipalities which are not collecting refuse on time due to financial problems!

* By exhaust fumes from municipal buses and other vehicles!

* By ugly posters lacking in taste and aesthetic value!

—

THE EUROPEANISATION FASCIO

We are not questioning the advantages of belonging to the western alliance, but it is more than time that we debated the balance of the alliance.

The western countries impose visa on us, and they may be justified in terms of their own national interests. But Turkey should reciprocate. Tourism cannot be the reason for delaying this reciprocity, because the scenery and reasonable prices will still attract tourists to Turkey, and the effect of visa on tourism is negligible. The EC's failure to open up doors to Turkey to implement the Ankara Agreement by imposing quotas and customs duties on exports from these countries, and building up trade relations with other regions. Priority should be given to countries which facilitate mutual protection of our interests, and transport and communications with these countries enhanced.

In the medium term this would increase our bargaining close in relations with the city. If all our workers in Germany were to withdraw their money from the banks for a month, what would be the cost to the German economy? What would happen if those marks were converted to a different currency? Increased awareness would polish and sharpen our economic wagers, so that westerners would not have the arrogance to ask us to change our national flag.

The day we remember that the world does not consist solely of the rich European and North American countries, will be the day we solve many of our problems.

Many Hong Kong Chinese are seeking second passports as a safety valve for 1997. They can barely pinpoint Turkey on the map, but a promotional campaign could perhaps attract significant capital and know-how. Many similar roads lie open to us, and it is worth pointing out the new world and new political targets to those well paid advisers.

Bizim Şehir News

—

ACCORDING TO THE EDITOR
KERIM PERSAN

Reply to An Unknown Object

We are in our fifth year. After exactly forty-five issues. Never mind you, even we never expected to last so long. To celebrate we bring you a special fat issue. With your permission I will point out one thing. We do not predict this newspaper will please you, but because we like it.

If you are not sure you agree with that, you are welcome to all twenty pages of the newspaper. Send in your own design, and we will publish it all, none of that censorship around here.

Why are we being scolded you might ask. Let me explain.

Someone called Taylan Kalkan has written to say that he has brought the last three issues of Bizim Şehir News, but fails to give his address. I would like to believe that he forgot, but something tells me he omitted it deliberately in case we persecuted him. He has sent us four pages of printing and spelling errors (from a single issue) and accuses us of wasting our time complaining about one another.

First I have no intention of thanking our reader for buying the newspaper and writing the letter.

I do not think it is possible to form a reliable opinion about a publication which has been going for 45 issues after only seeing three of them. Personally, I would not have the audacity to express an opinion under those circumstances.

"Talk a lot but do no or anything" is a fashionable attitude in Turkey these days.

The writer of the letter knows that this is an amateur publication, so instead of complaining about the mistakes, why does he not just give them constructive criticism?

To celebrate we bring you a special fat issue. With your permission I will point out one thing. We do not predict this newspaper will please you, but because we like it.

If you are not sure you agree with that, you are welcome to all twenty pages of the newspaper. Send in your own design, and we will publish it all, none of that censorship around here.

Why are we being scolded you might ask. Let me explain.

Someone called Taylan Kalkan has written to say that he has brought the last three issues of Bizim Şehir News, but fails to give his address. I would like to believe that he forgot, but something tells me he omitted it deliberately in case we persecuted him. He has sent us four pages of printing and spelling errors (from a single issue) and accuses us of wasting our time complaining about one another.

First I have no intention of thanking our reader for buying the newspaper and writing the letter.

I do not think it is possible to form a reliable opinion about a publication which has been going for 45 issues after only seeing three of them. Personally, I would not have the audacity to express an opinion under those circumstances.

"Talk a lot but do no or anything" is a fashionable attitude in Turkey these days.

The writer of the letter knows that this is an amateur publication, so instead of complaining about the mistakes, why does he not just give them constructive criticism?

To celebrate we bring you a special fat issue. With your permission I will point out one thing. We do not predict this newspaper will please you, but because we like it.

If you are not sure you agree with that, you are welcome to all twenty pages of the newspaper. Send in your own design, and we will publish it all, none of that censorship around here.

Why are we being scolded you might ask. Let me explain.

Someone called Taylan Kalkan has written to say that he has brought the last three issues of Bizim Şehir News, but fails to give his address. I would like to believe that he forgot, but something tells me he omitted it deliberately in case we persecuted him. He has sent us four pages of printing and spelling errors (from a single issue) and accuses us of wasting our time complaining about one another.

First I have no intention of thanking our reader for buying the newspaper and writing the letter.

I do not think it is possible to form a reliable opinion about a publication which has been going for 45 issues after only seeing three of them. Personally, I would not have the audacity to express an opinion under those circumstances.

"Talk a lot but do no or anything" is a fashionable attitude in Turkey these days.

The writer of the letter knows that this is an amateur publication, so instead of complaining about the mistakes, why does he not just give them constructive criticism?

To celebrate we bring you a special fat issue. With your permission I will point out one thing. We do not predict this newspaper will please you, but because we like it.

If you are not sure you agree with that, you are welcome to all twenty pages of the newspaper. Send in your own design, and we will publish it all, none of that censorship around here.

Why are we being scolded you might ask. Let me explain.

Someone called Taylan Kalkan has written to say that he has brought the last three issues of Bizim Şehir News, but fails to give his address. I would like to believe that he forgot, but something tells me he omitted it deliberately in case we persecuted him. He has sent us four pages of printing and spelling errors (from a single issue) and accuses us of wasting our time complaining about one another.

First I have no intention of thanking our reader for buying the newspaper and writing the letter.

I do not think it is possible to form a reliable opinion about a publication which has been going for 45 issues after only seeing three of them. Personally, I would not have the audacity to express an opinion under those circumstances.

"Talk a lot but do no or anything" is a fashionable attitude in Turkey these days.

The writer of the letter knows that this is an amateur publication, so instead of complaining about the mistakes, why does he not just give them constructive criticism?

To celebrate we bring you a special fat issue. With your permission I will point out one thing. We do not predict this newspaper will please you, but because we like it.

If you are not sure you agree with that, you are welcome to all twenty pages of the newspaper. Send in your own design, and we will publish it all, none of that censorship around here.

Why are we being scolded you might ask. Let me explain.

Someone called Taylan Kalkan has written to say that he has brought the last three issues of Bizim Şehir News, but fails to give his address. I would like to believe that he forgot, but something tells me he omitted it deliberately in case we persecuted him. He has sent us four pages of printing and spelling errors (from a single issue) and accuses us of wasting our time complaining about one another.

First I have no intention of thanking our reader for buying the newspaper and writing the letter.

I do not think it is possible to form a reliable opinion about a publication which has been going for 45 issues after only seeing three of them. Personally, I would not have the audacity to express an opinion under those circumstances.

"Talk a lot but do no or anything" is a fashionable attitude in Turkey these days.

The writer of the letter knows that this is an amateur publication, so instead of complaining about the mistakes, why does he not just give them constructive criticism?

To celebrate we bring you a special fat issue. With your permission I will point out one thing. We do not predict this newspaper will please you, but because we like it.

If you are not sure you agree with that, you are welcome to all twenty pages of the newspaper. Send in your own design, and we will publish it all, none of that censorship around here.

Why are we being scolded you might ask. Let me explain.

Someone called Taylan Kalkan has written to say that he has brought the last three issues of Bizim Şehir News, but fails to give his address. I would like to believe that he forgot, but something tells me he omitted it deliberately in case we persecuted him. He has sent us four pages of printing and spelling errors (from a single issue) and accuses us of wasting our time complaining about one another.

First I have no intention of thanking our reader for buying the newspaper and writing the letter.

I do not think it is possible to form a reliable opinion about a publication which has been going for 45 issues after only seeing three of them. Personally, I would not have the audacity to express an opinion under those circumstances.

"Talk a lot but do no or anything" is a fashionable attitude in Turkey these days.

The writer of the letter knows that this is an amateur publication, so instead of complaining about the mistakes, why does he not just give them constructive criticism?

To celebrate we bring you a special fat issue. With your permission I will point out one thing. We do not predict this newspaper will please you, but because we like it.

If you are not sure you agree with that, you are welcome to all twenty pages of the newspaper. Send in your own design, and we will publish it all, none of that censorship around here.

Why are we being scolded you might ask. Let me explain.

Someone called Taylan Kalkan has written to say that he has brought the last three issues of Bizim Şehir News, but fails to give his address. I would like to believe that he forgot, but something tells me he omitted it deliberately in case we persecuted him. He has sent us four pages of printing and spelling errors (from a single issue) and accuses us of wasting our time complaining about one another.

First I have no intention of thanking our reader for buying the newspaper and writing the letter.

I do not think it is possible to form a reliable opinion about a publication which has been going for 45 issues after only seeing three of them. Personally, I would not have the audacity to express an opinion under those circumstances.

"Talk a lot but do no or anything" is a fashionable attitude in Turkey these days.

The writer of the letter knows that this is an amateur publication, so instead of complaining about the mistakes, why does he not just give them constructive criticism?

To celebrate we bring you a special fat issue. With your permission I will point out one thing. We do not predict this newspaper will please you, but because we like it.

If you are not sure you agree with that, you are welcome to all twenty pages of the newspaper. Send in your own design, and we will publish it all, none of that censorship around here.

Why are we being scolded you might ask. Let me explain.

Someone called Taylan Kalkan has written to say that he has brought the last three issues of Bizim Şehir News, but fails to give his address. I would like to believe that he forgot, but something tells me he omitted it deliberately in case we persecuted him. He has sent us four pages of printing and spelling errors (from a single issue) and accuses us of wasting our time complaining about one another.

First I have no intention of thanking our reader for buying the newspaper and writing the letter.

I do not think it is possible to form a reliable opinion about a publication which has been going for 45 issues after only seeing three of them. Personally, I would not have the audacity to express an opinion under those circumstances.

"Talk a lot but do no or anything" is a fashionable attitude in Turkey these days.

The writer of the letter knows that this is an amateur publication, so instead of complaining about the mistakes, why does he not just give them constructive criticism?

To celebrate we bring you a special fat issue. With your permission I will point out one thing. We do not predict this newspaper will please you, but because we like it.

If you are not sure you agree with that, you are welcome to all twenty pages of the newspaper. Send in your own design, and we will publish it all, none of that censorship around here.

Why are we being scolded you might ask. Let me explain.

Someone called Taylan Kalkan has written to say that he has brought the last three issues of Bizim Şehir News, but fails to give his address. I would like to believe that he forgot, but something tells me he omitted it deliberately in case we persecuted him. He has sent us four pages of printing and spelling errors (from a single issue) and accuses us of wasting our time complaining about one another.

First I have no intention of thanking our reader for buying the newspaper and writing the letter.

I do not think it is possible to form a reliable opinion about a publication which has been going for 45 issues after only seeing three of them. Personally, I would not have the audacity to express an opinion under those circumstances.

"Talk a lot but do no or anything" is a fashionable attitude in Turkey these days.

The writer of the letter knows that this is an amateur publication, so instead of complaining about the mistakes, why does he not just give them constructive criticism?

To celebrate we bring you a special fat issue. With your permission I will point out one thing. We do not predict this newspaper will please you, but because we like it.

If you are not sure you agree with that, you are welcome to all twenty pages of the newspaper. Send in your own design, and we will publish it all, none of that censorship around here.

Why are we being scolded you might ask. Let me explain.

Someone called Taylan Kalkan has written to say that he has brought the last three issues of Bizim Şehir News, but fails to give his address. I would like to believe that he forgot, but something tells me he omitted it deliberately in case we persecuted him. He has sent us four pages of printing and spelling errors (from a single issue) and accuses us of wasting our time complaining about one another.

First I have no intention of thanking our reader for buying the newspaper and writing the letter.

I do not think it is possible to form a reliable opinion about a publication which has been going for 45 issues after only seeing three of them. Personally, I would not have the audacity to express an opinion under those circumstances.

"Talk a lot but do no or anything" is a fashionable attitude in Turkey these days.

The writer of the letter knows that this is an amateur publication, so instead of complaining about the mistakes, why does he not just give them constructive criticism?

To celebrate we bring you a special fat issue. With your permission I will point out one thing. We do not predict this newspaper will please you, but because we like it.

If you are not sure you agree with that, you are welcome to all twenty pages of the newspaper. Send in your own design, and we will publish it all, none of that censorship around here.

Why are we being scolded you might ask. Let me explain.

Someone called Taylan Kalkan has written to say that he has brought the last three issues of Bizim Şehir News, but fails to give his address. I would like to believe that he forgot, but something tells me he omitted it deliberately in case we persecuted him. He has sent us four pages of printing and spelling errors (from a single issue) and accuses us of wasting our time complaining about one another.

First I have no intention of thanking our reader for buying the newspaper and writing the letter.

I do not think it is possible to form a reliable opinion about a publication which has been going for 45 issues after only seeing three of them. Personally, I would not have the audacity to express an opinion under those circumstances.

"Talk a lot but do no or anything" is a fashionable attitude in Turkey these days.

The writer of the letter knows that this is an amateur publication, so instead of complaining about the mistakes, why does he not just give them constructive criticism?

To celebrate we bring you a special fat issue. With your permission I will point out one thing. We do not predict this newspaper will please you, but because we like it.

If you are not sure you agree with that, you are welcome to all twenty pages of the newspaper. Send in your own design, and we will publish it all, none of that censorship around here.

Why are we being scolded you might ask. Let me explain.

Someone called Taylan Kalkan has written to say that he has brought the last three issues of Bizim Şehir News, but fails to give his address. I would like to believe that he forgot, but something tells me he omitted it deliberately in case we persecuted him. He has sent us four pages of printing and spelling errors (from a single issue) and accuses us of wasting our time complaining about one another.

First I have no intention of thanking our reader for buying the newspaper and writing the letter.

Boğaziçi'nin arkeolojik değerlerinden: YOROS KALESİ

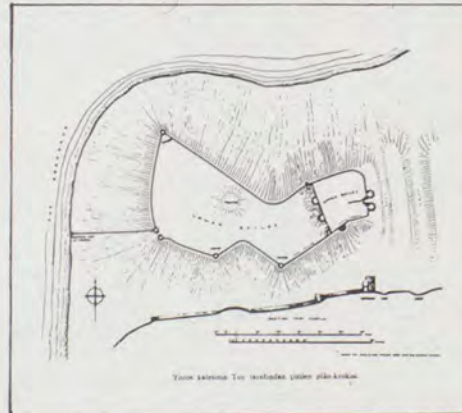
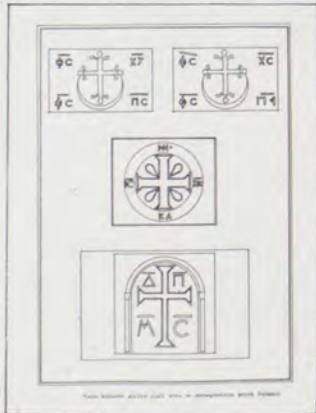
Prof. Dr. SEMAVİ EYİCE'nin "Bizans Devrinde Boğaziçi" adlı kitabından derlenmiştir.

Buğün Anadolu'ya geldiğinde da hakim hörgüç şeklinde bir tepenin üstünü kaplayan Yoros kalesinin bu adı Hiron'dan (=kutsal yer) aldığı söylenirse de, Zevs'in sıfatı olan Ourios'dan (=uygun rüzgarlar) aldığı da iddia edilir. Yoros kelimesinin doğrudan doğruya Oros'dan (=dağ) gelmiş olması da herhalde düşünülebilir ve belki de daha da doğrudur. Jason tarafından Boğazın Karadeniz'e açıldığı bu bölgede bir yerde, belki de kalenin bulunduğu tepede Oniki Tanrı adına yapılan mabedin bazı mimari parçaları evelce bulunmuştur. Bizans devri içinde yapılmış olmakla beraber, son Bizans devrinde XIV. yüzyıl içlerinde, 1348'den itibaren kısa bir süre için Cenovalıların eline geçmiş ve aynı yüzyılın sonlarında da, Boğaziçi'nin Anadolu yakasına tamamen hakim olan Osmanlılar tarafından alınarak tamir edildikten sonra hayli uzun süre kullanılmıştır. Nitekim Büyük Dünya coğrafyasını 18. yüzyıl sonları ile 19. yüzyıl başlarında yazan P.G. Incicayan, Yoros kalesi içinde 25 evlik bir Türk mahallesini bulunduğunu ve kalede muhafız olarak hâlâ bir dizdar idaresinde 20 kişilik bir müfrezinin barındığını yazmaktadır. Ayrıca burada "...surun biraz ötesindeki ormanlıkta, kalenin zaptı esnasında ölen askerlerin mezarları vardır ve burası halen şehitlik adını taşır" demek suretiyle ilgi çekici bir de bilgi verir. Böylece Yoros kalesinin Türkler tarafından fethinin bir çarpışma ile olduğunun hatırası çok uzun süre yaşadığı anlaşılır.

Çok etraflı ve ilmi şekilde incelenmesi gerekli bir eser olan Yoros Kalesinin, 14. yüzyıl sonlarında Türk idaresine geçmiş olduğunu kesinlikle biliyoruz. Yıldırım I. Beyazıt'a kara yoluyla Koca-İlinden H. 793 (=1319)'de kalabalık bir kuvvetle (Leşker-i az'ım) gelerek Yoros'a çıktığı buradan da Yahşi Bey'i göndererek Şile hisarını teslim aldığı Aşıkpaşazade yazmaktadır. Yıldırım Bayazıt bundan sonra Yoros'u bir üs olarak kullanarak Güzelcehisar denilen Anadolu hisarını yaptırmış ve İstanbul'u ele geçirmek için teşebbüslere girişmiştir. Mareşal Boucicaud'un 1399 yılında Karadeniz Boğazı

Çelebi Mehmed, kardeşi Musa Çelebi'ye karşı hareketi sırasında H. 816 (=1414)'den az önce, Trakya'ya geçmek için Gebze Karesi'ni göndererek Bizans İmparatoru'ndan yardım istemiş ve kendisi de Bursa'dan çıkarak Yoros'a gelmiş, burada konaklamış ve İmparatorun gönderdiği gemilere binerek gene buradan Rumeli'ye geçmiştir. 1391'den, en azından 1414'e kadar Tür idaresinde kalan Yoros kalesinin bundan sonra da Türklerin elinde bulunup bulunmadığını ise bilemiyoruz. Aşıkpaşazade'deki bu bilgi Batılı bir

zı girişinde yaptığı akın, Türkler elinde olan Yoros kalesine de karşı olmuş fakat bu akında Boucicaud Yoros kalesine hücumla cesaret edemeyerek, sadece kalenin eteğindeki köyü yakarak çekilmiştir. Yoros'un Ankara savaşından sonra da bir süre Türkler elinde kaldığı anlaşılmaktadır. Yıldırım Bayazıt'ın oğullarından

seyyah tarafından da doğrulanmaktadır. Timur'un yanına gitmek üzere Boğaziçi'nden bir yelkenli ile 1403'de geçen İspanyol elçisi Ruy Gonzales de Clavijo, bu kaleyi El Guirrol de la Turquía olarak adlandırır ve o sırada buranın bakımlı olduğunu ve içinde bir Türk garnizonunun bulunduğunu bildirir. Halbuki karşı ta-

raftaki kale harap ve terk edilmiş durumda idi. Kalenin eteğinde etrafında bir duvar olan bir kule bulunuyordu. Clavijo'a göre, buradan karşı kıyıda bir kuleye, Boğaziçi'ne girişi kontrol eden bir zincirin gerildiği yolunda bir söylenti vardı. Böylece buradan geçen gemilerden geçiş rüsumu alınıyordu.

Yoros kalesi herhalde İstanbul'un fethi sırasında, eğer önce el değiştirmiş ise, Cenova idaresinde olmalıdır. Bu İtalyan ticaret şehrinin İstanbul'un kuşatılması ve fethi sırasında Osmanlılara karşı bir tutum takip etmediği bilinir. Her ne olursa olsun, fetihden sonra Yoros kalesinde artık bir yabancı idare yoktu. Zaten kalenin Karadeniz Boğazı girişine hakim durumu da buna imkan bırakmıyordu. İmparatorluğun hemen her tarafındaki kıyı kalelerini tamir ettiren veya yeni olarak yaptıran II. Bayazıt (1481-1512) zamanında Yoros kalesi de tamir edilerek içine Yoros kalesi mescidi denilen bir ibadet yeri yapılmış, kale dizdarı Mehmed Ağa da bir haman inşa ettirmiştir. Böylece Yoros kalesi Türk devrinde de, 18. yüzyıl içerilerine kadar görevine devam etmiştir. Kalenin sahası içinde yaptığımız fazla etraflı olmayan inceleme-miz de bu hamam ve mescidin yerlerini gösterecek herhangi bir iz veya belirli bir alıntı bulamadık. Duvarlarının örgülerinde üç ayrı tek

nik ve dolasıyla üç ayrı devir görülen kalenin malzemesinde yer yer devşirme parçalar da görülür. Nitekim çifte kuleli esas girişin dışında ve sağ tarafta duvara gömülü 6. yüzyıl üslubunda bir Bizans korkuluk levhası parçası dikkati çeker. Geç bir devirde örülerek battal edilen esas girişin iki yanındaki haşmetli kulelerin cephelerinde mermer üzerine kapatma olarak birer yarım ay (hilal) içine, kollarının uçları tomurcuk biçiminde işlenmiş haçlar yapılmıştır. Her iki armalı taşın da dört köşesinde birer gerçek harf vardır. Bunların üstlerindeki yatay çizgiler, bunların birer kelimelerin kısaltması olduklarına işaret eder.

Doğudan batıya beş yüz metre kadar bir uzunlukta yayılan Yoros kalesi Karadeniz'e paralel olarak araziye yerleşmiştir. Kalenin genişliği 60-130 m. arasında değişmekte ve bu tahkimat, Boğaz tarafında olanı daha alçak iki tepenin üstünü kaplamaktadır. Kalenin en kuvvetli kesimi, yüksek tepenin, doğuya yani Anadolu'ya bakan tarafıdır. Bu da Yoros kalesinin Boğaz girişini kontrol etmekle görevli bir tahkimatıdır. Kalenin üzerindeki işaret ve harflerden anlaşıldığına göre burası bir Bizans yapısı olduğu kesindir. Antik çağa ve erken Bizans devrine ait bazı yapıların yerinde veya yakınında, onların malzemesinden faydalanılarak yapılan kale 13. yüzyıl sonlarında, en geç olarak 14. yüzyıl başlarında meydana getirilmiş olmalıdır. Ancak Pakhymeres'in 1305'de burasının Türkler tarafından feth edildiğini yazması ikinci ihtimali zayıflatmaktadır. Yoros kalesi 14. yüzyıl içinde bir kaç defa el değiştirmiş olmalıdır. Gabriel kale-

Kale burçlu manzarası olan apartmanlar

Tarihi Yoros Kalesi'nin toprağa gömülü burçları içine lojman tarzı apartmanlar inşa edilmiş. Bir önceki Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in Boğaziçi'ndeki ya yapılaşmayı kontrol ettiği dönemlerde de kendisine bu bölgenin gösterilmediği rivayetler arasında. Şimdiki Cumhurbaşkanıımız Turgut Özal ise sağlığında bu konuyla yakından ilgileniyormuş. Onun için bu tür tarihi alanlardaki yapılaşmanın nasıl önleneceği meselesini biz bilemiyoruz. Yalnızca belgelerini yayımlamakla yetiniriz. İşte Bizans'ın Yoros Kalesi işte günümüzün mimari ve korumacılık anlayışı, varın siz karar verin !

me kemeri ise bugün yıkılmış durumdadır. Yoros kalesi hakkındaki bu kısa notumuz şunu göstermektedir ki, bu önemli ve şimdiye kadar yeterli olarak incelenmemiş eski eserin iyi ve doğru bir rölyevesine ihtiyaç vardır. Aynı zamanda etraflı bir araştırması ile de tarihçesi aydınlığa çıkarılmalıdır. Kalenin üzerindeki işaret ve harflerden anlaşıldığına göre burası bir Bizans yapısı olduğu kesindir. Antik çağa ve erken Bizans devrine ait bazı yapıların yerinde veya yakınında, onların malzemesinden faydalanılarak yapılan kale 13. yüzyıl sonlarında, en geç olarak 14. yüzyıl başlarında meydana getirilmiş olmalıdır. Ancak Pakhymeres'in 1305'de burasının Türkler tarafından feth edildiğini yazması ikinci ihtimali zayıflatmaktadır. Yoros kalesi 14. yüzyıl içinde bir kaç defa el değiştirmiş olmalıdır. Gabriel kale-

nin 1350'e doğru Cenovalılara geçtiğini yazmaktadır. Fakat bu sadece bir tahmindir. Bu hususta belki Genova arşivinde bir belge bulunabilir. Şimdiki halde kesin bir söyleyemeyiz. Bugün ortada olmayan ancak 1831'de Sauli tarafından bir kopyası elde edilen, tarih kısmı noksan kitabe, kalenin bir süre Cenovalılar elinde olduğunu göstermektedir. İspanyol elçisi Clavijo ise 1403'de Boğazdan geçerken kale bakımlı bir halde ve içinde bir türk garnizonu barındırmaktadır. Acaba kale bu tarihten sonra mı Cenovalılara geçmiş? Bu durum mümkündür. Nitekim Timur istilası sırasında Amasra kalesi de el değiştirmiştir. Aşıkpaşazade'deki kayıtlar da kalenin kesinlikle 1391-1441 arasında Türkler elinde olduğunu göstermektedir. Günün politikası gereği olarak ve bazı tavizler karşılığı kalenin 15. yüzyıl ilk yarısı iç-

lerinde Cenevizlilere bırakılmış olması da ihtimal dışı değildir. Belki de Yoros kalesi sadece XV. yüzyılda Cenova hakimiyetine geçmiş olabilir. Burası Türk devri boyunca bakım görenek görevini sürdürmüştür. Eremya Çelebi'den öğrenildiğine göre kale, 18. yüzyıl sonrasında bile hala kullanılmakta idi. Şüphesiz kalenin içinde arkeolojik bir araştırma yapılabilecek olsa tarihini aydınlatacak pek çok buluntu elde edilecektir. Ayrıca bölme duvarı burcu üstündeki tuğla kitabesinin çözülmesi kalenin Bizans devrindeki tarihini, diğer taraftan büyük kapı üstünde olan ve bugün kayıp Vincenzo Lercari adına Cenova kitabesinin bulunması veya Vincenzo Lercari'nin görevde bulunduğu yılların bulunması, kalenin Cenova hakimiyeti tarihçesini aydınlığa çıkaracaktır.

BÜYÜK ZEHİR

TURİSTE YARDIMCI OLALIM.” Afişleri ile başlatılan kampanya bu kez de “güzel ve temiz bir İstanbul görmek için elele...” afişleri ile devam ediyor. Görsel sanat değeri olarak gayet kötü yapılmış ve insanlara zevksizlik aşılayan bu afişlerle kampanyalara sürdüren belediyeye İstanbullular yeni bir ad taktilar:

“İSTANBUL BÜYÜK ZEHİR BELEDİYESİ”

Bu ismi hak edişin nedenleri ise şöyle sıralanıyor:

Hastahane çöpleri ayn toplanmıyor, bu çöpler bizi zehirliyor!

Derelelere karışan lağım suları çevre sağlığını tehdit ediyor bizi zehirliyor!

Çeşitli ilçe belediyelerinin mali sorunlarından ötürü çöpler zamanında toplanmıyor ve biriken çöplerden yayılan gazlar ve çevreye yayılan kirlilik bizi zehirliyor!

Hava kirliliğine çözümler olarak getirilen doğal gaz pahalı herkese ulaştırılmıyor, yaygınlaşması ve kullanılması zorunlu hale getirilmiyor ve hava kirliliği bizi zehirliyor!

Yollardaki araçların, belediye otobüsleri ve resmi araçlar dahil olmak üzere egzoz kontrolleri yapılmıyor ve bu gazlar bizi zehirliyor!

Zevksiz, sanat değeri olmayan, göze hoş gözükmeyen afişlere dünyanın parası harcanıyor ve sanatsal duygularımız bu yolla zehirleniyor!

vs. vs. vs.

Resim altları:

Belediyenin elektrik direklerine astığı zevksiz afişlerin sonuncusu

Derelelere karışan lağım suları aleni pislik saçıyor.

BEDENSEL ÖZÜRLÜLER

yer alan haberlerde Bedensel Engelliler Dayanışma Derneği Başkanı Kemal Demiral’ın bu insanlara bir müjde niteliğindeki haberi yer aldı. Haberde ihtiyaç sahiplerinin gerekli belgeleri derneğe getirdikleri takdirde sandalyelerini alabilecekleri belirtiliyordu. Ancak gazetemiz muhabirlerinin yaptıkları araştırmalarda bu sandalyelerle günlük gereksinmelerini evleri dışında özürülülerin sağlayamayacaklarını ortaya koydu, çünkü Bağdat caddesindeki birkaç gösteriş kaldırmı dışında özürülülerin durumu düşünülererek yapılmış hiçbir çalışma yok İstanbul’da. İstanbul’da özürülülerin yardımcıları olarak ulaşımına katılabilmeleri, evleri çevresinde alış-verişlerini yapabilmeleri tamamen olanaksız.

FENERBAHÇE’DEKİ PİRAMİD.....

diymiyorsa, bu düşündürücüdür. Sadece “yıkılım” demesi kolaydır. Mimarlar Odası üzerine düşeni yaptı, inşaatın yasal olmadığını belgeleriyle ortaya koydu. Belediye ise daha sonra hizmete açtı ve şimdi yasal değil, yıkılım deniyor. Bu durumdaki kullanılab, oraya bir yapıya cezayı pekala halk kendisi verebilir. Nihayet arasan bir alış-veriş merkezidir. Halkımız oraya hiç gitmeyebilir. İşlevsiz bir yapının da kapısına kilit ver- rular, daha sonra da kapalı olduğu hatırlanarak yıkılabilir. Ama durum farklıdır. Halkımız gerek mimarı açıdan gerekse sosyal açıdan binayı beğenmektedir. Fenerbahçe’nin bu tip bir alış-veriş merkezine gereksinimi olduğu anlaşılmaktadır. Eski- den iki tane büfe, bir adet kahve yaz kıış, soğukta ve sıcakta gelenleri ağırırken, bugün her türlü yiyecek, giyim eğlence vb., ayrıca sinema bu binada bulunmaktadır. Bahçe ise Turing tarafından işletilmekte, daha çok bahar ve yaz aylarında hizmet vermektedir. Ayrıca Piramid’in mimarisi kötü değildir. Çevreye uyumlu, günümüz mimarisini yansıtmaktadır. Yanın- daki çirkin kamp binaları gözümüze daha kötü gözükmektedir. Kapısında police man beklemesi, yabancı isimli mağazalar salt buranın değil, belki ülkemizin sorunudur. Bunları halka sene- lerdir farketirmeden kabul ettirenler düşünsün. Bu tip Ameri- kan özentilikleri, sadece burada değil, yaşamımızın her bölümünde, her aşamasında karşımıza çıkmaktadır. Dinlediği- miz müzikten, televizyonda serrettiğimiz filmlere kadar...

Bu iş biraz, özel radyo meselesine benziyor. Baştan kuru- laşları yasal değil, fakat bazı insanlar politik güç kullanarak bu işi başlatıyorlar. Halk dinlemeye alıştınıyor, iyi de oluyor. Se- nelerdir sansür, denetim kurulu, var olan iktidara yakınlık gibi ölçütlerle sevilen sanatçıları dinleyemeyen halk, bu işi benim- siyor.Sonra gelen yönetim ise, önce hoşgörülü davranıyor, sonra yasal değil diyip kapatıyor. Halk işyan ediyor, yapılan iş hukuka ve yasalara tamamen uygun ama halka ters. Bence, yıkılım demek en fazla temel üstü aşamasında

mümkündür, hizmete açılmış, alışılmış, beğenilmiş ve belli ge- reksinimlere fazlasıyla yanıt vermiş bir bina yıkılmamalıdır. rek yapılmış hiçbir çalışma yok İstanbul’da. İstanbul’da özürülülerin yardımcıları olarak ulaşım katılabilmeleri, evleri çevresinde alış-verişlerini yapabilmeleri tamamen olanaksız.

MEKTUP DEVAM

nu” büyük harf ile başlamalıydı. 8. satırda “tamamiyle” ya “tamamı ile” ya da “tamamıyla” diye yazılmalıydı. 3. sütun sondan 3. satırda “avan proje” bitişik yazılmalıydı.

Boğaz Demiryolu Tüneli Geçisi yazısı; 2. satırda “impara- torluğunun” “İmparatorluğu”nun” şeklinde olmalıydı. 3. satırda “önemi” değil, “öneme”dir. 11. satırda “ticari” büyük harfle yazılmalıydı. 13. satırda “asya”da büyük harfle yazılmalıydı. 15. satırda “nüfusu”, “nüfusu” olmalıydı 18. satırda “67.7” değil “7.67”dir.

Sayılarla Tüp Geçiş yazısı: 2.sütun sonda 4.satırda “Avan poje” “AVanproje” olacaktır. Yazının 19. sayfadaki devamın- da; 17. satırda “1-15” “1-1.5” olacaktır. 42. satırda “istas yo- nunda” bitişik olmalıydı.

Sayfa Bahriye.

Sayın Jak Deleon’un yazısı: 13. satırda “ahmet” büyük harfle başlamalıydı.

Sayın Selam Gamlibel’in yazısı: 1. sütun 15. satırda “İstan- bul”daki” kelimesinde büyük harf kullanılmalı. 10. satırda “İs- tanbulumuz”un” şekli “İstanbul”umuzun” olmalıydı. 25. satır- da “pojeyle”, “projeyle” olmalıydı. Son satırda “kalmatta” “kalmakta” olmalıydı. 24. satırda “işleve yaratılması” yerine “işleve getirilmesi-ya da bürünmesi” daha doğrudur. 30. satırda “eşleve” “işlevle” olmalıydı. Yazının 18. sayfadaki de- vamında; ilk satırda “sultanahnet”, “Sultanahmet” olmalıydı.

Sayfa Üçök.

The Guide İstanbul’dan Seçmeler: 1. sütun 17. satırda “sal- ır” değil “sazlı” olacık. 25. satırda “çoluk-çocuk”un arasında- kı çizgi imine gerek yok. 41. satırda “dekoru”ndan sonra virgül gereksiz. 43. satırda “İstanbul Festival” değil “İstanbul Festi- vali” olmalıydı.

Sayfa Anter

Sayın İlker Sanel’in yazısı: 1.sütun 2. satırda “ben”, “be- nim” olmalıydı. 7. satırda “sürünme” küçük harfle başlamalıydı. 20. satırda “macdonald” değil “Mc Donald’s”. 53. satırda “sıklık” değil “sıklık”. 54. satırda bir “burda” yeterliydi. 66. satırda “çabılıyor”dan sonra kesme imi olmamalıydı. 2. sütun 7. satırda “mumcu” büyük harfle başlar. 11. satırda vapurdan olacak; “varupundan” değil! 3. sütun 10 satırda “ne” “Ne” ol- malıydı. 17. satırda “birirlerine”, “birbirlerine” olmalıydı. 4. sütun 6. satırda “zaman”dan sonra, 12. satırda “yaptığında”dan sonra virgül kullanılmıyordu. 14. satırda “dolmuş” büyük harfle başlar. 23. satırda engeller yenilmek için değil, geçmek ya da aşılmak içindir.

Sayfa Hiram.

Sayın Cahit Kayra’nın yazısı: 16. satırda anlamsız bir “bu kadar”. 25. satırda “ahend eylemek” ne demekse? 70 satırda “Yavuz”ın” değil “Yavuz’un” olacak. 79. satırda “kaygıların” olacak.

Sayın Nurettin İğci’nin yazısı: 2. sütun 4.satırda “fazla” büyük harfle başlamalıydı.

Sayfa Abbas.

Sayın Cüneyt Ayrıl’ın yazısı: 1. sütun 7. satırda “oynan” değil “oynanan”. 16. satırda “kayif”, “keyif” ve “çıkaramaya- cağıımız”, “çıkamayaçağıımız” olacaktır. 2. sütun 8. satırda “çok” gereksiz.

Sayın Vüs’at O. Bener’in yazısı: 1. sütun 21. satırda “Çift” küçük harfle, 24. satırda ise “o” büyük harfle yazılmalıydı.

AIDS SAVAŞIM DEREĞİ

eski Başkonsolosu olduğu bildirilen AIDS hastası ile ilgili haberde hastanınkonuşmaya ve hastalığa nasıl yakalandığını açıklamaya zorlanmasını kıınayan bir açıklama yapmıştır Basın toplantısında özette şü görüşlere yer verilmiştir:

–Ağır şekilde hasta olan ve bitkin bir durumda bulunan bir insanı görüntülemek ve konuşmaya zorlayarak özel hayatını il- glendiren sorularla taciz etmek öncelikle insanlığa, ahlaka, vicdana ve törelere aykırıdır. Ayrıca özel hayatın gizliliği ve dokunulmazlığı TC Anayasası’nın 20. maddesi ve İnsan Hak- ları Evrensel Bildirgesi’nin 12. maddesi ile evgence altına alınmıştır.

–İnterSTAR Televizyonu yöneticileri bu haberi ekrana ge- tirdikleri için ayrıca kınanmalıdır.

–Televizyon çekimine izin’veren hastane sorumluları hak- kında meslek itibarını zedeleyici bir duruma meydan verdikleri için soruşturma açılmalıdır.

–Televizyonun vazifelerinden biri toplumu eğitmektir.

AIDS ile ilgili eğitici programlar yapılmalı, AIDS hastasının diğer hastalardan farklı muameleye tabii tutulmaması gerektiği ve aynı düzeyde şevkat ve ihtimama ihtiyacı olduğu vurgulan- malıdır..

KÜTÜPHANE HAFTASI KUTLANDI

yer alan haberlere göre bakanlığın ilanlarında kütüphane- lerde var olduğu söylenen kitaplar da bulunamıyor.

Gazetemiz için bir söyleşi yapmak üzere defalarca aramış olduğumuz ancak bir türlü kabul edilemediğimiz İstanbul Vali- lisi Hayri Kozakçıoğlu’na hafta nedeni ile Beyazıt İl Kütüphane- si’nde düzenlenen törende bir konuşma yaptı ve gençlerin günümüzde kitaba yeterli önemi vermediklerinden yakınp fa- turayı görsel medyaya çıkardı. Bir ailenin geliri ile kitap fiyat- ları arasındaki ilişkiyi unutarak konuşmasını hazırladığını düşündüğümüz Vali Kozakçıoğlu’na İstanbul’daki kitapçıların teker teker kapanmakta olduklarını, bir çoğunun da kırtasiye ve oyuncak satarak geçinmek zorunda kaldıklarını, sergilerde kitap satanların her an tehlikeli saldırılarla karşı karşıya olduk- larını anımsatmakta yarar umuyoruz.

ÜSTÜN ZEKALILAR

tarafından açıldı. Yaklaşık 400 resim, heykel ve benzeri ürünün sergilendiği karma sergideki fiyatlar ikiyüzbin lira ile bir milyon lira arasında değişiyor.

Üstün zekalı çocukların yetiştirilebilmeleri için gerekli

paranın toplanmasında güçlük çekildiğini belirten yetkililer, bu yeteneklerin hayata geçirilebilinmesi için yardım edilmesi gerektiğini vurguladılar ve yardım etmek isteyenler Yapı Kredi Bankası 56135–7 hesap numaralı ile T. İş Bankası 329770 numaralı hesabı bildirdiler. Yeni Ufuklar Koleji’nin müdürü muhabirimize sergiden ve bağışlardan toplanacak olan paraların maddi durumu iyi olmayan üstün zekalı çocukların eğitimi için kullanılacağını söyledi.

İSTANBUL’UN SU POMPALARI

Öte yandan İSKİ’nin evlerde kullanılan çeşme suyu için göndermekte olduğu faturalardan herkes şikayetçi olmaya baş- ladı ve “İSKİ, suyun reklamını yapacağına, sağa sola dünyanın parasını akıtacağına İstanbul’luya ucuz su temin etsin” diye yakınmalar başladı. Dr. Sözen’in bu sorunlara bir çözüm bul- ması bekleniyor.

İSTANBUL’UN ÇILDIRTAN TELEFON FATURALARI

. İşin garip tarafı PTT’nin Kadıköy yakasındaki 243 42 10 nolu müracaat telefon adeta bir duvar.

Kısaca PTT fatura göndermiyor. Telefonunuzun son ödeme tarihini öğrenmek istiyorsunuz öğrenmiyorsunuz! Sonra PTT’ye gidiyor faturanızı çıkartıyorsunuz. Bir de bakıyorsanız ki faturanızın son ödeme tarihi geçmiş. Bunun üzerine %10 gecikme bedeli ödüyorsunuz! PTT bedeni bu yolla her ay bir nev’i haraç alıyor. Hem de 2000’e yedi kula. Üstelik bürolarımız olimpiyatları İstanbul’da düzenlemeyi düşünüren... Gelmeyen faturalarınıza mı? Kesilen telefonları- nıza mı yanarsınız!

AYIN KİTAPLARI

GRAVÜR VE SEYAHATNAMELERDE İSTANBUL (18. Yüzyıl sonu ve 19. Yüzyıl)

Necla Arsan’ın bu çalışmasını inceleyenler özellikle bazı sayfalardaki flu baskılara pek üzüldüm doğrusu, böyle zor ve pahalı bir çalışmada daha çok özen gösterilmesi gerektiğine inanıyorum, hele hele H. Yavuz’un titizliğini bildiğim için nasıl olmuş da olmuş diye düşündüm ve buldum, kitabın yapım aşaronu Profil Yayıncılık, biliyorsunuz Profil’in sahibi halihaızırda Erdal İnönü’nün özel kalem müdürlüğü görevini yapıyor, tabii bir koltukta iki karpuz, Erdal İnönü’flu olacak değil ya kitap olmaz.. 269 sayfalık bu eser de İstanbul sevdalıları için önemli bir kaynak.

Bu tür yazılarımızda hep anımsatıyoruz, yine aynı şeyi tekrarlayalım, yazmakla kağıtlar aşınıyor, bakarsınız bir gün yaparlar. İstanbul’un mezarlıklarının bir kroki- plan çalışması da kültür işleri dairesinin sorumluluğunda olması gereken işlerdendir, çünkü hangi ünlümüz hangi mezarlığın neresinde yatıyor bilmiyoruz, mezarlık girişlerinde bu türden planların verilebilir hale gelmesi İstanbul gibi bir metropolün kültür yaşamına ciddi bir katkıdır diye düşünüyoruz. Yapılan olumlu işleri alkışlamayı, olumsuzlukları yermeyi, yapılmayanları da bıkmadan anımsatmayı sürdüreceğimize inanın.

SOSYAL DEMOKRATLARIN DA ORTAK OLDUĞU HÜKÜMET RADYOLARI KAPATTI

ortak olduğunu belgelemiş oldu.

BİZİM ŞEHİR HABERLERİ GAZETESİ YAZILI – SÖZLÜ – GÖRSEL YAYIN ORGANLARI ÜZERİN- DE KURULAN HER TÜRÜLÜ BASKIYA SANSÜRE ŞİDDETLE KARŞIDIR VE RADYOLARIN KAPA- TILMASI EYLEMİNİ DE ŞİDDETLE KINAMAKTA- DIR.

Radyolar, televizyonlar yayına başladıkları günde de meriyette olan yasalara eğer uygulanmışsa aradan bunca zaman geçtikten sonra uygulamaya kalkışmak saçma ve ne yaptığını bilmez bir durumdur ve her zaman üzerinde durduğumuz organizasyon bozukluğunun açık- seçik bir ifadesidir.

Sayın Fikri Sağlar, Kültür Bakanı İstanbul, 1 Nisan 1993 Radyolara konulan yayın engelini şiddetle kınıyoruz. Şahsınızda, TC Hükümeti’ne, demokrasiye alışmanın ve demokrat olmanın zor, mesai isteyen ve kültürle bağ- lanlılı bir iş olduğunu anımsatmakta yarar umuyoruz. Yazılı, sözlü ve görsel basına uygulanan baskı ve sansürler demokrasi rejiminin işi değildir. Saygılarımla Bizim Şehir Haberleri Gazetesi adına Cüneyt Ayrıl

Sayın Gökberk Ergenekon, Devlet Bakanı İstanbul, 1 Nisan 1993 Radyolara konulan yayın engelini şiddetle kınıyoruz. Şahsınızda, TC Hükümeti’ne, demokrasiye alışmanın ve demokrat olmanın zor, mesai isteyen ve kültürle bağ- lanlılı bir iş olduğunu anımsatmakta yarar umuyoruz. Yazılı, sözlü ve görsel basına uygulanan baskı ve sansürler demokrasi rejiminin işi değildir. Saygılarımla Bizim Şehir Haberleri Gazetesi adına Cüneyt Ayrıl

Olay filmin olaylı galası

sanatçı uzun uzun alkışlandı. Filmin gösterimi sırasında iki kere kare atlaması v ekesinti oldu. Seslendirme o denli kötüydü ki bir çok di- yalog duyulamadı. Filim İstanbul sinemalarında gösterime girdi.

Emil Galip Sandalcı için:

Daimâ akıntıya kürek çeker Sandalcı... diye takıldığımı anımsıyorum. Evet, ama bilmiyorum ki, o, akıntıya kürek çekmeye yazgılı bir Sandalcı- dır! Bizi, güneşli ve esenlikli limanlara götürmeye hazır bir Sandalcı! Ve, hiç kimse binmese de sandalına; deniz fenerleri karartılmış, sis çanları susmuş olsa da, fırtınaya pupayelken giren bir sandalcı!... Ama Emil Galip buydu işte: Aşklarda da öyleydi, ya- zarlıkta da– ve elbette, dostluklarında da!... Bir yalvaçtı Emil Galip Sandalcı, gecikmiş bir yalvaç! Kitabı, öfke- siydi... Bıçak gibi...

BERLİN’DEKİ İSTANBUL’DA BİZİMKİLERİN FOTOĞRAFLARINA BAKARKEN

Uçaklar gecikse de, kalkacak. Bavullara yazmayı unutmada adını, adresini. Bulutları yaracak uçak; oturma hakkını aldı mı, korkma kork, yan buralı sayılırsın. Az biraz değıştin ne de olsa; pasaportundan belli değil mi? Artık polise sık sık gidip gelmiyorsun, değil mi?

Yeni işyerleri, yeni yaşam biçimleri, değil mi? Bu iş- leri de öğreniriz korkmayın! Bu aletlere de alışır elleri- miş kadın demeden, erkek demeden. Bu çöpleri de kal- dırınız şimdi, tertemiz olur ortalık. Bu yapıların harcına da damladı alınterimiz. Bu yapıları yaparken ağrıdı beli- mimiz, sırtımız. Ubahnlar geçer, kovboylar sigara reklam- larını çok sever. Bu pislikleri kaldırmaktır görevimiz. Buradan da çıkılır bir yerlere, biz çıkamayız temizleme- den.

Bu dükkân benim. Mallar sizin. Memleketten geldi hepsi. Aştığımız, sevdiğiniz, her gün yediğiniz şeyler getirttim, taze hepsi. Dertli gönlüm yolunuzu gözler. Et-

DÜNYA ÇİNGENELERİ

İznik havalisinden sökün eder. Bunlarda, İçeren- köy’ü Mezarlığı’nın yayına, Merdivenköy’ü bayırlarına, Uzunçayır’a konarlar...”

İstanbul Çingeneleri

Hiç kuşkusuz İstanbul’un kentsel yerleşim planında Çingene mahalleleri bugün parmakla sayılacak kadar az- dır. Öyle ki bugün bile varlıklarını sürdüren Çingeneler- rin belli başlı yerleşim yerleri üçü beşi geçmez. Kasım- paşa, Hacıhüsrev, Cankurtaran, Şadırvan, Topkapı, Su- lukule gibi tarihe malolmuş yerler, eski geleneklerin sürdürüldüğü bölgelerdir. Eski İstanbul’da şehre gidip yerleşmiş çingeneler için ise O. Ergin şöyle yazar;

“Çingenelerinde İstanbul’un fethinden sonra bu şehre geldiklerini ve ilkin Galata surlarının dışında Kasımpa- şa’da “Çürüklük denilen yerde- iskan edildiklerini, daha sonra gelenlerin ise kısmen Ayvansaray’da kısmen de Sulukule’de, Sultan mahallesinde Üsküdar’da Selam- sız’da topluluk olarak yerleşmiş olduklarını bugün bile görebiliyoruz. (1959)

İstanbullu çingeneler hakkında en eski bilgileri belki de Eremya Çelebi Kömürçüyan’ın “XVII. Asırda İstan- bul” kitabında bulabiliriz. Yirmüçüncü kapı Topkapı’dır. Buraya alamet olarak toplar konulmuştur. Bu kapının iç ve dış taraflarında Er- meni “poşa”lar (Çingeneler) oturur. Erkekler elek yapar- lar kadınlar da bunları satmak için sokak sokak gezerler. Yüzleri açık olarak gezen bu hayasız kadınların erkekle- rinden çoğu Müslüman olmuştur... Edime’ye gidip gelen bağırıp, çağırın, küfürbaz, yük taşıyan, kiracı Ermeni katırcı’lar burada otururlar. Sağımız da, uzakta büyük Davudpaşa Konağı vardır. Konak çok güzel bir yerdir. Padişah harem halkı ile oraya eğlenmeğe gider. sağ ve sol taraflarda, yani cenup ve şimal istikametlerinde bir çok köy vardır. Rum çingenelerle meskun Litros’da buradadır.

Ermeni Poşa’lar (Çingeneler)

Bu çingenelerin kadınları hanende olup, evlere girer- ler ve sokak ortasında şarkı söylerler. Bunlar meyhane- lere giderek, başı sevdalıları için galgı çalarlar ve raks ederler ve öğrendikleri yeni şarkıları ve masalları okur- lar;

Tarlabaşı: Beyoğlu’nun Arka Kapısı

Aksoy’un objektifinde geçmişini arıyor Tarlabaşı şimdi... Omuz omuza vermişler. Kimin kemikleri kurumuş elinde bir baston, kiminin saçlarında yılların kar beya- zı... Suretlerinde anlamı okunamayan bir hüznün... Tenle- rinin rengi, bütün renklerini silip süpürmüş yaşadıkları anların, anılarının... Kiminin omuzunda bir kuş, yalnızlı- ğın kuşu... Kimi rüzgara düşürmüş sesini, alının gölge- sini geçmiş günlerinin hatırasına... Yadına gelir miydi gelecek günlerinin kapısının kapanması?

Kapının birini açıyorum. Ardında Emin Muti’nin şimdi unuttuğum yüzü. Birinde Madam’ın yüzü. “Tarla- başı’nda akşam ateşinin közüne gömün beni ölürsem” der gibi duruyor günün aynasında.

Birinin ardında değil, ön yüzünde Beyoğlu geceleri- nin kraliçesi. Sabaha karşı Tarlabaşı’nı yalnızca ve yal- nızca uyumak için mekan tutan. Ne gereği var adını öğ- renmeye. “Papaty’a” da olabilir, “Seher Yıldızı”da... Ama kapılar bir kez kapanmaya görsün. Şimdi ne o “yıldız”ın kalçalarının ısıltısıyla hayat bulan pavyonlar, gece kulüpleri kaldı, ne onun gibi kadınlar... Zaman, ka- pısını yokluğa kilitlese de kirpiklerinin rimeli, kaşlarının sürmesi, nice erkeğin yürek yangını kalçalarının ısıltısı bütün tazeliğiyle yaşıyor şakaklarına kır düşmüş kapıla- rın dehşizinde...

Bedeni ölümün acı baldranını nice yudumlamış olsa da yaşıyor çünkü Tarlabaşı kapılarının fotoğrafisi kendi gökyüzünün kendi yıldızı olarak... Kapılar oldukça yaşı- yacak da...

Şair, bakalım sen ne zaman bulacaksın hayatının arka kapısını?

Tarlabaşı’ndan geriye şimdi nice anıların arka kapısı kaldı. Şair, bakalım ne zaman bulacaksın hayatın arka kapısını?

BİZİM ŞEHİR

HABERLERİ

DÜNYA ÇİNGENELERİ

kovuşturmalara uğradıklarını ve sonunda III. Murat döneminde Subaşı olan Bali Çavuş'a verilen bir fetva ile bu seferde ata binmelerini yasak edildiğini aşağıdaki hükümden öğreniyoruz;

"İstanbul Kadısı'na ve Rumeli'ndeki vaki olan Kadılara ve Dergahı Muallam (Padışah Sarayı Çavuşlarından) Çingane tayifesine subaşı olan Bali Çavuş'a hüküm ki, bundan akdem (daha önce) çingane eyledikleri ilam olunmağın ol babda tayife-i mezbur (adı geçen) minbaad (bundan sonra) ata binmiye ve kısrak beslemeye. Lazım geldikten eşeğe ve arabaya bineler deyu her birinüzü hüküm hümayumun ırsal olunmuştur.

Hala giru ol emri şerifime muhalif tayife-i mezbur e ata binüb ve kısrak besleyüb fesad ve şenaa eyledükleri ilam olunmağın imdi ol emri şerife kemakâm mukarredir. (bilinmiştir).

Buyurdum ki vusul buldukda tayife-i mezbur e minbaad (bundan sonra) emri şerife muhalefetden ziyade hazer ideler. (sakınalar).

Şöyle ki minbaad (bundan sonra) emri şerife muhalif tayife-i mezbur e ata ve yunda bindükleri mesmü (işitilmiş) -şerifim ol. Sonra siyaset olunurlar. Ana göre tenbih ve ilan eyliyesin. (Fi 7 Cemaziyelvel Hicri 993) 1585.

İSTANBUL'UN SORUNLARI

İstanbul'un sorunlarını belirleyip, çözüm önerilerini ortaya koymak amacıyla TBMM Genel Kurulu tarafından oluşturulan komisyon, yaptığı incelemeler sonucunda ilk raporunu hazırladı.

6'sı İstanbul Milletvekili olmak üzere 12 milletvekilinden oluşan komisyonun raporuna göre; en önemli sorunların başında, hava ve su kirliliği, trafik, aşırı göç, hızlı gelişme ve yönetim şekli geliyor.

Komisyonun Meclis'e sunduğu çözüm önerilerinden bazıları şöyle

İl Genel Meclisi'yle, Belediye Meclisi birleştirilerek, idari kararları alacak, Şehir Meclisi kurulmalı.

İstanbul'a su sağlamaçak havzaların çevresinde yoğun ve yasalara aykırı yapılaşma var. bu kaçak yapılaşma önlenmeli.

Gecekondulaşmayı önlemek için, kaçak inşaat yapanlara 6 aydan 3 yıla kadar hapis cezası verilmeli, hapis cezaları paraya çevrilmemeli.

Ulaşım sorununun çözümü için, şehrin ana trafik planı çıkarılmalı.

Trafik yönetimi belediyeye devredilmeli.

Otomotiv sanayisine, üretilen her otomobil için katma değer vergisi konmalı, buradan sağlanacak kaynak, yol yapımında harcanmak üzere belediyenin kullanımına verilmeli.

YAPİ=136 MART '93

BÜROKRASİNİN LABİRENTLERİNDE

Değışeceği yolunda umut besleyenler, sonra düş kırıklığına uğradılar genellikle. Düş kırıklığına uğramayanlar ise uyum sağladılar bürokrasiye.

Tüm bunları neden yazıyorum. Elinizdeki bu gazetede başladığında gizli güçlerin hüsnına uğradı. Beş yıl oluyor... Bürokrasinin gizli köşelerinde bulunan bir takım kşukcu kâfalar hareket e geçti. Kimi yayın organlarının jurnalcilikleri de eklenince bunlara, ortaya üstün bir bürokrasi örneği çıktı. Bürokrasi aylak aylak oturacak değildi ya. Kendilerini bir iş bulmalnda da gerekiyordu yaşamını sürdürebilmek için.

Sonunda suç duyuruları, davalar, duruşmalar, yazışmalar, uyarılar, basıklar...

Böylece kâhraman ve yurtsever olduğunu iddia eden bürokrasi "kostantiniye" sözcüğüne karşı açtığı savaşçı kazandı. Gazetenin adı "Bizim Şehir" oldu. Ama Kostantiniyye'den de cayıldımlı. Üzüyları boyunca bu ülkenin paraları üzerinde yer almış, tarihlerde ve kayıtlarad geçmiş bir yer adını anmaktan daha doğal ne olabilir?

Böylece beş yıl öncesi başladığımız noktaya dönüyoruz. "Kostantiniye Haberleri" gazetesi yayınlandı diye ne bu ülke battı ne de bu kenti yitirdi. Ama birtakım insanlar, bürokratik kafanın bilinçaltında yatan zihniyet, bu kenti yok etmek, yozlaştırmak ve oturmaz hale getirmek için elinden gelen olanlağı kullanyor

SEMİTTEN SEMTE İSTANBUL

Taner Vidinlilgi

Doğancılar, Şemsi Paşa, Ayazma, Salacak, Harem, Haydarpaşa, Bülbüdere, Sultanpete, Bağlarbaşı ve Altunizade İsmaili Zihüti Paşa'ın Camisi ile tanınan Altunizade'dir.

Beldeilerin hafızası olmasa da üstündekilerin daima yakın kâlan hafızaları, dünü bugüne yansıtan altın aynalara benzerler...

BALIKÇILIĞIMIZ: İSTANBUL'DA BİR ARAŞTIRMA*

, balıkçılığın bir baba mesleği olduğudur. Ankete yanıt veren 42 reisten yalnızca 6'sı orta öğretime gitmiştir. Aralarında lise mezunu yoktur. Yaşlar 27 ile 71 arasında değışen reislerin %57'si 48 yaşın üzerindedir. Reislerin %41'inin ailesi 5-9 kişi arasındadır. Eşler arasında çalışan yoktur. Reislerin %93'ü kendi evlerinde oturmaktadır, ancak bunların çok azı varlıklıdır. Çoğu sezon başında borç veya kredi almakta, teknelerinin bakım, onarım, yakıt ve personel masraflarını bu borç veya kredilerden karşılamaktadır. Sezon sonunda ellerinde kalan para bir sonraki sezona yatırım

yapmak için genellikle yeterli olmamaktadır. 42 reisten 32'sinin bir, 10'unun birden fazla teknesi vardır. 31 reis oğullarının balıkçılık mesleğini sürdürmesi yanlısıdır.

Anketin ikinci bölümüne verilen yanıtlardan balıkçıların deniz kirliliği konusunda duyarlı ve bilinçli oldukları, ancak bu bilincin sağlam bilgileri dayamadığıı ortaya çıkmaktadır. Marmara ve Batı Karadeniz'deki deniz kirliliğinin nedenleri sorulduğunda birçok reis birden fazla neden sayabilmektedir. Bunlar; endüstriyel atıklar, kanalizasyon, Haliç, petrol tankerlerinin attığı sinitine suları, kömür madenciliği, Tuna Nehri, deterjanlar, çöpler ve gübreler. Ancak her neden üzerinde derine inildiğinde reislerin konuları detaylı olarak bilmedikleri anlaşılmaktadır. Örneğin deniz kirliliğinin en tehlikeli sonuçlarından biri olan çözünmüş oksijen azalması konusuna hiçbir reis değinmemiştir. Onlar için kirlilik, bulanıklık, renk değışmesi ve balıkların azalması gibi daha somut fiziksel olgularla açıklanmaktadır. Deniz kirliliğinin giderilmesi için ne yapılması gerektiği sorulduğunda reislerin %64'ü artırma tesislerinin yapılmasına, %23'ü petrol atıklarının kontrolüne işaret etmişlerdir. Diğer çözümler arasında çöplerin kontrolü, kanunların uygulanması, şehir planlaması ve eğitim yer almaktadır. Haliç sularının by-pass ile Marmara'ya aktarılmasına reislerin tümü karşı çıkarak Bedrettin Dalan yönetimi zamanında uygulanan bu projenin Marmara'ya kirliliğini, avlanma sahalarını Sarayburnu ve Adalar çevresini kısa sürede mahvettiğini söylemişler ve bu uygulama öncesi kendi fikirlerinin alınmadığından yakınmışlardır. 42 reisten 28'i denize çöp ve atıksu ve yağ atmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu reisler liman ve barmaklarda çöpleri atacakları yerlerin azlığından şikayet etmektedir. "Balıkçılar denizi kirlitenlerin tespit edilip yakalanmalarında devlet güçlerine yardımcı olabilirler mi ve bu yardımırl ödöl karşılığı olduğunda artar mı?" sorusuna reislerin %90'ı olumlu yanıt vermekte, ancak ödöl konusunda tüm reisler, dümlü gerek olmadığı, yalnızca kendilerine gerekli saygının gösterilmesinin yeteceğini söylemektedir.

Av yasaklarına uyulması ve aşırı avlanma konularında, reisler küçük teknelerin av yasaklarına uymadıklarını ve yasak mevsim boyunca avlanabildiklerini ileri sürerek, devletin yetkili birimlerinin yasakların uygulanması konusunda daha duyarlı olmalarını istemektedirler.

Bir başka şikayeti ise Tarım Orman Bakanlığı'nca çıkarılan ve av yasaklarını belirleyen yıllık sirkülerin hazırlanmasında titizlik gösterilmediğini ve sirkülerin bilgisiz kişilerle hazırlandığıdır. Tüm reislerin birleştiği bir konu balıkların yumurtlama mevsiminde avlanmasının suç kırmı ile eşanlamlı olduğudur. Azalan bazı balık türlerinin devlet eliyle korunması konusunu reislerin %88'i olumlu bulmuştur. Korumaya karşı çıkan reislerden birinin "biz yakalamazsak Bulgarlar yakalar" yanıtı ilginçtir.

Avlanma yöntemleri konusundaki eleştiriler trolcülük, sonar ile avlanma ve ağların özellikleri ile ilgilidir. Deniz dibinin taranması yolu ile yapılan avcılıktaki sakıncaların reisler tarafından son derece iyi bilindiği anketin ilginç bir sonucudur. Bu sakıncalar balık yuvalarının tahrip edilmesi, genellikle daha kirlil olan dip suları ve çaburunun yüzey suları ile karışmasına yol açılması, deniz suyunu temizleyen organizmalardan biri olan kabuklu deniz hayvanlarının rahatsız edilmesi ve balıklar için gıda olan karides yuvalarının bozulması gibi deniz ekolojisini alt üst eden işlemlerdir. Sonar ile avlanma konusunda reislerin hemfikir olduğu konular olmasına rağmen 42 reisten ancak ikisinin teknesinde sonar cihazı olduğu öğrenilmiştir. Teknelerinde sonar cihazı olmayan reisler, sonar ile avlanmanın Marmara Denizi'nde ve Karadeniz'in kıyı sularında yasaklanmasını istemektedir. Gerçekten de tartışmalı olan bu konu devlet tarafından ele alınmadıkça sorun olmaya devam edecektir. Sonar ile avlanmada, balık sürüleri kolaylıkla tespit edildiğinden çoğunlukla aşırı avlanma; ağlar küçük geldiğinden, emme yolu ile balıkların tekneye çekilmesi işleminde çok miktarda balığın piyasaya sürülemeyecek şekilde hasar görmesi balık sorunları mevcuttur. Ayrıca balık fiyatlarının düşmemesi için aşırı avların önemli bir bölümü denize dökmekte ve çok yönlü kapıyılara neden olmaktadır. Reisler bu yöntemin açık deniz ve okyanus avcılığında kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Reislere sorunlarını ne gibi organlara aktardıkları sorulduğunda, 11 kişi sorunlarını hiçbir kuruluşla yansıtmadığını söylemiştir. 31 reis ise sırasıyla Tarım ve Orman Bakanlığı'nın Su Ürünleri Daire Başkanlığı'na, bağlı oldukları kooperatif yönetimine ve Cumhuriyetkani'na şeklinde yanıt vermiştir. Reislerden yalnızca biri sorunları basına aktardığını belirtmiştir. Balıkçılığa özgün sorunlar ile hangi kuruluşların ilgili olduğu sorusuna yanıtlar, Su Ürünleri Daire Başkanlığı, balıkçılık kooperatifleri ve Balık Müstahsilleri Derneği ile kısıtlıdır. Hiçbir reisin Devlet Planlama Teşkilatı'nı, Üniversiteleri,Çevre Bakanlığı'nı, ticaret odalarını veya gönüllü çevre kuruluşlarını ilgili kuruluşlar arasında görmemeleri dikkat çekicidir. 11 reis Deniz ve Balıkçılık Bakanlığı kurulmasını istemekte, bu mümkün olmadığı takdirde Müsteşarlık düzeyinde bir birim oluştırulmasını arzulamaktadır. Balıkçılık konusunda eğitim seminerlerine katılıp katılmayacakları sorusu 38 reis tarafından olumlu karşılanmış, 4 reis bu seminerleri verecek kişilerden fazla bir şey öğrenmeyecek kadar tecrübeli ve bilgili olduklarını öne sürmüşlerdir. Balık çiftlikleri konusunda ancak 11 reis sıcak bakmakta ve gelecekte olanaklar olduğu takdirde balık çiftliği yapabildiklerini ifade etmektedir. Diğer reisler bu konuda bir bilgileri olmadığını veya deniz insanı olduklarından herhangi tür bir "çiftçilik" yapmayı düşünmediklerini söylemektedir.

Sonuç
Balıkçılığımızla ilgili rakamlar ile reislerden alınan yanıtlar bu sektörde çözülmesi gereken önemli sorunlar olduğunu ortaya koymaktadır. Anket sonuçları balıkçılarınmızın batı normları çerçevesinde bir örgütlenme ve özyönetim içinde olmadıklarını, eğitim düzeylerinin düşüklüğünü, parasal sorunlarla boğuştuklarını ve bu olumsuzluklar çerçevesinde başıboş avlanmaya itildiklerini ve sorunlarının çözümünü devletten beklediklerini göstermektedir. Öte yandan ise devletin sorumlu birimlerinin konuya gereken sıcaklığı gösteremedikleri, yıldıan yıla değıştiği anlaşlan balık popülasyonları ile ilgili sağlıklı bilgilere sahip olmadıkları ve bu nedenle de balık stoklarının yönetimi konusunda yeterli inisiyatifin oluşmadığı anlaşılmaktadır.

* Bu yazı Prof. Dr. Ferhunde Özbay ile birlikte yönettiğimiz, Dr. Leyla Taner'in "The Fisherman's Problem in the Marmara Sea" adlı doktora tezinden derlenmiştir.

RAKAMLARLA İSTANBUL

kökenli. İstanbul'a göç edenler arasında Sivashlılar yüzde 7, Trabzonlular, Erzincanlılar ve Rizeliler yüzde 4, Erzurumlular, Karslılar, Kastamonulular, Malatyalılar ve Giresunlular yüzde 3, Ordu ve Tokatlılar ise yüzde 2 oranında yer alıyorlar.

-İstanbul'da 32 ilçe, 54 belediye, 641 mahalle, 158 bin işyeri bulunuyor.

- İstanbul'da yerleşim alanları içinde kişi başına düşenyeşil alan miktarı 1.2 metrekare. Son yıllarda yapılan çalışmalarla bu oran 1.8'e çekilmeye çalışılıyor.

-Buna karşılık, kişi başına düşen yeşil alan, Zürih'te 60, Hannover'de 78, Moskova'da 189 metrekare. ABD'de kişi başına ortalama 115 metrekare yeşil alan düşerken, Avrupa'da ortalama 70 metrekare düşüyor.

-İstanbul'da 6 üniversite, 69 fakülte var.

-İstanbul'da 303 gazete, 495 dergi basılıyor. Sinema sayısı 70 kütüphane sayısı ise 60.

Ülke endüstrisinin yaklaşık yüzde 40'ına sahip tek Avrupa kenti.

-Vergilerin yüzde 40'ı İstanbul'da toplanıyor. Tüm Katma Değer Vergisi gelirlerinin yüzde 56'sı ve Kurumlar Vergisi'nin yüzde 64'ü İstanbul'dan Hazine'ye aktarılıyor.

-İçmesuyu şebekesi uzunluğu 7.883 kilometre, kanal şebekesi ise 7.518 kilometre.

-Yollarının uzunluğu yaklaşık 10 bin kilometre.

-Ruhsatlı araç sayısı yaklaşık 1 milyon adet olup, trafikte seyreden yalnızca binek araç sayısı 500 binin üzerindedir. Trafike her gün 400 yeni araç ekleniyor.

-Motorlu araçlar içerisinde özel araçların oranı yüzde 51, özel araçlarla taşınan yolcu oranı ise yüzde 23. Buna karşılık toplu taşıma araçlarının tüm araçlar arasındaki oranı yalnızca yüzde 9.5 taşıdıklarıyolcu oranı ise yüzde 60. Yolcuların yüzde 17'si ise, yüzde 30.5 oranındaki ticari araçlarla taşıyor.

-İstanbul'da ortalama 5 milyon adet olan günlük yolculuk sayısının yüzde 89.4'ü karayolu, yüzde 5.6'sı demiryolu ve yüzde 5'i denizyolu ile gerçekleştiriliyor.

-İstanbul'da insanlar kabaca yılda 20 trilyon lira evlerinden işlerine gitmek için harcıyorlar.

-İstanbul'un otopark kapasitesi yalnızca 30 bin araçlık. Otopark ihtiyacı ise 600 bin. 1046 araca bir polis düşüyor. Her ay, 48 km yeni yola ihtiyaç duyuluyor.

-İstanbul denizlerine her gün bir Seyhan Nehri büyüklüğünde kanalizasyon akıyor.

-İstanbul'da her 100 kişiden 20'si işsiz, yüzde 7'si de marjinal işlerde çalışıyor. Buna göre; 130-150 bin arasında marjinal işlerde çalışan insan, 400-500 bin civarında da işsiz insan var.

-İş bulamayan insanlar, kendi işlerini kenileri kuruyorlar. böylece; isportacılar, simitçiler, park ve dolmuş daynekcileri ve çekçek arabalı yiyecek satıcıları İstanbul sokaklarını dolduruyorlar.

-İstanbul'da her yıl 85-100 bin arasında yeni konut ihtiyaç var. Bugün 85 metrekarelik bir konutun yalnızca inşaat maliyetinin en az 160 milyon lira olduğuun düşünülürse, her yıl 100 bin konut için gerekli yatırımın en az 16 trilyon lira olacağı görülmüyor. Bir başka deyişle her ay 1.4 trilyon liralık konut yatırımı yapılması gerektiriyor.

-Göç ve doğal nüfus artışının gerektirdiği imarlı ars talebi 1280 hektar olup, bunun yaklaşık değeri en düşük düzeyde olmak koşuluyla 1.28 trilyon lira. Gerekli altyapı maliyetleri ise yaklaşık 1.35 trilyon lira. Yerleşim bölgelerinin çeşitli teknik atıyapılarla beslenmesi için de 225 milyar liraya ihtiyaç duyuluyor. Böylece her yıl arsa talebinin karşılanması için toplam 2.855 trilyonluk yatırıma gereksinim duyuluyor.

-Yalnızca göç nedeniyle artan nüfusun eğitim talebini karşılamak için her yıl 50 ilkokul, 16 ortaokul ve 6 lisenin devreye soulması gerekiyor.

-İstanbul Büyükşehir Belediyesi üç yıllık dönem içinde 21 bin hektar arazi planlamış ve yaklaşık 200 bin konutluk imarlı arsa üretmiş.

-İstanbul'da günde 7 bin ton, yılda yaklaşık 2.5 milyon ton çöp toplanıp depolanıyor. Bu çöpleri toplayıp, depolamanın yıllık maliyeti ise 400 milyar lira.

-İstanbul'da yılda, hava kirliliğinin en önemli etmenlerinden biri olan 10 milyon ton düşük kalorili kömür tüketiliyor. İstanbulluların bu düşük kalorili, körülere ödedikleri yıllık bedel ise 2 trilyon lira civarında.

-İstanbul'da günde 1 milyon 400 bin metreküp su veriliyor.

-İstanbul'un içme ve kullanma suları, Anadolu yakasındaki Ömerli, Elmalı ve darlık Barajları ile Rumeli yakasındaki Tekos, Alibeyköy ve Büyüçekmece göllerinden karşılanıyor. İstanbul'un mevcut su kaynaklarının verimi yaklaşık 1.5 milyon metreküp/gün. Günlük su ihtiyacı ise yaklaşık 2 milyon metreküp olarak hesaplanıyor. Açığın kapatılması için İsaköy, Sungurlu, Sazlıdere ve Istranca Bentleri ile Sapanca Gölü'nün devreye sokulması için çalışmalar sürüyor.

Sazlıdere ve Istranca Bentleri ile Sapanca Gölü'nün devreye sokulması için çalışmalar sürüyor.

-İstanbul'da 1991 yılında yaratılan GSYİH 160 trilyon lira idi. Buna göre İstanbul'da kişi başına ortalama 5 bin dolar gelir düşüyor. Türkiye'de kişi başına düşen gelirin 2 bin dolar olduğu düşünülürse, bu oran Türkiye'nin yaklaşık 2.5 katı oluyor.

-İstanbul'da hastane sayısı 100, yaklaşık 10 bin kişiye bir hastane düşüyor. Buna karşılık doktor sayısı ise 8500. Ortalama 880 kişiye bir doktor düşüyor.

AH NEREDE O ESKİ FIRTINALAR!

Filiz Kıran çıkar sahneye. Ağaçlarda bahar bırakmaz; o gider Kakulye... Fırtınanın adından hayır yok, kendisinden ne beklenir ki...

Yaz aylarında da yakamızı bırakmazdı fırtınalar o günlerde. Ülker, Gün Dönümü, Kızıl Erik, Kara Erik, Mihriçan... Dur be anam; biraz kemiklerimiz ısınsin diye yalvaracak hale geldikdir... Öyleydi o günler.

Eylülden sonra da yine kaç fırtınaları ile kışa girdedik. Çaylaklar, Bildiricilar, Tunalr... O zamanlar kuşlara bunun için kızzardım; bunların yüzünden havalar açılmıyor diye düşündürdüm. Ben dümlü durayım merterler birbirin kovalar... Koç Katımı, Yaprak Dökümü, Meryem Ana... Yine bir Koz Kavuran daha... Sonra Balık sonra Kestane... Sürüsüne bereket. Hepsinde bir anlam bulsam bile balık fırtınası oldum olası anlayamamışımdır.

Fırtına mırına olan bize olur... Evin damı ya uçar ya akar, soğuktan taşkıttaki su saati donar, sokaklar dizboyu çamur ya da vıcık kar... Yollar kapandığı için pazara lahana bile gelmez. Eten okkasi etil kuruşa çıkar ki bugünün parasıyla yarım milyon demektir. Oduncular kömürçüler de milleti soyarlar diye yakınırken bizim apartmanın yöneticisi:

Şimdiki kalorifer yakıtı satıcıları ne yapıyorlars anyor-sun demez mi? Der, öyle der elbette. Bu fırtınalar havada değil ekonomide siyasette başka türlü esiyor kardeşim.

Şimdiki kalorifer yakıtı satıcıları ne yapıyorlars anyor-sun demez mi? Der, öyle der elbette. Bu fırtınalar havada değil ekonomide siyasette başka türlü esiyor kardeşim. Beşyüz Gün Fırtınası... Yolsuzluklar Fırtınası... Seçim Fırtınası... Trafik Fırtınası... Çevre Kirliliği Fırtınası... Deterjan Fırtınası... Hele hele bir Yabalar Fırtınası var ki maazallah, düşman başına... Yaaaa, şimdiki fırtınalar böyle işte...

Ah, Nerede o eski fırtınalar..

KAFFE MONDO

Kafe Mondo'nun, bütün sokak boyunca uzanan, camlı kapılarında birini açıp girdiğinizde, esas kahve bölümüyle karşılaşırıyorsunuz. Sağda, ötedeki duvar dibinde, servisin hazırlandığı bar; salata, sandöviç ve pasta camekanları var. Onun yanındaki merdivenle, gene yemek masalarının bulunduğu balkon bölümüne çıkabilirsiniz. Bu balkon bölümünde, alttaki kahve bölümüne ve sokak kapısına bakan bir yer, sandalyeye oturmış, genç bir adam maketi oturtulmuştur. Gerçek insan ölüllerinde olan tahtadan maket, kozmopolit bir biçimde giymiş bir düppeyi simgeler. Giriş katında, servisin hazırlandığı barın üzerinde de, yukarıda, gene normal insan ölçülerinde bir İsvç aslazadesi oturmaktadır. Giren çıkının bol olduğu bu giriş bölümü kahvenin en eğlenceli bölümüdür. Gene, biraz önce sözüml ettiğim, balkona çıkan merdivenlerin altında, basık tavanlı bir oda vardır. Bu oda kütüphanedir ve sigara içmeyenlerin oturmasına ayrılmıştır.

Gene giriş katına ve oraya açılan sokak kapısına dönüyoruz. Tam bu kapının karşısında, üç metre öteden merdivenlerle alt kattaki çok büyük bar ve lokanta bölümüne inilir. Bu geniş bölüm her çeşit içkinin sıralandığı, uzupun tahta bar, gündüzleri saat 5'de açılmakta, gecenin 1'ine, hatta biraz daha sonrasına kadar açık tutulmaktadır. Bu barla alt salon kadar ferahlik yerici bir yer bulmak zordur. Kahverengi cıalanmış tahtaların renginin egemen olduğu bu geniş alt salona indiyinizde, dünya ile de , kentle de ilişkiz kesilir. Bütün büttüne eğlenme ve içki dünyasına girsiniz orada.

Yukarıdaki, sokak üzerindeki kahve bölümünün barn ters yönüne düşen duvarınsa, Gümrükçü Rousseau'nun resimlerini andıran, vahşi bir doğa resmiyle doldurulmuştur. Resim, doğrudan doğruya boyayla duvar üzerine yapılmıştır.

Kimler geliyor oraya? Her çeşit insan. Gençler de yaşlılar da. Ama daha çok gençler. En ilginç giysileri giymiş, düşsel bir yumuşaklığı anıştıran gençler. Mankenler, moda dünyasında çalışanlar. Yabancılar, çok şık zenciler. Yunanlılar, bir de biz. Paris'te, sonra da Londra'ya BBC'ye kapağı atmadan önce, buralarda sürüklenen genç gazeteci Yavuz Baydar, kendi dili olan Kürtçe dilinde, modern romanlar yazan genç yazar Mehmet Uzun, buraaki Dagens Nyheter gazetesinde çalışan ve orada yazar Turhan Kayaoğlu, daha birçok insan. Norveç'ten ya da Fransa'dan gelen misafirler, kadınlar, kız arkadaşlar, genç İsvçli gazeteciler, her çeşit ahab. Böylece 1990'dan buyana süren pazar toplantıları da devam ediyor. Herkes, her dilden, elde ettiği dergiye, gazeteyle, pazar günleri oraya getiriyor. Hepsini gözden geçiriliyor bunların. Sonra, edebiyatla politika üzerine konuşuluyor.

BİZİM ŞEHİR

HABERLERİ

Masallar küçük bir akademiye dönüşüyor. Hafta içinde de, daha özel buluşmalar için, oraya gidiliyor. Bütün bu kahvelerin İstanbul'la ilgisi ne? En sevdiğim Avrupalı dostlarıma hep söyledikim gibi: "Hersey İstanbul'da başladı, İstanbul'da sona erer". Aşk da, tarih de uyuturucular da, içki içmeyi bilmek de, kahve kültürü de, imgeler de, sanırlar da, yaşam da, ölüm de... Hersey başladığı yere, İstanbul'a dönecektir. Eski Stockholm'da İstanbul'a -eski İstanbul'a- benzemektedir. Dünyanın merkezi İstanbul'dur. Çünkü Orta Çağ'ın en büyük şehri orasıydı. Biz de İstanbul'da yaşıyoruz. Kafe Mondo da, İstanbul'un bir parçasıdır.

BERLİN İN BERLİN

BERLIN,İN BERLIN bugüne kadar yapılmış vasat yerli filimlerin bir adım bile ötesine geçememiş. Her şeyden önce Armin Block'a fotoğraf makinasını (Pentax) kendi tuttuğu gibi tutturacak kadar ince düşüncelerle başladığı işi Si-nan arada bir yerde bırakmış anlaşlan. Berlin ve Berlin'deki Türk imajı ayni açidan ardı ardına kameranın açısı bile değıştirilmeden baktın bir seks dükkânını önünde çekilen kareler ile verilmeye çalışılmış ki eksik ve hatalı. Yetenekli olduğu aşkar olan Cem Özer kendi haline bırakılmış, yönetilmemiş. Hülya Aşvar'ın "sanat" kendi kendini tatmin etmkle sınırlı kalmış, gülmekle gülmekmek arasındaki gayri ciddi bakışları ile filmin güzel kadın sorunu çözülmeye çalışılmış. Küçük ve hoş şakalar yakananmış ama "off iyi ki yaladık, bol bol kullanalım" mantığı ile kerelere gösterilmiş, örneğin Cem Özer'in zamparalığı, Armin Block'un evden kaçma arzusu birkaç kere verilmiş ki gereksiz bunlar. Armin Block'un rıyasından İstanbul kaçışı önce üzerinde daha çok çalışılması gerekli bir bölümümün, en azından bu gazetede Berlin'deki İstanbul adına neler yazıldımı ki...

Kısaca söylemek gerekirse,az okumanın, az gezip görmenin, gezip gördüğünü irdelemenin, ben yaptım oldu cu bir ürtünü BERLIN İN BERLİN.

Sinan Çetin'e yeniden kızdım, çünkü onaltı yıl sonra, yirmi yıla varan bir vizör tecrübesi ile, hele hele reklam filimleri çektikten sonra çok daha doğru dürist bir iş beklordum, yine baştan savmış ve medyanın gücüne bırakmış kendisini.

Sevgili Sinan, belki iki kendi kendini tatmin karesi ile iki mavi göğ bakışı ve üç jartiyerli erotik kadın sekansı hâlâ bu ülkede gişe yapıyor ama sana bir şey katmıyor. Ben-den söylemesi, daha çok çalış, daha çok görerek bak ve daha çok oku...

TIR BAR

Geçenlerde sanıyorum Tan Oral, bir sohbette bu işi kökünden çözecek bir buluş ortaya atmış! Sabah, Hürriyet, Milliyet gibi gazeteler İkitelli ve civarına guttiler de, bu meslektaşları nbara ulaşma şansları çok azaldı ya, Tan Oral, hiç olmasa onlar için bir TIR'ı bar haline getirmeliyiz de miş...

Nasıl mı? Kapalı bir TIR düşünün... Yanlarına güzel pencereler açılacak. İçinde küçük bir bar olacak... Gazeteciler iş çıkışında, TIR'a atladıkları gibi seslenecekler:

—Bir cintonik lütfen! Alacak içkinisi eline,pencerende dışarıyı seyrederек ve de İstanbul'a doğru yol alarak yudumlayacak. Keyfe bakın!

Herhalde, Gayrettepe, Şişli, Nişantaşı, Etiler çevresinde oturan bir meslektaş, E-5'den Mecidiyeköy'e gelineceye kadar iki-üç duble yuvarlanmış olur... Hem arkadaşlarıyla sohbet etmiş, hem içkisini içmiş hem de evinin yakınına gelmiş olur...

Bir taşla üç kuş! Düşünecek olanlara bir tiyo vereyim, Sabah'taki ve Hürriyet'teki gazeteciler böyle bir projeye hayli sıcak yaklaşabilir.

Tabii içimiz şaka, TIR—BAR projesini kim uygulayabilir, olacak iş midir o ayn da, İstanbul'un devasa büyümesini ve insanların farkında olmadan İstanbul'un bütününden kopuşunu bundan iyi gösterecek başka ne olabilir?

Bakırköy'de yaşıyorsanız, Beyazıt'tan haberiniz yok, Beyoğlu ve Nişantaşı'na en son 6 yıl evvel çıkmışsınız... Kadıköylüler, Trakya mntkasındaki ilçelerden habersiz! Ataköy'de oturan bir vatandaş saat 21.00'de Sultanbeyli'ye bırakın, ertesi gün öğlene kadar evine dönecek.

Bu nasıl "İstanbul'da yaşamak" onu da anlamak imkansız! Şehri etraftan saran üç beylikleri bir yana bırakın, merkezde bile bir yerden bir yere ulaşmak olanaksız. Bana kalırsa, bu İstanbul'a daha yüzlerce bar açılssa bana mısın demez, kaldırı.

Şehir böylesine büyümeye devam ettikçe, evelallah milletimiz de böylesine içtikçe bize ne bar yeter, ne de barmen! Bakınsanız, Barmen'lik aranan mesleklerden biri haline geliyor. Yakında, Barmenlik ve barmaidik yüksek okulları açılırsa şaşırmmak lazım! TIR—BAR, projesi şimdilik "fik-tif" bir espri gibi görünüyor ama beş-on yılsonra otobanlara da TIR şeklinde seyyar barlara rastlarsak, "bir zamanlar sözüml etmişik" diye böbürleniriz belki de, kimbilir!..

DEVAMI OTUZYEDİ

tarihi harabenin fotoğrafları çekilirken, harabenin karanlık köşelerinden fırlayan ir çingene beyi "Ooooo, gazeteci abeylerim gelmişler..." diye tezahürat gösterip Edöttür iki yanağından ıslak ıslak öpüvermiş, ama patronla Tuf Kamera'ya hiç iltifat etmemiş; şimdilerde gazetede en çok konulan konu bu "adam neden Edöttörü öptü?"

Geçtiğimiz Şeker bayramının ikinci gününün gecesi Tuf Kamera ile Patron Rasputin gece klübünde gazetemizin yazarı olan Seyhan Soylu'nun "SİSİ SHOW"unu izlemeye gitmişler ve patronu çağırmamışlar, neden olarak bir açıklama yok ama dedikodulara bakılırsa, Edöttörü her görenin püyör oluşundan çekinmişler.

Nice beş yıllarda buluşabilmek dileğiyle,

Thank you Mr. President

Türkiye'den haberdarlar. Bizim "BATILI" gibi giyindiğimizizin "LATİN" alfabesi kulanıldığımızın, bizim ülkemize İngiliz diyiyle "TURKEY" denilmesine pek sevinmediğimizi, onun için "TÜRKİYE"yi önerdiğimiz, First Lady'mizin "CIGAR" içtiğini, cumhurbaşkanımızın "BUSH"un yakın arkadaşı olduğunu "BIJAN"dan giyindiğini biliyor ve konuşuyorlar. "Geçen gün CNN'de" ya da "İki gün önce Washington Post'da" diye başlayan ve ülkemizle ilgili bir haberden söz eden insanlar çok. Sonra sınır kapılarında bize çıkartılan sorunlardan haberdar ve özür dileyen sınır polislerine de rastlarıyoruz artık.

Yukarıda anlattıklarımızı "kınamalar, kinayeler" diye algılamayın sakın: Çok samimi bir övgü bu; yalnız, Mr. President acaba içerde olup bitenlerden haberdar mı?

Cumhurbaşkanı, devletin başdır. Öyleyse soruyoruz: Bu devletin mahkemelerinden, olumlu ve olumsuz neden bir karar çıkmıyor? Bakanlar, gazete gazete dolayış simpatî toplamaya çalışırken, devletin valileri bazı gazetelerin adlarını bilimsel ve yasal dayanaklardan yoksun olarak sansür edip, gazete kapatıyorlar.

Evet, thank you

Eski İstanbul nezleleri

Kostantiniye benden yazı istediğinde -Sevgili Cüneyt, beş yıl oldu demek!- ateşim vardı, burnum akıyordu. Virüsler de bir tuhaf oldu artık. Postmodern ve esoterik takılıyorlar. Bu nezle acaba neyin işareti, diyor arkadaşlar. Kendine iyi bak... Büyüülü bir antibiyotik çıkmış. Yeni. İçinde ginseng, sarımsak özü ve karabal var, kapsüller silikon kaplı. Hem büyüyü bozuyor, hem ateşi düşürüyormuş. Ah, nerde o güzelim çocukluk nezleleri... Gözlerimi kapıyorum. Bir başka yataktayım. Ateşim var, burnum akıyor yine. Hatcanım annemi ziyaret etmiş çatkapı. Ama annem evde yokmuş, o da yatağının ucuna ilişmiş, Salih Hanım'ın beni şımartmak için yaptığı un kurabiyelerini yiyor, limonlu çayını şapur şapur içiyor, anlatıyor. Şapkası başında. Hatcanım Mübadele'de İstanbul'a geliberi her sabah kalemle kendine bir çift kaş çiziyor, tombul ellerine eldivenlerini, başına da mevsimine göre, ama mutlaka çiçekli, bir şapka geçirip her sabah yola koyuluyor. Bizim aileyle kocası Rumeli'ye, Nevrekep'a, İskan Müdürü tayin edildiğinde tanışmış. İstanbul'a göçüp kocası ölüp, çocuklarını da başgöz ettikten sonra araştırmış bulmuş yeniden bizimkileri. Artık başını bağlayıp köşesine çekilmiş büyükannem ondan kısaca "İskan karısı" diye söz ederdi. İskan karısı şapkalı Hatcanım gelmiş gitmiş, gelmiş gitmiş büyükannem, sonunda kendinden menkul bir "ailevi görev" edinmiş. Görevi, büyükannemin bekar çocuklarına, torunlarına

"kısmet" bulmak. Ortanca dayım Hatcanım'ın çabalamalarından iyice bunaldığında, eline Silvana Mangano'nun bir kartpostalını tutuşturmuş, işte bu kızı isterim, deyip başından savmaya kalkmış. Ama Hatcanım kartpostalı kaptığı gibi, bu kızcağız sizlerden midir? Bilir misiniz? diye kapı kapı dolaşmaktan hiç yılmamış. Ta ki, bir gün Şişli-Tünel tramvayı tam Taksim'den geçerken ve Hatcanım yanında oturan akça pakça hatunu dirseğiyle dürterek aynı kartpostalı soruyu belki de beşyüzüncü kez sorduğunda, ayak başında. Hatcanım Mübadele'de İstanbul'a geliberi her sabah kalemle kendine bir çift kaş çiziyor, tombul ellerine eldivenlerini, başına da mevsimine göre, ama mutlaka çiçekli, bir şapka geçirip her sabah yola koyuluyor. Bizim aileyle kocası Rumeli'ye, Nevrekep'a, İskan Müdürü tayin edildiğinde tanışmış. İstanbul'a göçüp kocası ölüp, çocuklarını da başgöz ettikten sonra araştırmış bulmuş yeniden bizimkileri. Artık başını bağlayıp köşesine çekilmiş büyükannem ondan kısaca "İskan karısı" diye söz ederdi. İskan karısı şapkalı Hatcanım gelmiş gitmiş, gelmiş gitmiş büyükannem, sonunda kendinden menkul bir "ailevi görev" edinmiş. Görevi, büyükannemin bekar çocuklarına, torunlarına

Nuran YAVUZ

o, bir de Fahriye'nin Semahat. Domuz gibi direnir hâlâ illâ evlenmeyecek." Dev ne zaman ortaya çıkacak, kızı kim nasıl kurtaracak diye dinliyorum umutla. "Geçen sabah kalktım, giyinip kuşandım, düştüm erkenden yollara. Semahat'a talip var. Otuzunu çoktan geçti, kimseleri beğenmez. Şişli'de otobüs beklerim, baktım karşıdan bir oğlan gelir. Tıpkı Salim dayının gençliği. Boy pos endem aynı, başında fütür şapka, gözünde gözlükler. Hey gidi Salim bey, rahmetli dedim içinden. Dalıp gitmişim oğlana. Geldi, geldi, dikildi durdu. Gülümsüyor. Elini uzattı. Tokalaşacağız anlaşılan. Afallamışım. "Tanışır mıyız?" dedim saf saf. "Elbette tanışırız, eğer isterseniz. Şurada bir pastane var, hem bir şeyler yer içer, hem de tanışırız". Yılışık yılışık bakar. Kaldırdığım gibi çanta-yı, tam indireceğim suratının ortasına, sıvıştı gitti oğlan bozuntusu.

Elif Arslan - Deyim

Hava da sıcak mı sıcak." "Kurtuluş otobüsü geldi, bindim. Semahat Kurtuluş'taki o sefertası apartmanların birinde oturur. Geldim kapının önüne, merdivenin başını dev gibi, pos bıyıklı bir Arnavut zerzevatçı tutmuş (İşte Dev!) Devirmiş küfelerini yere, merdivenden sarkan sepete patlıcan, domates doldurur. "Kim uzatır bu sepeti?" dedim Arnavut'a. "Tee, tepedeki kız kuruşu". "Uzandım, baktım, dikilmiş bakar tepeden. Semahat haspası (İşte Kız!). Merdiven desen, altı kat dolandır, çık çık bitmez. Bu kız, dedim kendi kendime, gene geri çevirecek beni. Boşuna çıkacağım onca merdiveni bu sıcakta. Vire koştururum, yarana-mam kimselere. Ama Kurtuluşlara kadar da gelmişim... İti verdiğim gibi Arnavutu elimden tersiyle, se-lendim yukarı, Semahat'a, hazır alışveriş üzereyken: "Kız Semahat, gençten bir zabıt var, alır mısın? (İşte Prens!) Hatcanım, İskan karısı, bir eliyle şapkasını tutup kahkahayı basarken gözlerimi açtım. Park Otel inşaatının makineleri bir homurduyor, bir gıcırdıyor. Semahat abla o zabite de varmamış tabii. Çok sonraları Beyoğlu'nda -hem de cad-dede- bir kat tutmuş. Kendinden on yaş küçük, cebi delik, bıçkın, üç çocuklu bir gazeteciye vurulmuşmuş. Her gece, gazete bağlanır bağlanmaz soluğu Beyoğlu'nda almış adam. Semahat abla da balarlara kadar pencerede. Yazık oldu kıza, derlerdi. Hava kararmak üzere. Kalkıp bir ihlamur kaynatmalı. Bir de asprini. Burnuma da tuzlu su çekeyim en iyisi.

BASINDA BİZİM ŞEHİR

Bizim Şehir'in 44. sayısı çıktı

"Bizim Şehir Haberleri"nin 44. sayısı yine İstanbul'da ilgili zengin yazılarla dolu. Gazetenin bu sayısında Behçet Necatigil, Atilla İlhan, Kavafis ve W.B. Yeats'tan Kostantiniye şirleri yer alıyor. Gazetenin ilgi çeken başka yazıları ise şöyle: Robert de Clery'den "Kudüs yerine İstanbul'a gelen şaşkın bir haçlı", Azerbaycan'lı Banine'nin kaleminden 1924 yılı İstanbul'unu anlatan "Beyaz Ruslar'ın gece kullupları", Fernand Braudel'den "Akdeniz kentlerinin yapısı ve İstanbul", Orhan Duru, Hilmi Yavuz, Süleyman Şenşakrak, Jak Deleon, Nedim Akkoben, Cahit Kayra, Cüneyt Ayral köşe yazılarıyla, Tufan Aksoy da objektifiyle İstanbul'un değişik bir panoramasını çiziyorlar.

Geceyarısı sineması

İstanbul Film Festivali kapsamında yapılan ve Beyoğlu Sineması'nda bugün saat 24.00'de elektronik altyazılı "2. Edward" filmi gösterime girecek. Bunun ardından İngilizce altyazılı "Radyo Açık" adlı film gösterilecek. Geceyarısı sineması yaklaşık sabaha karşı saat 04.00 bitecek.

BİZİM ŞEHİR
HABERLERİ

Açık mektup

SAYIDA

SAHİBİ
CÜNEYT AYRAL
GENEL YAYIN YÖNETMENİ
KERİM FERSAN
SORUMLU YAZIŞLARI MÜDÜRÜ
NEDİM AKKOHEN
GÖRSEL YÖNETMEN
TUFAN AKSOY
YAYIN DANIŞMANI
ORHAN YENİGÜN
GÖRSEL YÖNETMEN ASİSTANI
MUSTAFA ŞANLI

Şehzade sünnet düğünü

GalipKAYNAK

Bizde düğünlerin ayrı bir yeri ve görkemi vardır. Osmanlı İmparatorluğu'nda, bilhassa Yıldırım Beyazıt, Çelebi Mehmet ve 2. Murat dönemlerinde sünnet ve evlenme törenleri yapıldığı, İstanbul'un fethinden sonra toplumumuzda düğünlerin öneminin bir kat daha arttığı, geniş alanlarda yapılan düğün eğlencelerinin ve gösteri oyunlarının, yarışların, bilhassa koşarak veya at üzerinden belirlenen hedeflere atılan ok ve mızrakların isabetlerinin halk üzerindeki etkisi Solak Zade tarihinde pek güzel anlatılmaktadır.

Bu yazımda sizlere 17. asırdaki yazantımız ve eğlencelerimiz hakkında fikir verir düşüncelerle Şehzade Mustafa'nın sünnet düğünü ve düğündeki eğlenceleri, protokolleri anlatmaya çalışacağım:

Sultan 4. Mehmet'in (Avcı Mehmet) büyük oğlu Şehzade Mustafa için Edirne sarayında düzenlenen sünnet düğünü merasimi ve eğlenceleri şöyle idi:

Eğlencelerin yapılacağı Edirne'deki saray meydanına Padişahın, Vezirlerin ve diğer erkanın çadırları kuruldu, her taraf kandiller ve meşalelerle aydınlatıldı.

O tarihteki teşrifat sistemine göre, sünnet düğünü devam ettiği sürece her gün bir sınıf, Padişah'ın huzuruna çıktı, bayramlarda olduğu gibi etek öpüp tebriklerini arz ettikten sonra geri geri çekildi, "Cerke" tabir edilen çadırlardaki yer sofralarında saray mutfağında hazırlanarak gelen yemekleri yedi ve eğlenceleri seyretti. Eğlenceler yatısı vaktine kadar devam etti.

Padişah kalkmadan da kimse yerinden kalkmadı. Evliya Çelebi Seyyahatnamesinde o devirlerde 12 kadar eğlence kum-

panyası olduğunu yazmakta, Akide kolu, Çelebi kolu ve Yahudilerden oluşan Samurkas kolunun en meşhur kumpanyalardan olduğunu bildir-mektedir.

Her kol padişahın huzurunda kendi hünerlerini büyük bir ustalıkla icra ederdi.

Dans edenler, o zamanki tabirle "Raks" edenler, çeşit çeşit hayvan taklidi yaanlar, cnabazlar, sihirbazlar, şişe, hokka, hayal, yumurta younları ragbet görürdü. Perendecilerin hareketleri, kılıç ve ayna, gülle atma da çok ilgi çekerdi. Hele maymunların, ayıların, köpeklerin ve eşeklerin gösterileri halkı çok neşelendirirdi.

Baruttan yapılan kale, gemi gibi cisimlerin güneş battıktan sonra karanlıkta ateşlenmesiyle meydana glene manzara muhteşem olurdu.

Ayı, eşek, köpek gibi hayvanlara bağlanan fişeklerin ateşlenmesi sonucu bu hayvanların ürkekçe sağa sola kaçışmaları ve seyircilerin bulunduğu topluluğa dalmaları, halkı korkutur ve büyük vaveyla kopardı.

Bu manzara Padişahı ve vezirleri pek neş'elendirirdi. Oyunlar sırasında halkın meydan-

lara hücum etmemeleri için içi yağ dolu tulumlarla gezen görevliler, halkın üzerine yağ sıkarak intizami sağ-larlardı.

Evliya Çelebi'nin naklettiğine göre: İki yüz kadar Musevinin meydana getirdiği Samurkas kolunun gösterile-ri de eğlencelere ayrı bir renk katar-mış.

Musevilerin Çingenelerle arası iyi olmadığından Çingeneler üzerine bir hayli temsiller tertip ederlermiş. En meşhurları da, bir Çingene kadınının Musevi bir gençle olan aşk idi. Bu aşkın öğrenilmesi üzerine oyun icabı her ikisinin de tutuklanarak kendile-rine envayî türlü işkenceler yapıldıktan sonra temizlenmemiş işkembe giydirilmesi eşeklere ters bindirilip dolaştırılması gösterileni sonu olur-muş.

Şehzade Mustafa'nın sünnet düğündeki teşrifata göre Padişahı ziyaret:

1. Gün: Sadrazam ve vezirler,
2. Gün: Ulema (Yemekten nsonra Padişahın huzurunda Şeyhülislam ali efendi, Kur'an'dan bir ayet okur ve tefsiri yapılır.)
3. Gün: Hz. Muhammedin soyun-

dan gelenler, (Sevî'ler)

4. Gün: Sipahi ve silahtar ocaklıları,
5. Gün: Yeniçeri ocaklıları,
6. Gün: Rıkâp'ı humayum ağaları ile valde ve haseki sultan kâthûdaları,
7. Gün: Saray ahırlarına bakan görevliler,

8. Gün: Divan hocaları elçiler davet edilir, hediyelerini takdim ederler, huzurda kendilerine kaftan giydirilir.
9. Gün: Cebeci ve topçular

10. Gün: Vezirler ve ulema tertip edilen alay üzerine eski saray (Edirne'deki saray) giderek Şahzade Mustafa'yı alırlar, Padişah'ın saray meydanındaki çadırına getirirlerdi. Sadrazam, Şehzadenin sağ koltuğuna ve sadrazam kaymakamı da sol koltuğuna girer, diğer vezirler de şehzadenin arkasında Padişah'ın huzuruna çıkar-lardı.

Şehzade, Padişah babasının elini öper, bu sırada Şeyhülislam da hayır duaları okurdu.

11. Gün: Şehir ahlık,
12. Gün: Has odada toplanılarak Şehzade sünnet edilir.

13. Gün: Rumeli ve Anadolu kazaskerleri,
14. Gün: Hudut beyleri,

15. Gün: Civardan gelen halk ve esnaf alaylar halinde padişaha tebriklerini arz ederlerdi.

Her gün ikindi namazının sonra esnaf ve halk tertip ettikleri alaylarla, padişahın çadırı önünden geçerler ve "şaçı" denilen hediyelerini takdim ederlerdi.

Günün şerefine mahkûmlar da af edilirdi.

Padişah verilen hediyelere ve verenlere mevkillerine göre mukabil hediyeler verir; Sadrazam ve vüzera-ya samur kürkleri, cins atlar ve kaftan-lar hediye ederdi.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KONUT ÜRETİMİNE BAŞLIYOR

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, konut üretimini Belediye'nin ana işlevleri arasına aldı. İktisadi Organize Sanayi Bölgesi çevresinde planlanan konut alanlarında, teknik ve sosyal altyapısıyla örnek olacak toplu konut projesi hazırlanıyor. Projenin toplam maliyeti 1992 fiyatlarıyla 726.9 milyar lira olup, arsa ve altyapı maliyeti ise 80 milyar lira.

Proje için, yörede bulunan Belediye'ye ait arsalarından yaklaşık 50 hektarlık bir alan İstanbul Valiliği'nce toplu konut alanı ilan edildi. Arsa üzerinde, gerekli tüm teknik altyapısı ve sosyal tesisleriyle birlikte gerçekleştirilecek 3648 konut birimine ait yerleşme plan ve projeleri hazırlandı. İstanbul Belediyesi ilk aşamada öncü ve örnek teşkil etmesi amacıyla 672 konutun inşasına başlayacak. Öteki konut alanları ise inşaatla hazır durumda kooperatiflere.

satılarak, Belediye'nin koordinatörlüğünde projenin tamamlanması sağlanacak.

Belediye, öncü-örnek uygulamaya için 1993 yatırım programında, proje, altyapı, inşaat harcamaları için toplam 65 milyar lira ödenek ayırdı.

Öte yandan İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Toplu Konut İdaresi'nin yayınladığı yönetmenlik çerçevesinde "Toplu Konut Uyunluk Belgesi" ve 22 milyarlık teknik hizmetler kredisi aldı.

YAPİ= 136 MART '93

SAHİBİ
CÜNEYT AYRAL
GENEL YAYIN YÖNETMENİ
KERİM FERSAN
SORUMLU YAZIŞLARI MÜDÜRÜ
NEDİM AKKOHEN
GÖRSEL YÖNETMEN
TUFAN AKSOY
YAYIN DANIŞMANI
ORHAN YENİGÜN
GÖRSEL YÖNETMEN ASİSTANI
MUSTAFA ŞANLI

BİZİM ŞEHİR, Mayıs 1993
Yıl: 5 Sayı: 45
HABERLERİ
PROKLUS REKLAM VE YAYINCILIK LTD. ŞTİ.
PROKLUS ADVERTISING AND PUBLISHING CO. LTD.
BİR İBRAHİM AYRAL HOLDİNG KURULUŞUDUR
YÖNETİM YERİ: A. ADNAN SAYGUN CAD. SELİN APT. 15. ULUS 80600 İST.
TEL: (90-1) 257 60 92 - 93 FAX: (90-1) 257 60 95 TELEX: 268 96 AYRL-TR
DİZGİ: EFLATUN DİZGİYE, 511 63 19
BAŞKİ: UYGAN TEL: 276 23 58 RENK AYRIMI: DEGRADE TEL: 247 93 75
DAĞITIM: PROKLUS - Mehmet GÜRSOY
GÖNDERİLEN YAZI VE RESİMLER İADE EDİLMEZ.
GAZETEMİZ BASIN AHLAK YASASINA UYAR.

İSVEÇ MUHABİRİ
DEMİR ÖZLÜ
ALMANYA MUHABİRİ
NECME SÖNMEZ
LONDRA MUHABİRİ
FASİH SİNAN ERSAN
SEKRETER
SEVİM BİYİK
MUHASEBE MÜDÜRÜ
BİROL MARAL

REKLAM TARİFESİ
Tam Sayfa Siyah-Beyaz
YİRMİ MİLYON TL.
Yarım Sayfa Siyah-Beyaz
ONBEŞ MİLYON TL.
Çeyrek Sayfa Siyah-Beyaz
ONMİLYON TL.
Tam Sayfa Renkli
OTUZBEŞMİLYON TL.
Yarım Sayfa Renkli
YİRMİ MİLYON TL.
Çeyrek Sayfa Renkli
ONBEŞ MİLYON TL.

The discreet charm of Sadberk Hanım

Yazın, turistlerin hücumuna uğrayan, görkemli fakat insan sıcaklığı taşımayan saray müzelerini itiş kakış gezmek istemiyorsanız, o işi kış aylarına bırakın. Şimdi, gerçek insanların kullandığı eşyaların sevgiyle sergilendiği sessiz ve mütevazı bir müzeye gidin, serin Boğaziçi'nde...

Sadberk Hanım, Türkiye'nin ilk özel müzesi. 1980'de kurulan müze Vehbi Koç'un eşi Sadberk Hanım'a adanmış. Sadberk Koç'un yaşamı boyunca topladığı etnografik parçalardan oluşan bu geniş ve zevkli koleksiyonun bir çatı altında halka sunulması, Koç ailesinin annelerine bir teşekkürü.

Koleksiyon, gündelik yaşama ait parçalar, elişleri, giysiler, takılar, hat örnekleri, Kuranlar, çini ve seramikler, cam eşyalar ve mutfak araç-gereçlerinden oluşuyor. Varlıklı ve seçkin Osmanlı yaşantısından canlı kesitler sunuyor. Koleksiyon insanı yormayacak bir şekilde incelikli bir ustalıkla düzenlenmiş. Sergilenen eserler sadece Türk veya İslam kökenli değil. Kıymetli Meissen ve Sevres porselenleri, Ming Hanedanlığı döneminden mavi-beyaz Çin porselenleri, Sadberk Hanım'ın ince zevkini, ve Türkiye sınırları dışına taşan ilgisini yansıtıyor.

Ama herhalde müzenin en ilginç köşesi, Rahmi Koç'un sünnet odasını canlandıran bölmedir. Bu "ayrıcılık" sünnetin yapıldığı yüksek yatak, kat kat örtüleri, ayna ve komodini ve duvarları süsleyen ipekli elişleri ile sade ve çocuksu bir oda. Örneğin, duvarda asılı ince eliş örtülere, küçük, renkli bezden hayvan figürleri iliştirilmiş. Kurbaga başının, kaplumbağa sağlığın ve uzun ömrün simgesiymiş... Bunun gibi başka köşeler de var: "Lohusa Odası", "Kına Gecesi" bölümleri giderek tamamen unutulmakta olan Türk geleneklerini gelecek kuşaklara biraz olsun aktaracak...

Müze, Büyükdere ile Sarıyer arasında

sahil yolunda yer alan ve "Azaryan Yalısı" olarak bilinen ilginç sanı köşte

barınıyor. Sadberk Koç'un çocuklarının tümü, bu müzenin gerçekleştirilmesi için

elbirliğiyle çalışmışlar, ama en çok Sevgi Gönül'ün payı var. Azaryan

Yalısı 19uncu yüzyıldan kalma güzel bir ahşap bina. 1988'de, başarılı

restorasyonu ve bir kültür kurumuna dönüştürülmesi dolayısıyla

Europa Nostra ödülünü aldı. Bir süre önce müzeye ikinci bir koleksiyon

eklendi: Sevgi Gönül binasındaki Arkeolojik Bölüm. Sevgi

Gönül'ün titizliği ile yaratılan bu yeni bölüm dışardan bakıldığında

diğer binanın aynısı, yani eski. Ama içindeki dört kat tamamen

modern bir şekilde çağdaş müzecilik teknolojisiyle donanmış. Si-

bileli duyduğunuz, resimlerine kanıksayarak baktığınız soyut kavramlar olabilir. Belki ortaokul yıllarında, dünyanın en önemli akreoloji müzelerinden biri olan Sultanahmet'teki Arkeoloji Müzesi'ne yaptığınız sınıf gezisini anımsatır... İyi ya, şimdi bu geziyi yeniden yapmanın tam sırası. Bu kez Sadberk Hanım Müzesine... ve de dersleri kırma için değil, bilinçli bir merakla... Anadolu topraklarında kurulan ve yokolan uygarlıkları keşfetmek için...

Meraklısına notlar: Sevgi Gönül Bölümü'ndeki önemli arkeolojik parçaların büyük bir bölümü Hüseyin Kocabaş koleksiyonundan geliyor. Koç

ailesinin yakın arkadaşı olan Kocabaş'ın ölümünden sonra,

1981 yılında Koç Vakfı, bu 8 bin parçalık koleksiyonu

satın alarak, aralarından en değerli parçaları müzede ser-

gilemeye başladı. En eski tarihli parçalar arkeoloji bölü-

münde, daha yenileri ise etnografya bölümündeki eser-

lerle birlikte yer alıyor.

Ziyaretçisine notlar: Sadberk Hanım Müzesi, Çarşamba

hariç her gün 10.30-18.00 arası açık. Müzede ayrıca sem-

patik bir cafe ve hatıra eşyaları dükkanı var. Piyasa Cade-

si 27-29, Büyükdere,

Tel: 242 38 13

The Guide Istanbul'dan Seçmeler

İstanbul'un diğer müze ve sarayları:

Aya Sofya

Sultanahmet Meydanı, Tel: 522 17 50. Pazartesi hariç her gün 9.30-17.00 arası. Hristiyanların kutsal kilisesi Aya Sofya, zamanında dünyanın en büyük binasıydı. Bizans İmparatoru Iustinian tarafından M.S. 535 yılında yaptırılan kilise, İstanbul'un fetbiyle Sultan Mehmet tarafından camiye çevrildi. Cumburiyet'le birlikte müze haline getirilen bu muhteşem yapı, eşsiz Bizans mozaiklerine sahip ve herkesin mutlaka görmesi gereken bir yer.

Topkapı Sarayı

Sultanahmet, Tel: 512 04 80. Salı hariç her gün 9.30-17.00. 15 ile 19 yüzyıllar arasında Osmanlı padişahlarının yaşadıkları ve çalıştıkları efsanevi saray. Geniş avlular etrafında yer alan çok sayıda alçak binadan oluşan külliye, Batı etkisi taşıyan 19. yüzyıl İstanbul saraylarından çok farklı. Harem, Hazine Dairesi ve Bağdat Köşkü en önemli bölümlerini oluşturuyor.

Arkeoloji Müzeleri

Gülbane, Sultanahmet, Tel: 520 77 40. Pazartesi hariç her gün 9.30-17.00. Gülbane Parkı'nın hemen yanından çıkan parke yolu sonuna neo-klasik tarzda iki büyük binadan oluşan müzeler, muazzam bir Greko-Romen ve Yakın Doğu koleksiyonu barındırıyor. Sonradan eklenen diğer bir bölümde ise uygarlık

taribi sergileniyor. Yine Müzenin güzel bahçesinde yer alan Çinili Köşk en eski Osmanlı binalarından biri.

Kariye Camii ve Müzesi

Edirnekapi, Kariye Camii Sokak, Tel: 523 30 09. Salı hariç her gün 9.30-16.30. İsa'nın yaşamını canlandıran 14. yüzyıl fresko ve mozaikleri ile ünlü, küçük ama çok önemli bir kilise.

Yerebatan Sarayı

Yerebatan Caddesi, Sultanahmet. Her gün 9.00-18.00. Hem Bizans, hem Osmanlı saraylarının suyunu sağlayan büyük, sütunlu sarnıç.

Türk ve İslam Eserleri Müzesi

At Meydanı 46, Sultanahmet, Tel: 518 13 85. Pazartesi hariç her gün 10.00-17.00. Tarihi Hipodrom'un bulunduğu yerde, Sultan Süleyman'ın Baş Veziri İbrahim Paşa'nın sarayında kurulan bu müzede yer alan İslami eserler, zevkli bir düzenlemeyle sergileniyor.

Dolmabahçe Sarayı

Dolmabahçe, Tel: 258 55 44. Pazartesi ve Perşembe hariç her gün 9.00-16.00. 19. yüzyıl ortasından itibaren Osmanlı sultanlarının yaşadıkları Avrupa saray. 600 m'lik mermer cephest, dünyanın en büyük avizesi, büyük balo salonu, resim koleksiyonu ve Viktorya tarzı döşemeleri

ile bir ihtişam sembolü. Atatürk'ün yaşadığı ve öldüğü mütevazı oda ise son derece etkileyici.

Aşıyan Müzesi

Aşıyan Yokuşu, Bebek, Tel: 263 69 86. Pazartesi ve Perşembe hariç her gün 9.00-17.00. Ünlü 19. yüzyıl şairi Tevfik Fikret'in Boğaza muhteşem bir noktadan bakan güzel ve kişilikli ahşap evi.

Kaligrafi Müzesi

Beyazıt Meydanı, Tel: 527 58 51. Pazar ve Pazartesi hariç her gün 9.00-16.00. Dünyanın tek hat sanatları müzesi.

Karikatür Müzesi

Saraçhane Şehir Tiyatrosu karşısı, Fatih, Tel: 521 12 64. Pazar hariç her gün 9.00-17.00.

Halı ve Kilim Müzesi

Sultanahmet Camii yanı, Tel: 518 13 30. Pazar ve Pazartesi hariç her gün 9.00-16.00. Eşsiz bir eski halı ve kilim koleksiyonu.

Deniz Müzesi

Beşiktaş Meydanı, Tel: 261 00 40. Pazartesi ve Salı hariç her gün. Osmanlı saltanat kayıkları ile ünlü.

Askeri Müze

Spor Sergi Sarayı karşısı, Harbiye, Tel: 232 16 98. Pazartesi ve Salı hariç her

gün 9.00-17.00. Tarihi top ve tüfeklerin yanı sıra, elişleriyle bezi Osmanlı savaş çadırları müzenin en ilginç parçaları arasında.

Mozaiik Müzesi

Arasta Çarşısı (Sultanahmet Camii arkası), Sultanahmet, Tel: 511 97 00. Salı hariç her gün 9.30-17.00. Bizans Sarayı'na ait mozaikler.

Tanzimat Müzesi

Gülbane Parkı, Sultanahmet, Tel: 512 63 84. Her gün 9.00-17.00. Osmanlıların Batılılaşma çabalarını başlatan 1839 Reformuna ait ilginç bir koleksiyon.

Beylerbeyi Sarayı

Çayırbaşı durağı, Beylerbeyi, Tel: 321 93 20. Pazartesi ve Perşembe hariç her gün 9.00-17.00. Son dönem Osmanlı sultanlarının yazlık sarayı, 19. yüzyıl ortasında yapılmış. Beyaz mermer mimarisi ve güzel bahçesiyle cennetten bir köşe.

Yıldız Şale Köşkü

Yıldız Parkı içinde, Beşiktaş, Tel: 258 30 80. 19. yüzyıl yapısı bu zarif ahşap bina, Alman imparatoru Kaiser Wilhelm'in İstanbul'u ziyareti şerefine inşa ettirilmiş bir konukevi.

"The Guide Istanbul dergisi hakkında daha fazla bilgi almak için; Tel: 264 25 27.